

Til lovforslag nr. L 246 og L 247. Tillægsbetænkning afgivet af kommunaludvalget den 3. juni 1987

Tillægsbetænkning

over

I. Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner

(Ophævelse af deponeringsordning vedrørende 1987 for amtskommunerne samt ændring af det amtskommunale bloktilskud)

II. Forslag til lov om den amtskommunale skatteudskrivning i 1988

Udvalget har, efter at lovforslagene ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet disse i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til indenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har endvidere modtaget mundtlige og skriftlige henvendelser fra:

Amtssygehuset i Glostrup, personalerepræsentanter ved,

Brøndager Skolens Fritidshjem, Fritidshjemmet på Skovagerskolen, personalet,

Hvidovre Kommune,

Skt. Elisabeth Hospital, personalerepræsentanter ved,

Socialpædagogernes Landsforbund, Amtskreds 13,

Specialskolerne i Københavns Amt, medarbejderrepræsentanter ved, og

Århus Amtsråd.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

I et bilagshæfte til betænkningen er optrykt en række af udvalgets spørgsmål til indenrigsministeren samt dennes svar herpå. Endvidere er optrykt en række af henvendel-

serne til udvalget samt ministerens kommentarer hertil.

Herefter indstiller et *flertal* (Det Konservative Folkeparti, Venstres, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslagene til *vedtagelse* i den affattelse, hvori de foreligger efter 2. behandling.

Flertallet henviser til de i bilagshæftet optrykte besvarelser af udvalgets spørgsmål nr. 91-93. Det fremgår heraf, at udgifterne i kommunerne - specielt amtskommunerne - er vokset de seneste år, og at de er vokset i hurtigere takt end de statslige udgifter. Flertallet finder derfor, at der er taget rimeligt hensyn til udviklingen i udgiftsbehovene i kommunerne.

Flertallet indstiller de af mindretallet stillede ændringsforslag til forkastelse.

Hvad specielt angår mindretallets ændringsforslag nr. 6 (om AIDS) bemærkes, at der endnu ikke er taget politisk stilling til indenrigsministerens redegørelse om AIDS, og at der, når den politiske stillingtagen foreligger, vil blive optaget forhandling med de kommunale organisationer om kompensation efter de sædvanlige regler.

Et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Ophævelse af deponeringsordning vedrørende 1987 for amtskommunerne samt ændring af det amtskommunale bloktilskud) til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag og forslag til lov om den amtskommunale skatteudskrivning i 1988 til *forkastelse*.

Mindretallet ønsker at udtale følgende:

Kommuner og amtskommuner løser meget vigtige og store opgaver for befolkningen. De gør det på grundlag af en lovgivning, som regering og Folketing har fastsat, og under ansvar over for og kontrol fra de mennesker, der lokalt har valgt dem.

De har derfor et selvstændigt ansvar og en selvstændig forpligtelse til bedst muligt at leve op til lovgivningens krav og den lokale befolknings ønsker inden for en økonomisk ramme, som man lokalt kan acceptere, og som ligger inden for en forsvarlig samfundsøkonomi.

Rammen for den samlede offentlige økonomi og for den kommunale sektors del deraf må drøftes mellem regeringen og kommunerne, specielt med henblik på at opnå enighed om den kommunale sektors økonomi i de nærmeste år.

Regeringen og kommunerne må i fællesskab og med fælles ansvar søge at sikre, at de samfundsøkonomiske mål bliver opnået, samtidig med at opgaverne løses på en for befolkningen forsvarlig måde.

Det er mindretallets bestemte opfattelse, at det er muligt i et sådant samarbejde at sikre den enkelte kommune og amtskommune den nødvendige handlefrihed samtidig med, at der totalt opnås et samfundsøkonomisk forsvarligt resultat.

Derfor har mindretallet altid afvist lovgivning vedrørende kommunernes økonomi, der ikke er resultatet af en forhandling, ligesom man altid har afvist enhver form for økonomiske straffeforanstaltninger vendt imod amtsråd og kommunalbestyrelser og dermed den lokale befolkning.

Mindretallet har også altid vendt sig imod de beskæringer af statens tilskud til kommunerne, der har medført en overvæltning af økonomiske byrder på de kommunale skatteydere.

Derfor stilles der ændringsforslag, der har det formål at fjerne deponeringsordningerne, at fjerne skatteindgrebet over for amtskommunerne og at undgå den foreslåede nedsættelse på 1,8 mia. kr. af bloktilskuddene til amtskommunerne i 1988.

Der stilles derudover forslag om, at staten i 1988 yder et tilskud på 75 mill. kr. til den kommunale og amtskommunale indsats i forebyggelsen af AIDS.

Mindretallet opfordrer desuden indenrigsministeren til at øge de generelle tilskud til primærkommunerne i 1988 med yderligere 500 mill. kr. Det er efter mindretallets opfattelse det beløb, som kræves i yderligere bloktilskud for at kompensere for de merudgifter, primærkommunerne har fået på grund af lovændringer og andre udefra kommende påvirkninger.

Det er oplyst over for mindretallet, at partiet Venstresocialisterne, der ikke har medlemmer i udvalget, vil stemme for de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag til

I. Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner

(Ophævelse af deponeringsordning vedrørende 1987 for amtskommunerne samt ændring af det amtskommunale bloktilskud)

Af et *mindretal* (S og SF):

Til titlen

1) I undertitlen udgår »for amtskommunerne«, og i stedet indsættes: »og 1988«. Efter »ændring af« udgår »det amtskommunale«, og efter »bloktilskud« indsættes: »m.v.«

Til § 1

2) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:
»01. § 10, stk. 17-30, ophæves.«

3) I den under nr. 1 foreslåede affattelse af § 17, stk. 17, ændres »11,5 mia. kr.« til: »13,3 mia. kr.«

4) Nr. 2 affattes således:
»2. § 17, stk. 18-31, ophæves.«

5) Nr. 3 og 4 udgår.

Til nr. 1, 2, 4, 5, 7, 8 og 9

6) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»02. I § 22 b indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Herudover yder indenrigsministeren i 1988 et tilskud til kommuner og amtskommuner på i alt 75 mill. kr. med henblik på forebyggelse af AIDS.«

7) Nr. 5 affattes således:

»5. I § 27, stk. 3, udgår efter »§ 10, stk. 13-15« »og stk. 17-30«, og efter »§ 17, stk. 13-15« udgår »og stk. 18-31«.

8) Nr. 6 affattes således:

»6. I § 27, stk. 4, udgår efter »§ 10, stk. 13-15« »og stk. 17-30«, og »§ 17, stk. 13-15 og stk. 18-31« ændres til: »samt § 17, stk. 13-15«.

9) Nr. 7 affattes således:

»7. § 31, stk. 2, ophæves.«

Bemærkninger

Med ændringsforslagene fjernes reglerne om deponering for begge årene 1987 og 1988.

Til nr. 3

Ændringsforslaget medfører, at det amtskommunale bloktilskud for året 1988 bevares på samme niveau som i 1987.

Til nr. 6

Med ændringsforslag nr. 6 sikres, at staten i 1988 yder et tilskud på 75 mill. kr. til den kommunale og amtskommunale indsats i forebyggelsen af AIDS. Beløbet anvendes i overensstemmelse med prioriteringerne i Sundhedsstyrelsens redegørelse fra april 1987 efter nærmere forhandling med kommuner og amtskommuner. Det er mindretallets opfattelse, at denne støtte bør ydes også i de efterfølgende år ud fra den betragtning, at en sådan forebyggende og oplysende indsats på et så vigtigt område naturligt er en statsopgave, økonomisk set.

Karen Højte Jensen (KF) nfmd. Grove (KF) Lizzie Lichtenberg (KF) Lis Aaltonen (KF)

Svend Heiselberg (V) Niels Anker Kofoed (V) Maisted (V) Steffensen (KRF)

Hans Jørgen Jensen (S) Dorte Bennedsen (S) Tove Lindbo Larsen (S) Lerke (S)

Henning Rasmussen (S) fmd. Taanquist (S) Agerschou (SF) Tommy Dinesen (SF)

Ole Vig Jensen (RV)

Partierne CD, FP og VS havde ikke medlemmer i udvalget.

**Oversigt over de bilag, der vil blive optrykt i et
bilagshæfte til betænkningen**

Bilag 1. Udvalgets spørgsmål 59, 60, 66, 68, 71 og 91-93 samt indenrigsministerens svar herpå.

Bilag 2. Skrivelse af 21. maj 1987 fra Amtsrådsforeningen i Danmark samt indenrigsministerens kommentar hertil.

Bilag 3. Skrivelse af 22. maj 1987 fra Kommunernes Landsforening samt indenrigsministerens kommentar hertil.

Bilag 4. Skrivelse af 22. maj 1987 fra Størstrøms Amtskommune, Amtsrådet, samt indenrigsministerens kommentar hertil.

Bilag 5. Skrivelse af 22. maj 1987 fra Københavns Amtskommune samt indenrigsministerens kommentar hertil.

Bilag 6. Skrivelse af 22. maj 1987 fra Vejle Amtskommune samt indenrigsministerens

kommentar hertil.

Bilag 7. Skrivelse af 25. maj 1987 fra Fyns Amtskommune samt indenrigsministerens kommentar hertil.

Bilag 8. Skrivelse af 25. maj 1987 fra Viborg Amtskommune, Amtsrådet, samt indenrigsministerens kommentar hertil.

Bilag 9. Skrivelse af 1. juni 1987 fra Frederiksborg Amtsråd samt indenrigsministerens kommentar hertil.

Bilag 10. Skrivelse af 2. juni 1987 fra Københavns Amtskommune samt indenrigsministerens kommentar hertil.

Bilag 11. Skrivelse af 3. juni 1987 fra Århus Amtsråd samt indenrigsministerens kommentar hertil.

Til lovforslag nr. L 246 og L 247.

Bilagshæfte

til

Tillægsbetænkning

over

I. Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner

(Ophævelse af deponeringsordning vedrørende 1987 for amtskommunerne samt ændring af det amtskommunale bloktilskud)

II. Forslag til lov om den amtskommunale skatteudskrivning i 1988

I bilagshæftet er optrykt nogle af kommunaludvalgets spørgsmål til indenrigsministeren vedrørende lovforslagene samt ministerens besvarelser heraf (bilag 1).

Endvidere er optrykt en række henvendelser til udvalget samt indenrigsministerens kommentarer hertil (bilag 2-11).

Bilag 1

Nogle af kommunaludvalgets spørgsmål til indenrigsministeren samt dennes svar herpå*Spørgsmål 59:*

Vil ministeren garantere, at lovforslaget ikke vil medføre besparelser på sygehusområdet?

Spørgsmål 60:

Er det korrekt, at konsekvensen af lovforslaget for Frederiksborg Amtskommunes vedkommende kunne være, at samtlige gymnasier skulle nedlægges?

Spørgsmål 68:

Finder ministeren det rimeligt, at Frederiksborg Amtskommune fastlåses på en skatteprocent, der alene er fremkommet som følge af, at amtskommunen i 1987 gennemførte ekstraordinære besparelser/udskydelser i overensstemmelse med regeringens egen opfordring, mens de kommuner, der ikke fulgte opfordringen, fastlåses på et mindre restriktivt niveau?

(Samt henvendelserne fra *Københavns*

Amtsråd, Frederiksborg Amtsråd, Storstrøms Amtsråd og Vejle Amtsråd).

*Svar:**1. Indledning*

Da de nævnte spørgsmål og henvendelser alle berører lovforslagets virkninger for amtskommunerne, er det fundet mest hensigtsmæssigt at besvare henholdsvis kommentere dem under ét.

Der gives derfor først en generel oversigt over forslaget virkninger for de enkelte amtskommuner, mens der derefter knyttes specifikke kommentarer til det enkelte spørgsmål/den enkelte henvendelse.

2. Lovforslagets virkninger for de enkelte amtsråd

I nedenstående tabel er der givet et første tilnærmet overslag over lovforslagets under visse forudsætninger beregnede virkninger for hver enkelt amtskommune.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
	Driftsramme 1988	Finansiering skøn 88 ¹⁾	Driftsoverskud (-) med rammeoverholdelse (1)+(2)	Rammeoverskridelse, ARF	Driftsoverskud (-) med rammeoverskridelse (3)+(4)	Anlæg sygehuse BO 88	Over-skud (-) med sygehusanlæg (5)+(6)	Anlæg i øvrigt	Samlet overskud (7)+(8)	Afdrag	Ultimo 1987 likviditet (budget)
Københavns Amtskommune	5.163	÷ 5.454	÷ 291	350	59	128	187	43	230	150	75
Frederiksborg Amtskommune	2.694	÷ 2.748	÷ 54	150	96	38	134	46	180	0	630
Roskilde Amtskommune	1.699	÷ 1.841	÷ 142	150	8	269	277	0	277	0	324
Vestsjællands Amtskommune	2.350	÷ 2.559	÷ 209	30	÷ 179	89	÷ 90	37	÷ 53	0	281
Storstrøms Amtskommune	2.120	÷ 2.209	÷ 89	110	21	31	52	27	79	0	218
Bornholms Amtskommune	363	÷ 400	÷ 37	0	÷ 37	19	÷ 18	7	÷ 11	0	63
Fyns Amtskommune	3.784	÷ 4.173	÷ 389	250	÷ 139	16	÷ 123	77	÷ 46	15	200
Sønderjyllands Amtskommune	1.925	÷ 2.081	÷ 156	90	÷ 66	77	11	2	13	0	133
Ribe Amtskommune	1.716	÷ 1.855	÷ 139	80	÷ 59	40	÷ 19	51	32	0	96
Vejle Amtskommune	2.543	÷ 2.686	÷ 143	60	÷ 83	70	÷ 13	61	48	0	78
Ringkøbing Amtskommune	1.998	÷ 2.003	÷ 5	40	35	40	75	27	102	0	423
Århus Amtskommune	4.692	÷ 4.746	÷ 54	200	146	217	363	7	370	10	159
Viborg Amtskommune	1.961	÷ 2.089	÷ 128	50	÷ 78	36	÷ 42	36	÷ 6	10	376
Nordjyllands Amtskommune	3.839	÷ 4.104	÷ 265	100	÷ 165	59	÷ 106	46	÷ 60	15	122
I alt	36.847	÷ 38.948	÷ 2.101	1.660	÷ 441	1.129	688	467	1.261	200	3.178

¹⁾ Forudsat ensartet udvikling i beskatningsgrundlag og uændret skat.

I kolonne 1 er vist nettorenteudgifter + driftsudgifter, hvis rammerne er overholdt i både 1987 og 1988.

Kolonne 2 Viser de samlede indtægter (tilskud, skatter m.v.), forudsat at udskrivningsgrundlaget vokser med 10 pct. i alle amtskommuner, og forudsat grundværdierne falder med 4 pct. i alle amtskommuner.

Kolonne 3 viser forskellen mellem løbende udgifter og løbende indtægter (kolonne 1 + kolonne 2). Overskud er angivet ved -.

Det ses, at alle amtskommuner kan finansiere deres driftsaktivitet af deres indtægter ved uændret skat, hvis rammerne overholdes.

Kolonne 4 viser rammeoverskridelsen i hver enkelt amtskommune ifølge Amtsrådsforeningens seneste skøn (i alt 1.660 mill. kr.) Det bemærkes, at der heri indgår merudgifter til nye opgaver.

Kolonne 5 viser overskud/underskud, hvis det således forhøjede driftsudgiftsniveau fortsætter ind i 1988.

Det ses, at også dette niveau kan finansieres ved uændret skat i de fleste amtskommuner. Københavns, Frederiksborg, Storstrøms, Ringkøbing og Århus amtskommuner vil dog få underskud af varierende størrelse.

Uden at der hermed er taget stilling til spørgsmålet er det nærliggende at pege på, at dispensationerne til skatteforhøjelser først og fremmest kunne gives til amtskommuner, som ved det driftsudgiftsniveau, der måtte blive lagt til grund, har et underskud.

Det bemærkes i den forbindelse, at summen af underskud i kolonne 5 er 365 mill. kr., mens dispensationspuljen er ca. 600 mill. kr. Dispensationer til skatteforhøjelser vil, altså også selv om Københavns Kommune skulle have del heri, kunne skabe balance for driftsudgifternes vedkommende.

Kolonne 6 viser anlægsudgifter til sygehuse ifølge BO 88 og kolonne 7 det efter indregning af disse udgifter beregnede over- henholdsvis underskud.

7 af amtskommunerne har fortsat overskud.

Summen af underskud i underskudskommunerne er alene vokset med 734 mill. kr. i forhold til kolonne 5.

Det er nærliggende at pege på, at amtskommuner med rigelig likviditet, hvoraf en del kan være opsamlet netop til byggeri af sygehuse, kunne henvises til at finansiere sygehusanlæg ved likviditetsforbrug.

Her kan nævnes Frederiksborg, Roskilde (delvis) og Ringkøbing amtskommuner, hvis potentielt likviditetsfinansierede anlægsudgifter til sygehuse i alt udgør ca. 225 mill. kr.

Tilbage er ca. ½ mia. kr., hvoraf noget kunne finansieres ved skatteforhøjelser og en væsentlig del af den bebudede lånepulje, hvis de kan føre til nedbringelse af ventelister.

Endelig viser kolonne 8 de beregnede anlæg i øvrigt (BO 88, korrigeret så totalen svarer til den samlede aftaleramme).

Disse kunne tænkes finansieret ved enten skatteforhøjelser eller likviditetsforbrug, eller de kunne udskydes.

Under de angivne forudsætninger synes der er være finansiering i 1988 til gennemførelse af

- et driftsudgiftsniveau væsentligt over Fælleserklæringens niveau
 - et niveau for sygehusinvesteringer svarende til BO 88
 - et samlet investeringsniveau svarende til rammen.
- Det synes derfor at kunne konkluderes at lovforslaget
- ikke vil nødvendiggøre besparelser i forhold til udgiftsniveauet i 1987
 - ikke vil begrænse investeringerne i sygehusvæsenet.

3. Besvarelse af spørgsmål 59

Spørgsmål 59:

Vil ministeren garantere, at lovforslaget ikke vil medføre besparelser på sygehusområdet?

Svar:

Der henvises til ovenstående samlede redegørelse.

4. Besvarelse af spørgsmål 60

Spørgsmål 60:

Er det korrekt, at konsekvensen af lovforslaget for Frederiksborg Amtskommunes vedkommende kunne være, at samtlige gymnasier skulle nedlægges?

Svar:

Som det fremgår af afsnit 2 er Frederiksborg Amtskommune, hvis 1987-udgiftsniveauet, der ligger væsentligt over rammen,

Bilag til tillægsbet. o. lov. vedr. kommunal udligning m.m.

fastholdes, en af de amtskommuner, der vil få finansielle vanskeligheder i 1988.

Som det ligeledes fremgår af afsnit 2 kan de finansielle problemer løses ved hjælp af de dispensations- og lånepuljer, der er afsat i lovforslaget.

I den forbindelse gøres der opmærksom på Frederiksborgs betydelige likviditet.

Forestillingen om en nedlæggelse af Frederiksborg Amts gymnasier må derfor betragtes som helt hypotetisk og uden forbindelse med lovforslaget.

5. Besvarelse af spørgsmål 68

Spørgsmål 68:

Finder ministeren det rimeligt, at Frederiksborg Amtskommune fastlås på en skatteprocent, der alene er fremkommet som følge af, at amtskommunen i 1987 gennemførte ekstraordinære besparelser/udskydelser i overensstemmelse med regeringens egen opfordring, mens de kommuner, der ikke fulgte opfordringen, fastlås på et mindre restriktivt niveau?

Svar:

Indenrigsministeriet er opmærksom på at amtskommuner, hvis driftsudgiftsniveau (forudsat et serviceniveau, som ikke er ekstremt i forhold til landsgennemsnittet) ikke kan finansieres ved uændret udskrivningsprocent, bør kunne komme i betragtning ved fordelingen af dispensationspuljen vedrørende skatteforhøjelser.

Det vil i den forbindelse indgå i ministeriets overvejelser, at Frederiksborgs udskrivningsprocent ligger 0,3 under landsgennemsnittet.

6. Kommentar til Københavns Amtsråd henvendelse af 22. maj

Indledningsvis bemærkes, at Københavns Amtsråd opgør det finansielle underskud i 1988 til godt 530 mill. kr., omfattende drift, anlæg og afdrag.

Efter Indenrigsministeriets skøn er underskuddet ca. 400 mill. kr. Forskellen skyldes dels, at Københavns Amt synes at forudsætte et højere niveau for anlægsudgifter (ca. 40 mill.), dels at man regner med henlæggelser til kasse på ca. 50 mill. kr.

Amtsrådet fremhæver en række forklaringer på underskuddet.

Indenrigsministeriet skal henlede opmærksomheden på, at Københavns Amts rammeoverskridelse, som det fremgår af henvendelsen, er i størrelsesordenen 300 mill. kr.

Amtsrådet peger desuden på, at de finansielle vanskeligheder kan løses inden for de af lovforslaget angivne rammer. Indenrigsministeriet er enig i denne opfattelse.

7. Kommentar til Frederiksborg Amtsråds henvendelse

Frederiksborg Amtsråd mener at have et finansielt underskud i størrelsesordenen 300 mill. kr. i 1988.

Indenrigsministeriet skal heroverfor henlede opmærksomheden på amtskommunens rammeoverskridelse på ca. 150 mill. kr. samt på, at der i 1987 blev budgetteret med et underskud på ca. 40 mill. kr.

Derudover skal Indenrigsministeriet henvises til bemærkningerne ovenfor om finansieringsmulighederne.

Amtsrådet omtaler spørgsmålet om efterregulering som følge af udligningsordningen.

Hertil bemærkes for det første, at Frederiksborg Amtskommunes kassebeholdning tillader, at ændringer i tilskuddene ikke umiddelbart påvirker udgifterne.

Dernæst må det fremhæves, at der savnes dokumentation for, at den foreløbige udmelding vedrørende 1988 vil give anledning til efterregulering.

Reglerne for tilskudsberegningen er fastlagt i et snævert samarbejde med de kommunale organisationer. Men ønskes de ændret, er Indenrigsministeriet indstillet på en drøftelse heraf.

8. Kommentar til henvendelse fra Storstrøms Amtskommune

Amtsrådet skønner, at lovforslaget vil medføre et finansielt underskud i 1988 på ca. 150 mill. kr.

I afsnit 2 er underskuddet skønnet til 100 mill. kr.

Der gøres opmærksom på, at Storstrøms Amtskommune har en betydelig rammeoverskridelse (ca. 100 mill. kr.).

Der henvises derudover i almindelighed til, at der i afsnit 2 er peget på dispensation samt eventuel lånemulighed som løsning på eventuelle finansielle vanskeligheder.

9. Kommentar til henvendelse fra Vejle Amtsråd

Det bemærkes, at amtsrådets henvendelse ikke indeholder nogen konkret angivelse af amtskommunens finansielle underskud.

Der må derfor i almindelighed henvises til gennemgangen i afsnit 2 ovenfor.

Det tilføjes dog, at Indenrigsministeriet ved administration af dispensationsadgangen vil være opmærksom på, at udskrivningsprocenten i Vejle Amtskommune er lav, og at kassebeholdningen ligeledes er beskedent.

Spørgsmål 66:

Der ønskes en oversigt over stigningen i det samlede antal indlæggelser inden for sygehusvæsenet i femårsperioden 1981-85 fordelt på hver enkelt amtskommune.

Svar:

I Sundhedsstyrelsens statistik over aktiviteten i sygehusvæsenet benyttes bl.a. antal udskrivninger som aktivitetsmål. Dette tal svarer stort set til antal indlæggelser. Udviklingen i perioden 1981-86 er vist i vedlagte tabel. Det bemærkes, at antal udskrivninger (indlæggelser) på Rigshospitalet er indeholdt i tallene for Københavns Kommune.

Udviklingen i antal udskrivninger (indlæggelser) 1981-1985

	Antal udskrivninger (1.000)					Stigning i pct.			
	1981	1982	1983	1984	1985	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85
Københavns Kommune..	143,7	148,6	152,8	152,2	149,8	3,4	2,9	-0,4	-1,5
Frederiksberg Kommune	27,5	25,4	26,0	25,8	20,8	-7,5	2,5	-1,0	-19,5
Københavns Amtskommune	97,2	102,5	106,1	107,2	111,9	5,5	3,5	1,1	4,4
Frederiksborg									
Amtskommune.....	55,6	55,6	53,9	55,0	55,0	-0,1	-3,0	1,9	0,1
Roskilde Amtskommune.	26,4	28,7	29,8	29,5	31,0	8,7	4,0	-1,2	5,3
Vestsjællands									
Amtskommune.....	46,3	47,1	48,8	49,6	51,7	1,8	3,6	1,6	4,3
Storstrøms Amtskommune	46,5	47,3	48,5	49,4	51,3	1,7	2,5	1,8	3,9
Bornholms Amtskommune	7,5	8,0	8,0	7,7	8,0	6,9	1,0	-4,5	3,6
Fyns Amtskommune.....	80,5	84,1	85,4	86,4	91,2	4,4	1,6	1,2	5,5
Sønderjyllands									
Amtskommune.....	35,5	36,9	38,9	40,6	42,4	3,8	5,6	4,2	4,5
Ribe Amtskommune.....	34,5	35,4	36,2	38,0	40,4	2,5	2,2	5,1	6,2
Vejle Amtskommune	55,2	56,6	58,2	59,2	60,8	2,6	2,9	1,7	2,7
Ringkøbing									
Amtskommune.....	40,4	41,9	43,2	44,4	45,5	3,7	3,3	2,8	2,4
Århus Amtskommune ...	110,0	114,6	117,8	119,7	120,8	4,2	2,8	1,6	0,9
Viborg Amtskommune...	39,3	40,1	41,7	42,0	43,2	2,2	4,1	0,6	2,9
Nordjyllands									
Amtskommune.....	84,7	84,7	88,1	91,1	94,6	-0,1	4,1	3,4	3,8
Hele landet	930,8	957,4	983,7	997,7	1018,5	2,9	2,7	1,4	2,1

Anm. De absolutte tal er afrundede. Der kan derfor være afvigelse mellem summen af de amtskommunale tal og totalen. De procentvise tal er fra Sundhedsstyrelsens statistikker.

Spørgsmål 71:

Vil ministeren oplyse om den forventede samt den faktiske udvikling i sygesikringsud-

gifterne samt om årsagerne til eventuelle afvigelser?

Svar:

Ved lov nr. 124 af 31. marts 1985 om forlængelse af overenskomster m.v. inden for den offentlige sygesikring blev det bl.a. fastsat, at realvæksten i sygesikringsudgifterne til henholdsvis alment praktiserende læger, praktiserende speciallæger og praktiserende tandlæger skulle holdes inden for en ramme på 1 pct. pr. år i 1985 og 1986. Der kunne dog ske en korrektion af denne realvækstramme, hvis udgiftsstigningerne kunne henføres til, at der tilførtes nye opgaver til de pågældende overenskomstområder. I bemærkningerne til lovforslaget anførtes bl.a., at regeringen anså overholdelsen af disse rammer for helt nødvendig. Den nævnte lovgivning kan tages som udtryk for den forventede maksimale stigning i sygesikringsudgifterne på de pågældende områder, der dækker ca. ⅓ af de samlede sygesikringsudgifter. Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 55 er den nævnte realvækstramme ikke overholdt i 1986. For 1985 var der også en væsentligt overskridelse for speciallægeområdet, medens almen læge- og tandlægeområdet stort set overholdt rammen.

Der foreligger ikke materiale, der nærmere kan belyse årsagerne til den beskrevne udvik-

ling.

Det er bl.a. på denne baggrund, at regeringen har imødekommet Amdsrådsforeningens ønske om nedsættelse af et udvalg, der skal undersøge udgiftspres og styringsmuligheder i den amtskommunale sektor, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Spørgsmål 91:

Udvalget udbeder sig en oversigt over den primærkommunale, den amtskommunale og den statslige udgiftsudvikling fra 1982 til 1987 sammenholdt med Amdsrådsforeningens tal.

Svar:

Nedenfor er i tabel 1 og 2 vist udviklingen i de primær- og amtskommunale udgifter siden 1982 (indeks 1982 = 100). Det ses, at de amtskommunale driftsudgifter er vokset med 8 pct. realt fra 1982 til 1987, mens stigningen i de primærkommunale udgifter har været knap halvdelen heraf. I beregningen er taget hensyn til de nye opgaver, som lovgivningen siden 1982 har pålagt kommuner og amtskommuner.

Tabel 1. Udviklingen i de primærkommunale udgifter 1982-1987

(indeks 1982=100)	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Nettodrift	100,0	97,1	97,5	101,6	99,4	103,5
Nettoanlæg	100,0	61,9	68,0	80,7	81,9	104,4
I alt	100,0	93,7	94,6	99,6	97,7	103,6

Tabel 2. Udviklingen i de amtskommunale udgifter 1982-1987

(indeks 1982=100)	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Nettodrift	100,0	100,3	99,9	102,5	101,8	108,0
Nettoanlæg	100,0	88,4	95,1	97,4	99,3	108,7
I alt	100,0	99,7	99,7	102,2	101,7	108,0

Udgiftsudviklingen svarer på det primærkommunale område til ca. ⅓ pct. i gennemsnit om året og på det amtskommunale område til ca. 1½ pct. om året i gennemsnit. Til sammenligning er den statslige udgiftsvækt - når der ses bort fra faldet i udgifterne til bloktilskud og arbejdsløshedsunderstøttelse - gennemsnitlig ca. ½ pct. om året.

Finansministeriet oplyser, at Amdsrådsforeningens tal - 1,1 pct. om året for amtskommunerne, 1,2 pct. om året for primærkommunerne og 1,5 pct. om året for staten - ikke har kunnet bekræftes.

Spørgsmål 92:

Udvalget udbeder sig en oversigt over forhøjelserne af de amtskommunale rammer de senere år.

Svar:

Ved »Fælleserklæringen« af 13. maj 1986 fik både kommuner og amtskommuner et betydeligt udgiftsløft ved, at den oprindelige ramme (1984-regnskabet) blev forladt og erstattet af et gennemsnit af 1985- og 1986-regnskabet (1987-rammen) – og et gennemsnit af 1986- og 1987-regnskabet – (1988-ram-

men). Hertil kom kompensation for arbejdstidsforkortelsen pr. 1. januar 1987 (¾-kompensation), der lå betydeligt over dækningen på det statslige udgiftsområde.

Men hertil kommer yderligere et »løft«. Selv når amtskommunerne holder uændret skat i 1988, kan de finansiere et udgiftsniveau på 300 mill. kr. mere end den aftalte ramme i 1988. Heri indgår ovenikøbet de anlægsprojekter på sygehusområdet, der fremgår af amternes budgetoverslag for 1988. For *amtskommunerne* kan rammeforhøjelserne de senere år anskueliggøres således:

	Mia. kr.	pct.
Rammeløft for 1987 ved »Fælleserklæringen« af 13. maj 1986 (gennemsnit af 1985- og 1986-regnskab i stedet for 1984-regnskab)	+1,3	3,7
Kompensation for arbejdstidsforkortelsen pr. 1. januar 1987 (udover kompensationsgraden på det statslige område)	+0,2	0,5
Finansieringsoverskud i 1988 ved uændret skat, hvis amterne overholder rammerne	+0,3	0,8
I alt		
(Rammeløft: 1988-ramme sammenlignet med oprindelig ramme for 1986) ..	+1,8	5,0

Det udgiftsniveau, som amterne ved uændret skat i 1988 kan finansiere, ligger således 5 pct. over det udgiftsniveau, der var rammen for amtskommunernes udgifter i 1986.

har mulighed for i 1988.

Svar:

Af nedenstående *oversigt over amtskommunernes økonomi i 1988* fra bemærkningerne til L 247 fremgår det ovennævnte overskud ved uændret skat på 0,3 mia. kr.

Spørgsmål 93:

Udvalget udbeder sig en oversigt over, hvilke udgifter amtskommunerne rent faktisk

	Mill. kr.
Amtskommunernes indtægter i 1988 ved uændret skat	40.950
– Driftsudgifter ifølge ramme	38.655
– Anlægsudgifter (herunder BO 1988 for sygehuse)	1.806
– Afdrag	226
Overskud 1988, efter afdrag (rammeoverholdelse, uændret skat)	263

Hertil kommer imidlertid lovforslagets dispensationsmuligheder, der i realiteten gør det muligt for amtskommunerne at videreføre det meget høje udgiftsniveau fra 1987 til 1988.

Amtsrådsforeningen skønner selv, at amtskommunerne i år overskrider den aftalte ramme med 1.660 mill. kr. eller 4,5 pct. Sammenhængen fremgår nedenfor.

Overskud 1988 (Rammeoverholdelse, uændret skat.....)	263
- Rammeoverskridelse 1987.....	1.660
<hr/>	
- Overskud ved uændret skat i 1988, hvis rammen i 1987 og 1988 overskrides	-1.397
<hr/>	
Dispensationsmuligheder i lovforslaget:	
a. Dispensation vedr. skatteprocent	600
b. Dispensation vedr. skattegrundlag	300
c. Lånepulje til sygehuse	600
d. Lån til afdrag	226
<hr/>	
Overskud i 1988 med dispensationsmuligheder og med rammeoverskridelse i 1987 videreført til 1988	329

Bilag 2

AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK

Den 21. maj 1987

Til Folketingets kommunaludvalg

Indenrigsministeren har den 21. maj 1987 fremsat forslag til lov om den kommunale og amtskommunale skatteudskrivning for 1988 samt forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner.

Ifølge lovforslagene må udskrivningsprocenterne for indkomstskat til kommuner og amtskommuner for kalenderåret 1988 ikke overstige de udskrivningsprocenter, der er fastsat for kalenderåret 1987, og den i Folketinget i 1986 vedtagne afvikling af amternes bloktilskud udskydes til 1989. Samtidig ophæves deponeringsordningen vedrørende 1987.

Amtsrådsforeningen må på det skarpeste tage afstand fra det foreliggende lovforslag, der bryder med nogle af de hidtidige bærende principper for kommunestyret i Danmark, nemlig retten til at den enkelte kommune og det enkelte amt selv fastsætter den skatteprocent, der er nødvendig for at finansiere de lokale og regionale opgaver. Kun via den enkelte kommunes og det enkelte amts selvstændige skatteudskrivning er det muligt at sikre en reel decentral indflydelse på det serviceniveau, der ønskes lokalt og regionalt. Forskelle i kommuners og amtskommuners skatter skal afspejle forskelle i det kommunale og amtskommunale serviceniveau.

Regeringen har med de fremsatte lovforslag i realiteten afskaffet det hidtidige frivillige budgetsamarbejde mellem staten, amter og kommuner. Amtsrådsforeningen har gentagne gange anmodet om, at budgetsamarbejdet i stedet for en afskaffelse blev udbygget med en samlet overordnet prioritering af de samlede offentlige budgetter. Den hidtidige snævre vurdering af de enkelte kasser – stat, amt og kommune – har overlevet sig selv.

Amtsrådsforeningen har stedse været og er fortsat af den opfattelse, at de amtskommu-

nale skatter og udgifter må fastsættes på et realistisk grundlag. Amtsrådsforeningen har derfor måttet konstatere, at det ikke har været muligt med det fortsatte udgiftspres inden for sundhedsområdet at begrænse de samlede amtskommunale udgifter til det i Fælleserklæringen af 13. maj 1986 forudsatte.

Amtsrådsforeningen må derfor naturligvis beklage, at amternes udgifter for 1987 synes at blive 3–4 pct. højere end det i henstillingen fra maj 1986 forventede. Halvdelen af denne stigning, nemlig 865 mill. kr., skyldes efter Amtsrådsforeningens opfattelse merudgifter som følge af ændrede lovregler. Amtsrådsforeningen finder det derfor fuldstændigt uacceptabelt, at regeringen i lovforslaget kun vil forhøje amternes bloktilskud med 200 mill. kr. En oversigt over udestående kompensationsspørgsmål vedrørende 1987 vedlægges.

Den resterende del af udgiftsstigningen skyldes fortsat vækst i sundhedsudgifterne, ikke mindst som følge af at befolkningen i større udstrækning henvender sig til praktiserende læger m.fl., at der akut indlægges flere patienter, at der bliver nye behandlingsmuligheder, og at der stadig udvikles nye, bedre og dyrere medicinpræparater.

Som eksempel på væksten i udgifterne skal nævnes udgifter til alment praktiserende læger. I foråret 1985 vedtog folkettinget en lov om begrænsning af honorarerne til praktiserende læger. Loven havde til hensigt at lægge loft over de alment praktiserende lægers indtjening på 1 pct. realt. Senere har det vist sig, at realvæksten udgør 4–5 pct. På trods af gentagne henvendelser til regering og Folketing har der ikke vist sig villighed til at acceptere, at amternes udgifter stiger som følge af den øgede sygelighed i befolkningen. Den øgede sygelighed kan bl.a. konstateres ved, at antallet af henvendelser til alment

praktiserende læger steg fra 5,28 pr. indbygger i 1985 til 5,66 i 1986. Samtidig har amterne reduceret antallet af alment praktiserende læger fra 2.910 til 2.898. Amtsrådsforeningen skal i den forbindelse erindre om, at loven ikke indeholdt nogen sanktionsmuligheder over for de alment praktiserende læger. Der har altså heller ikke vist sig den fornødne vilje i regering og Folketing til at bremse udgiftsvæksten på dette område.

Amtsrådsforeningen må ligeledes konstatere, at den største realvækst i 1987 tilsyneladende fortsat må forventes inden for sygesikringen, herunder navnlig udgifter til medicin. På trods af indenrigsministerens aftale med Danmarks Apotekerforening om medicinpriser for 1987 (ifølge ministeriets beregninger et fald på 2,7 pct.) viser opgørelser fra amterne, at man nu forventer en vækst i medicinudgifterne på 10 pct.

Amtsrådsforeningen er villig til at fortsætte det frivillige budgetsamarbejde. Amtsrådsforeningen har allerede i vedlagte henvendelse af 14. maj 1987 til regeringen tilkendegivet,

- at Amtsrådsforeningen vil acceptere og medvirke til, at amternes udgiftsniveau for 1988 fastholdes på det i 1987 konstaterede aktivitetsniveau,
- at bloktilskuddene som forudsat afskaffes i 1988, hvorved staten opnår en besparelse på statsbudgettet på 11,5 mia. kr.,
- at amternes udskrivningsprocent i realiteten begrænses til kun at stige med 3,1 pct. i gennemsnit, idet herved bemærkes, at skatteværdien af bloktilskud på 11,5 mia. kr. svarer til 3,4 procentpoint,
- at det resterende bloktilskud på 2 mia. kr. i 1988 i givet fald skal forhøjes med 600 mill. kr. til 2,6 mia. kr., selv om Amtsrådsforeningens opgørelse viser, at der mangler 865 mill. kr.,
- at bloktilskudsbeskæringen i 1987 på 1 mia. kr. tilbageføres, således at amterne herved kan finansiere den pris- og lønstigning, der finder sted i 1987 udover den af regeringen i maj 1986 udmeldte vækst,
- at deponeringsafgiften for 1987 og fremover afskaffes, og
- at regeringen erkender, at amternes skatteprocenter i 1989 yderligere vil stige med 0,3-0,4 procentpoint som følge af, at 1988-udgifter finansieres ved november-

afregningen af indkomstskat vedrørende 1987.

Amtsrådsforeningen skal henlede Folketingets opmærksomhed på, at amterne kan holde uændret skat i 1988 og har kunnet holde uændret skat siden 1980, såfremt regeringen ikke havde indført en konjunkturregulering af amternes indtægter. Siden 1980 er amternes bloktilskud blevet beskåret med mindst 4 mia. kr. Regeringen lovede i forbindelse med behandlingen af bloktilskudslovgivningen i 1986 at afskaffe konjunkturreguleringen. Problemerne med fastholdelse af amternes udskrivningsprocenter for 1988 skyldes derfor alene, at regeringen genindfører konjunkturreguleringen. Formålet synes alene at være at opnå en statsfinansiel forbedring.

De fremsatte lovforslag indebærer, at der i 1988 vil være rammer både for amternes indkomster og udgifter. Systemet med deponeringsafgifter er nemlig bevaret for 1988.

Såfremt regeringen fremover finder, at de kommunale og amtskommunale udgifter bedst styres ved henstillinger og lovindgreb vedrørende kommuners og amters indtægter, er udgiftsrammestyningen overflødig.

Amtsrådsforeningen må stærkt fraråde, at der genindføres såvel formåls- som ikke-formålsbestemte lånepuljer. De af regeringen foreslåede lånepuljer er kosmetiske og kan højst opfattes som en erkendelse af, at amterne ikke vil have mulighed for at finansiere deres samlede aktivitet i 1988 uden adgang til lånoptagelse. Herved udskyder regeringen blot problemerne til 1989. Det er uansvarligt og skaber helt uoverskuelige problemer.

Amtsrådsforeningen skal understrege, at lån til sygehusbyggeri og apparatur i et enkelt år, 1988, ikke kan bidrage til nedbringelse af ventelister. Sygehusbyggeri tager flere år, og sygehusapparatur må finansieres på samme vilkår som andre udgifter. Ventelister kan kun afskaffes ved anvendelse af mere personale.

Ifølge forslag til lov om den kommunale og amtskommunale skatteudskrivning i 1988 fastlægges der i realiteten en skatteprocent for hvert enkelt amt på grundlag af den tilfældige udskrivningsprocent, der var gældende året før. Herved fastlås det enkelte amt på et helt vilkårligt grundlag. Indgreb af et-årig karakter med skiftende sigte har tidligere

givet anledning til »budgettænkning«. Det vil de foreliggende lovforslag også gøre.

Ifølge lovforslaget får indenrigsministeren mulighed for at dispensere fra skatteloftet inden for en ramme på 600 mill. kr.

Mindst halvdelen af amterne vil være nødsaget til at søge om dispensation. Indenrigsministeren kommer derfor til at godkende amtsrådenes konkrete budgetter.

Amtsrådsforeningen må derfor afslutningsvis stærkt fraråde regeringens regulering af det enkelte amts økonomi og endnu en gang opfordre til at udbygge og fortsætte det frivillige budgetsamarbejde på et realistisk grundlag.

Amtsrådsforening skal anmode om foretræde for udvalget.

Med venlig hilsen

KRESTEN PHILIPSEN

/ Otto Larsen

AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK

Rammetillæg vedrørende 1987

Sygeplejerskeuddannelse.....	40 mill. kr.
Sundhedsudgifter, flygtninge.....	60 mill. kr.
Almen og speciallægehjælp.....	55 mill. kr.
Social finansieringsomlægning.....	225 mill. kr.
Karensdag.....	175 mill. kr.
Arbejdsformidling.....	16 mill. kr.
<hr/>	
Ialt.....	571 mill. kr.
Mgl. takstregulering på social finansiering.....	110 mill. kr.
AIDS-sygehusbehandling.....	100 mill. kr.
Asbest.....	40 mill. kr.
Ægtransplantationer.....	45 mill. kr.
Miljøudgifter.....	? mill. kr.
<hr/>	
Amtsrådsforeningens minimumskrav.....	865 mill. kr. + ?

Bilag

Amtsrådsforeningen i Danmark

14. maj 1987

På mødet i går om kommunernes økonomi præsenterede regeringen Amtsrådsforeningen for mulige løsninger for amternes økonomi i 1988.

Vi har i Amtsrådsforeningen påny regnet på det udspil, der blev fremlagt. Amtsrådsforeningen har forstået, at regeringens udspil er følgende:

- Et-årig begrænsning af skatteudskrivningen (såvel indkomst- som grundskatter) på niveauet for 1987.
- Henstilling om likviditetsforbruget i 1988.
- Fastlæggelse af væksten i udskrivningsgrundlaget til 10 pct. fra budget 1987 til budget 1988.
- Dispensationspulje på 0,2 pct. af udskrivningsgrundlaget administreret af Indenrigsministeriet svarende til et provenu på 600 mill. kr.
- En dispensationspulje på fastsættelsen af udskrivningsgrundlaget svarende til 1 pct.
- Ændring af styringsmekanismerne, hvorfor deponeringsordningen bliver overflødig og derfor kan ophæves fra og med 1987.
- Ændring af afviklingen af amternes bloktilskud. En reduktion i 1988 på 2 mia. kr. og et yderligere beløb på 9,5 mia. kr. i 1989. I 1989 vil der så være det beløb tilbage, der er forudsat ved lovgivning i 1986 på 2 mia. kr. (opgave-, løn- og prisgrundlag 1986).

Bloktilskudsreduktionen i 1989 på 9,5 mia. kr. udgør 2,8 pct. af udskrivningsgrundlaget. Foretages beskæringen med det beløb, regeringen altså finder er rigtigt, kan statens udskrivning af skatter på proportionalstrækket nedsættes med 2,8 pct. og amternes tilsvarende hæves. Samtidig får staten en budgetforbedring på 2 mia. kr.

Amtsrådsforeningen har hidtil forudsat, at grundskyldspromillen var konstant fra 1987 til 1988. Grundværdien fra 1987 til 1988 viser et mindre fald. Staten har i et notat til mødet i kommunekontaktudvalget den 30. april 1987 forudsat et fald på godt 100 mill. kr. i grundskyld. Regeringens udsagn om, at den samlede skatteudskrivning i forhold til det vedtagne budget for 1987 i realiteten må stige med 10 pct., indebærer en forskydning mellem grundskatter og indkomstskatter på 350-400 mill. kr. Regeringens oplæg indebærer, at amternes indkomstskatter må stige med godt 0,1 procentpoint. Regeringens forslag til dispensationspuljer indebærer herudover yderligere et beløb, der har en værdi på 0,3 pct. af udskrivningsgrundlaget.

Samlet indebærer regeringens oplæg - hvis bloktilskudspuljen på de 9,5 mia. kr. alternativt finansieres via amtsskatter - en accept af en forhøjelse af de amtskommunale udskrivningsprocenter på i gennemsnit 3,1 pct. ved anvendelse af et udskrivningsgrundlag, der er 11 pct. højere end det budgetterede udskrivningsgrundlag i 1987.

Ovennævnte forudsætninger om dispensationspuljer og grundskatter indgik ikke i den vurdering, Amtsrådsforeningen havde mulighed for at lave forud for mødet med regeringen. Hvis Amtsrådsforeningen indregner disse forhold og anvender regeringens skøn over priser og lønninger i 1988 vil differencen mellem de af regeringen givne tilsagn og Amtsrådsforeningens skøn for 1988 være ca. 0,5 mia. kr., når Amtsrådsforeningen tager udgangspunkt i det aktivitetsniveau, amterne har i 1987.

Det blev på mødet endvidere oplyst, at kommunernes udgiftsrammer og bloktilskud for 1987 og 1988 vil blive udvidet med 0,5

mia. kr., bl.a. som følge af merudgifter til karensdag, asbest m.v. For amternes vedkommende forelå der ikke et sådant tilsagn. Også amterne har endnu ikke endeligt regulerede merudgifter bl.a. i forbindelse med karensdagens bortfald og asbest. Tidligere har regeringen nævnt, at der kunne gives kompensation herfor i størrelsesorden 200 mill. kr.

Amtsrådsforeningen skal samtidig henlede opmærksomheden på, at der også udestår andre spørgsmål, der er forudsat forhandlet i juni 1987 i forbindelse med opgørelse af lov- og cirkulæreprogrammet for 1987 og 1988. Heri indgår f.eks. spørgsmålet om konsekvenserne af den sociale finansieringsomlægning. Såfremt bloktilskuddene for 1988 endeligt fastlægges nu, er det allerede nu nødvendigt at tage stilling til disse problemer. Som bekendt er usikkerheden om konsekvenserne af ændringer i reglerne om social finansiering i størrelsesordenen 335 mill. kr., hvoraf de 110 mill. kr. skyldes, at amterne først kan få dækning fra primærkommunerne for stigningen i lønninger og priser i 1987 ved budgetlægningen for 1989. Amtsrådsforeningen skal derfor foreslå, at de udestående problemer vedrørende 1987 løses ved, at bloktilskudspuljen for 1988 fastsættes til 2,6 mia. kr. til dækning af karensdag, asbest og social finansiering, idet Københavns og Frederiksberg kommuners andel af bloktilskuddene som bekendt udgør ca. 15 pct. De øvrige spørgsmål udskydes som hidtil forudsat til juni-forhandlingerne.

Amtsrådsforeningen beklager at amternes udgifter for 1987 har vist sig at blive 3-4 pct. højere end det i henstillingen fra maj 1986 forventede. Det skyldes først og fremmest, at udgifterne til sygesikring og til sygehusvæsenet fortsat stiger, ikke mindst som følge af, at befolkningen i større udstrækning henvender sig til praktiserende læger m.fl., at der akut indlægges flere patienter, at der bliver nye behandlingsmuligheder, og at der stadig udvikles nye, bedre og dyrere medicinpræparater.

Dette udgiftspress på sundhedsområdet er det nødvendigt at forholde sig til. Enten må udgifterne finansieres f.eks. ved øgede skatter, eller også må der skabes fælles forståelse mellem regering, Folketing og amtsråd om en begrænsning i udbudet af ydelser til befolkningen og ændringer i arbejdstilrettelæg-

gelse m.v. De seneste forhandlinger med Foreningen af yngre Læger har vist, hvor vanskeligt det er at gennemføre nødvendige ændringer.

Amtsrådsforeningen er derfor fortsat af den opfattelse, at det er nødvendigt at få foretaget en nærmere vurdering af, hvorledes udgiftspresset og styringsmulighederne på sundhedsområdet (sygesikringen og sygehusudgifterne) kan forbedres. Amtsrådsforeningen skal derfor foreslå, at der nedsættes et udvalg, der kan belyse disse forhold.

Herudover har Amtsrådsforeningen peget på, at der er behov for at få foretaget en gennemgang af de bindinger, der findes i de forskellige overenskomster og aftaler staten, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og Københavns og Frederiksberg kommuner har indgået med personaleorganisationerne om løn- og ansættelsesvilkår. Tilsvarende er der behov for, at der sker en opstramning og en tydeligere vurdering af konsekvenserne af cirkulærer og vejledninger fra ministerier og styrelser. Amtsrådsforeningen skal derfor foreslå, at også disse to problemer bliver belyst i et nærmere udvalgsarbejde.

Amtsrådsforeningen har anmodet om, at bloktilskuddet for 1987 forhøjes med 1 mia. kr. som følge af, at de ved maj-aftalen forudsatte løn- og prisstigninger er for lave. Såfremt amterne ikke får tilbageført dette beløb, må en del amter enten genskabe likviditeten ved forhøjelse af skatterne i 1988 eller ved at der på anden vis skabes finansielle muligheder for at dække udgifter, f.eks. ved at der åbnes mulighed for, at amterne i 1987 kan optage lån.

Amtsrådsforeningen skal afslutningsvis gøre opmærksom på, at de anvendte forudsætninger om indkomstgrundlag, skatter m.v. i sig selv med en videreførelse af uændret aktivitetsniveau fra 1987 til og med 1989 vil forudsætte en skattestigning i 1989. Hertil kommer, at der også i 1989 skal findes dækning for virkningerne af arbejdstidsforkortelsen pr. 1. september 1988.

Amtsrådsforeningen kan således ikke tilslutte sig en videreførelse af bloktilskuddene i 1988 og en regulering ved lov af de amtskommunale skatteprocenter.

Såfremt regeringen kan tilslutte sig de ovennævnte forudsætninger og forslag skulle

der efter Amtsrådsforeningens opfattelse
næppe være behov herfor.

P.F.V.

OTTO LARSEN

Indenrigsministerens kommentar til Amtsrådsforeningens skrivelse af 21. maj 1987

Regeringen har noteret sig, at Amtsrådsforeningen i skrivelsen udtaler, at amternes udgifter synes at blive 3-4 pct. højere end det i henstillingen fra maj 1986 forventede. Amtsrådsforeningen beklager dette.

Også efter korrektion for nye opgaver er der tale om en overskridelse i størrelsesordenen 4 pct.

Foreningen henviser som forklaring herpå til en række udviklingstendenser i sundhedssektoren (stigende antal henvendelser til læge, ny teknologi m.v.) samt til vanskelighederne ved at styre sundhedssektorens udgifter i almindelighed.

Regeringen skal hertil bemærke, at de beskrevne udviklingstendenser og styringsvanskeligheder må formodes at have været foreningen bekendt, da aftalen af maj 1986 blev indgået, ikke mindst fordi vanskelighederne i sundhedssektoren netop var baggrunden for,

at amtskommunerne fik et rammeløft på ca. 1 mia. i forhold til rammen for 1986.

Regeringen har bemærket sig, at amtskommunernes driftsudgifter allerede et halvt år efter aftalens indgåelse synes at udvise realvækst i forhold til rammen på ca. 4 pct. eller ca. 1.600 mill., efter korrektion for nye opgaver, jf. svaret på udvalgets spørgsmål 17.

Amtsrådsforeningens skrivelse anviser efter regeringens vurdering ikke nogen egentlig løsning på dette problem, selvom foreningen – på en række betingelser – tilbyder at medvirke til at amternes udgiftsniveau for 1988 fastholdes på det i 1987 konstaterede aktivitetsniveau (der betegner et betydeligt løft i forhold til rammen).

Der henvises i øvrigt til vedlagte bilag, hvor der mere konkret er taget stilling til foreningens krav på forskellige områder.

INDENRIGSMINISTERIET

Bilag

Den 23. maj 1987

*Bemærkninger til Amdsrådsforeningens kompensationskrav m.v.**1. Sundhedsområdet**1.1. Sygehusområdet**1.1.1. Kompensationskrav vedrørende ægtransplantation*

Sundhedsstyrelsen har rådgivet sygehusvæsenet om, at in vitro-befrugtningsteknikken, som først blev taget i brug på Rigshospitalet, nu er udviklet til en almindelig sygehusopgave, som kan anvendes såvel på Rigshospitalet som tages op på en række øvrige landsdels- sygehuse.

Sundhedsstyrelsens udtalelse herom er imidlertid alene vejledende for amtsrådene.

1.1.2. Udgiftsstigning som følge af nye behandlingsmetoder

Der tages i disse år en række nye behandlingsmetoder i brug, ligesom indikationsområderne til eksisterende behandlinger bliver

udvidet (eksempler hjerteområdet, ledproteser, exemlidelser, transplantationer af nyrer, laserkirugi, forskellige medicinske behandlinger af lidelser, der tidligere behandlede operativt, som f.eks. mavesår, nyresten osv.).

Konesekvenserne heraf på udgiftsniveauet er det næppe muligt at opgøre præcist, og ovenstående eksempler peger ikke entydigt i retning af højere udgifter.

Der ligger således eksempelvis rationaliseringsgevinster i behandlingen, i tilfælde hvor operative indgreb erstattes af medicinsk behandling, hvor langvarig medicinsk (og eventuel dialysebehandling) erstattes af nyretransplantation, og hvor ledproteser overflødiggør invaliditet og langvarig medicinsk behandling osv.

En præcis opgørelse heraf for de offentlige kasser lader sig ikke udarbejde.

1.1.3. Udgiftsstigning som følge af flere akutte indlæggelser

Antal udskrivninger, fordelt på akut indlagte og ikke akut indlagte fra 1980 til 1985

Somatiske sygehuse

	Akut indlagte	Ikke-akut indlagte
1980	443.237	472.763
1981	450.055	458.261
1982	471.082	463.631
1983	497.591	463.583
1984	520.071	455.006
1985	551.158	444.847

Somatiske sygehuse

	Liggetid	Belægningspct.
1980	10 (dage)	77
1981	10 (dage)	76
1982	9 (dage)	77
1983	9 (dage)	78

1984	9 (dage)	79
1985	8 (dage)	80

Der er i perioden 1980 til 1985 sket en stigning i antallet af akut indlagte patienter fra 443.237 til 551.158. I samme periode er der dog sket et fald i de ikke-akut indlagte patienter.

Imidlertid er denne stigning ikke nødvendigvis et udtryk for en proportional udgiftsstigning for amtskommunerne. Dette skyldes bl.a., at en del af de akut indlagte patienter er ældre, der er indlagte, fordi der ikke på anden måde kan tilvejebringes plejeforanstaltninger. Behandlingsmæssigt er disse patienter mindre belastende for sygehusene.

Et bedre mål for udgiftspresset på amtskommunerne end akut indlagte patienter er måske antallet af færdigbehandlede patienter. Det er dog nødvendigt også med et sådant mål at sondre mellem forskellige behandlingstyper. Der er stor forskel på de forskellige behandlingsformers pres på de offentlige ressourcer.

Der skal også peges på, at stigningen i akut indlagte patienter modsvares af en faldende liggetid (på 20 pct. i perioden 1980-85).

Til Amtrådsforeningens bemærkninger vedrørende arbejdstidstilrettelæggelsen på sygehusene skal det anføres, at det i forbindelse med lovindgrebet i overenskomsten blev bestemt, at der nu skal arbejdes videre med denne problemstilling - og at der skal findes en løsning i løbet af sommeren 1987.

1.2. Udgiftsudviklingen på sygesikringsområdet

Amtrådsforeningens argumentation vedrørende udgiftsudviklingen på sygesikringsområdet (- medicin) er først og fremmest baseret på virkningerne af loven om forlængelse af sygesikringsoverenskomsterne fra marts 1985. Foreningen har tidligere henvendt sig til Indenrigsministeriet herom, og har i denne forbindelse påpeget, at det forhold, at overenskomsterne ikke kunne siges op i perioden 1. april 1985 indtil 1. april 1987, fratog Sygesikringens Forhandlingsudvalg mulighederne for at sikre overholdelsen af 1. pct.-realvækstrammen.

Hertil skal der knyttes følgende bemærkninger:

- Det forhold, at der overhovedet blev indført realvækstrammer for de 3 største udgiftsområder, var et signal fra regeringen til såvel amtskommunerne som de faglige organisationer om, at der skulle ske en stærkere udgiftsstyring. På almen læge- og tandlægeområdet blev 1 pct.-rammen stort set også overholdt i 1985, medens der på speciallægeområdet skete en overskridelse på ca. 3 pct., svarende til 20-25 mill. kr. I 1986 har der været overskridelser på alle 3 områder.

- I de statslige udmeldinger til SFU til overenskomstforhandlingerne i 1987 var det bl.a. fastsat, at der skal tages hensyn til de stedfundne rammeoverskridelser i 1985 og 1986 ved fastlæggelsen af rammerne for udgiftsudviklingen i 1987 og fremefter, ligesom realvækstrammerne skal videreføres.

- SFU har selv i forhandlingerne med Foreningen af Speciallæger accepteret at se bort fra de ovennævnte overskridelser af de lovbestemte realvækstrammer. Dette har regeringen - efter anmodning fra SFU (med tilslutning fra Amtrådsforeningen) - accepteret.

- Der er ikke sket fravigelse af regeringens overenskomstudmeldinger for så vidt angår øvrige områder.

- Der har ikke endnu været politiske realitetsforhandlinger om ændringer af landsoverenskomsten om almen lægegerning. SFU (og Amtrådsforeningen) må derfor selv bære ansvaret for, at der ikke endnu er taget initiativ til indgreb over for udgiftsudviklingen på dette område.

Sammenfattende må det konkluderes, at der ikke er grundlag for Amtrådsforeningens påstand om, at regeringen ikke har haft vilje til at bremse udgiftsstigningerne på området.

Det må også nævnes, at regeringen har godkendt en overenskomstaftale mellem SFU og Praktiserende Lægers Organisation om lægemiddelkomiteer med det formål at bremse stigningerne i medicinudgifterne.

Det kan nævnes, at de muligheder for en bedre udgiftsstyring, som ligger i lægeover-

enskomsternes bestemmelser om praksisplanlægning, kun er udnyttet i begrænset omfang. Eksempelvis er der således kun 3 amtskommuner, som har lavet en sådan planlægning på speciallægeområdet.

Amtsrådsforeningens anmodning om et rammetillæg for 1987 vedrørende almen læge- og speciallægehjælp på 55 mill. kr. må på baggrund af foranstående betragtes som ubegrundede. I denne forbindelse må det også tages i betragtning, at bortfaldet af speciallægeoverenskomsten pr. 1. april 1987 betød, at amtskommunerne sparer en pl-regulering i størrelsesorden 6 pct., svarende til ca. 50 mill. kr.

1.3. Medicinudgifter

Ad bemærkningerne side 3 om, at amterne nu forventer en vækst i medicinudgifterne på 10 pct.

Bemærkningen må forstås således, at amterne forventer en stigning på 10 pct. fra 1986 til 1987.

Indenrigsministeriet har endnu ikke modtaget oplysning om sygesikringens udgifter til medicin i de første måneder af 1987, men omsætningstallene for apotekerne for januar og februar 1987 tyder ikke umiddelbart på, at sygesikringens udgifter i 1987 vil stige som forventet af amterne.

Således lå apotekernes omsætning i januar og februar 1987 kun 1,2 pct. over omsætningen i de tilsvarende måneder i 1986.

1.4. Udgifter til behandling af flygtninge

Amtsrådsforeningen har ikke på noget tidspunkt godtgjort, at behandlingen af flygtninge er dyrere end behandlingen af andre personer, som flytter til landet, eller for den sags skyld end behandlingen af danske statsborgere.

1.5. AIDS-sygehusbehandling

Spørgsmålet om korrektion for merudgifter ved AIDS drøftedes i forbindelse med rammeforhandlingerne i 1986, men der blev ikke ydet nogen korrektion udover den generelle rammeforhøjelse.

Udgifter til AIDS falder inden for den almindelige sygehusopgave og kan derfor ikke berettige nogen kompensation, hvorfor der efter aftalen ikke er grundlag for en yderligere rammekorrektion.

2. Øvrige områder

2.1. Karensdag

Bloktilskuddet til amtskommunerne blev i 1983 og 1985 beskåret med i alt ca. 110 mill. i 1987 priser som følge af indførelsen af karensdagen.

Regeringen har tilbudt at føre disse midler tilbage til amtskommunerne som led i de samlede kompensationstilbud på 200 mill. kr.

2.2. Social finansieringsomlægning

Det blev i juni 1986 aftalt, at kompensati-
onen for den sociale finansieringsomlægning skal efterreguleres på grundlag af regnskabet for 1986.

KOMMUNERNES LANDSFORENING

Den 22. maj 1987

Til Folketingets Kommunaludvalg

Lovforslag om kommunalt skatteeft (L 247)

Indenrigsministeren har den 21. maj 1987 fremsat lovforslag om et kommunalt skatteeft i 1988 (L 247).

Landsforeningen må tage skarpt afstand fra regeringens forslag om indgreb i kommunernes frie skatteudskrivningsret, der er en livsnerve i det kommunale selvstyre. Et skatteeft undergraver den enkelte kommunalbestyrelses ansvar for den kommunale økonomi – et ansvar, der indebærer, at den enkelte kommune selv fastsætter sit serviceniveau og den skatteprocent, der svarer hertil.

Landsforeningen står endvidere uforstående over for, at regeringen har valgt at fremsætte lovforslag om indgreb i kommunernes økonomi på et tidspunkt, hvor der fortsat var forhandlinger i gang mellem regeringen og Kommunernes Landsforening. Landsforeningen fremsatte den 14. maj 1987 vedlagte forslag til videreførelse af fælleserklæringen af 13. maj 1986, og det er fortsat landsforeningens opfattelse, at der bør kunne findes en forhandlingsløsning om kommunernes økonomi.

Såfremt forslagene vedtages i den foreliggende form, er den enkelte kommunes handlemuligheder meget stærkt begrænset i 1988.

For det første er der fortsat en deponeringsordning vedrørende 1988, hvis kommunernes udgifter i 1988 overstiger gennemsnittet af udgifterne for 1986 og 1987. Hertil kommer en stram regulering af den kommunale låneadgang, en henstilling om at undlade forbrug af likvide aktiver samt nu senest et skatteeft.

Kommunernes Landsforening finder endvidere, at udviklingen i kommunernes budgetter for 1987 ikke udgør noget væsentligt samfundsøkonomisk problem. Som det fremgår af landsforeningens budgetredegørelse er kommunernes nettoudgifter reelt vokset med 1 pct. siden 1982, ekskl. arbejdstidsforkortelsen. Regeringens budgetredegørelse for 1987 konkluderer, at der er en svag stigning i statens nettoudgifter siden 1982. Da der således ikke er nogen væsentlig forskel i det statslige og kommunale udgiftsforløb over en længere periode, finder landsforeningen det helt ubegrundet, at der nu skal foretages drastiske indgreb i kommunernes dispositionsmuligheder.

Det er Kommunernes Landsforenings hensigt at søge foretræde for folketingets kommunaludvalg for at redegøre for sine synspunkter vedrørende regeringens forslag om indgreb i den kommunale økonomi.

Med venlig hilsen

THORKILD SIMONSEN

/ Peter Gorm Hansen

Indenrigsministerens kommentar til Kommunernes Landsforenings skrivelse af 22. maj 1987

Landsforeningen stiller sig uforstående overfor, at regeringen har valgt at fremsætte lovforslag om indgreb i kommunernes økonomi på et tidspunkt, hvor der fortsat var forhandlinger i gang mellem regering og Kommunernes Landsforening.

Hertil bemærkes, at regeringen – som det fremgår af bemærkningerne til L 246 og L 247 – også gerne havde set en forhandlingsløsning.

Der har været enighed mellem Landsforeningen og regeringen om, at der, hvis der intet gøres, må påregnes betydelige skatteforhøjelser i 1988.

Der har ligeledes været enighed om, at en fastholdelse af skatteprocenterne under én eller anden form måtte forbindes med en

afvikling af deponeringsordningen.

Den afgørende uenighed har drejet sig om tidspunktet og vilkårene for en afvikling af deponeringen.

Landsforeningen har, som det også fremgår af det forslag til videreførelse af fælleserklæringen, der er fremsendt til Folketingets kommunaludvalg, som vilkår for at medvirke til at sikre rammeoverholdelse og uændret skat stillet krav om en ophævelse af deponeringsordningen allerede i denne folketingsamling.

Regeringen har imidlertid i forhandlingerne tilbudt at søge loven ændret, så kommunerne slipper for deponering, *hvis* skatten ikke stiger i 1988.

STORSTRØMS AMTSKommune

Amtsrådet

Den 22. maj 1987

Bilag 4

Folketingets kommunaludvalg

Indenrigsministeren har den 21. maj 1987 fremsat lovforslag om den kommunale og amtskommunale skatteudskrivning i 1988 og om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner.

Storstrøms amtsråd ser med den største bekymring på den linie, som regeringen hermed lægger overfor kommuner og amter.

Storstrøms amtsråd har, på linie med amtsrådene i øvrigt, loyalt deltaget i budgetsamarbejdet med staten og deltaget i bestræbelserne for at begrænse stigningstakten i de offentlige udgifter.

Således viser Storstrøms amtskommunes netop afsluttede regnskab for 1986, at de samlede drifts- og anlægsudgifter kun er steget reelt med ½ pct. om året siden 1980, uanset at amtsrådet i perioden har overtaget nye udgiftsområder, og at man på nogle områder har fået pålagt øgede udgifter som følge af statslige krav.

På den baggrund beklager Storstrøms amtsråd, at regeringen med de fremlagte lovforslag foretager dybtgående indgreb i det kommunale selvstyre. Et grundlæggende element i dette selvstyre er kommuners og amters ret til at fastsætte en skatteprocent som udtryk for en afvejning af serviceniveau overfor hensynene til borgernes økonomi. Det er endvidere nødvendigt for amtsrådet allerede nu at gøre opmærksom på, at det økonomiske spillerum på indtægtssiden, som lovforslaget giver Storstrøms amtskommune, ikke giver mulighed for, at amtskommunen kan opstille et realistisk udgiftsbudget for 1988.

Konkret indebærer regeringens lovforslag, at der vil mangle finansiering af udgifter i størrelsesordenen 150 mill. kr.

Selv med en maksimal udnyttelse af den låneramme, som lovforslagene forudsætter,

vil begrænsningen i amtskommunens finansieringsmuligheder betyde meget store nedskæringer af udgiftsniveauet i forhold til det aktuelle niveau.

Som det vil være kommunaludvalget bekendt, har der vist sig meget betydelige stigninger i udgifterne til sundhedsvæsenet. Baggrunden for disse stigninger er ligeledes almindeligt kendt. Disse stigninger er stærkt medvirkende til, at de udgiftsrammer, regeringen og Amtsrådsforeningen aftalte i 1986, ikke længere kan anses for realistiske.

Det står fast, at besparelser i den størrelsesorden, som regeringens lovforslag lægger op til, kun vil kunne realiseres gennem en endog meget drastisk reduktion i serviceniveauet på sundhedsområdet.

Da amtskommunen ikke for nærværende har væsentlige muligheder for at påvirke udgifterne til sygesikringen, betyder det, at sygehusudgifterne må sættes meget kraftigt ned. Den nødvendige udgiftsreduktion svarer godt og vel til de samlede udgifter på to amtssygehuse.

Storstrøms amtsråd har noteret sig, at regeringen foreslår nedsat et udvalg, som skal undersøge udgiftspres og styringsmuligheder i den kommunale sektor med henblik på at klarlægge, hvilke muligheder amtsrådene har for at holde udgifterne i ro i de kommende år.

Storstrøms amtsråd kan tilslutte sig, at der nedsættes et sådant udvalg. Amtsrådet finder det imidlertid uhensigtsmæssigt, at regeringen allerede nu agter at gribe ind overfor amtsrådene, fordi udviklingen ikke svarer til den, regeringen ønsker. Først derefter vil man klarlægge mulighederne for at ændre denne udvikling.

Storstrøms amtsråd vil alvorligt henstille til regering og Folketing, at man vælger den logiske og hensigtsmæssige rækkefølge: At

man først tilvejebringer grundlaget for at opnå en bedre styring af de samlede udgifter, ikke mindst på sundhedsområdet. Først derefter kan man med rimelighed diskutere,

hvilke sanktioner der kan blive tale om, hvis den kommunale sektor ikke tilpasser sig den overordnede økonomiske politik.

Med venlig hilsen

På amtsborgmesterens vegne

JENS PETER SØRENSEN
Amtskommunaldirektør

Indenrigsministerens kommentar til Storstrøms Amtskommunes skrivelse af 22. maj 1987

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 59, 60 og 68 (se bilag 1).

KØBENHAVNS AMTSKommune

Bilag 5

Den 22. maj 1987

Folketingets kommunaludvalg

Indenrigsministeren har den 21. maj 1987 fremsat lovforslag om de finansielle vilkår for amternes budgetlægning for 1988, herunder forslag om skatteloft, bloktilskudsbeskæring og ophævelse af deponeringsordning i 1988.

Amtsrådsforeningen har allerede i en henvendelse til Folketingets kommunaludvalg af 21. maj 1987 på det skarpeste taget afstand fra regeringens begrænsning af amternes skatteudskrivningsret og afvisning af reelt samarbejde med amter og kommuner om prioritering af de store udgiftsområder. Københavns Amt kan tilslutte sig Amtsrådsforeningens henvendelse.

Amtet har foreløbig opgjort konsekvenserne af lovforslagene.

I 1988 får amtet et underskud på godt 530 mill. kr. Det skyldes »Konjunkturregulerin-

gen« for 1988, finansiering af de nye overenskomster og nogle tilfældige finansierings-svingninger (herunder efterreguleringer vedrørende bloktilskud m.m.) – hvert af disse 3 forhold rammer med 160–180 mill. kr.

Amtet har skønnet, at den maksimale udnyttelse af lovforslagenes dispensationsmuligheder vil give mulighed for en yderligere skattefinansiering på 225 mill. kr. og en yderligere lånefinansiering på 240 mill. kr. Disse yderligere finansieringsmuligheder kan endda ikke helt dække underskuddet i 1988.

I 1989 får amtet et underskud på 480 mill. kr., hvortil kommer afdrag og renter på de nye lån i 1988 – altså en endnu værre situation.

Der vedlægges til orientering det materiale af 22. maj 1987, der er brugt til orientering af amtsrådets medlemmer.

Med venlig hilsen

PER KAALUND

/ Jan Coln

Bilag

KØBENHAVNS AMTSKommUNE

Den 22. maj 1987

Til amtsrådets medlemmer

Orientering om konsekvenserne af regeringens lovforslag for 1988 om skatteloft, bloktilskudsreduktion, ophævelse af deponeringen m.v.

Regeringen har den 21. maj 1987 fremsat nogle lovforslag, der fastlægger amters og kommuners finansielle vilkår for budgetlægningen for 1988. Der vedlægges kopi af lovforslag med bemærkninger vedrørende

- skatteudskrivningen i 1988 (L 247)
- tilskud og udligning, herunder deponering i 1988 (L 246).

Lovforslagene svarer til regeringens seneste udspil i forhandlingerne med de kommunale organisationer.

Til foreløbig orientering af amtsrådets medlemmer er udarbejdet vedlagte notat af 22. maj 1987, der beskriver lovforslagenes konsekvenser for amtet i store træk.

I notatet opgøres lovforslagenes umiddelbare konsekvenser for amtet til et finansieringsunderskud på godt 500 mill. kr. Ved denne opgørelse er på den ene side forudsat en stort set uændret aktivitet i 1988 i forhold til forventet regnskab 1987 og på den anden side en finansiering som fastlagt i lovforslagene, dvs.

- en vækst i udskrivningsgrundlaget på 10 pct. fra 1987 til 1988
- uændret skatteprocent og grundskyldpromille fra 1987 til 1988
- en reduktion af den amtslige bloktilskudspulje på 2 mia. kr. i forhold til en sædvanlig regulering
- bortfald af deponering i 1988 for overskridelse i 1987.

Dernæst søges underskuddet på godt 500 mill. kr. forklaret ved særlig 3 forhold, nemlig

- reduktion af amtets bloktilskud på 320 mill. kr., selvom amtets »konjunkturgevinst« kun er på 140 mill. kr., dvs. et tab på 180 mill. kr.
- tilfældige finansielle udsving, der rammer hårdere i 1988 end i 1987, på 160 mill. kr.
- øget kassehenlæggelse i 1988 i forhold til det ekstraordinære kasseforbrug i forventet regnskab 1987, nogenlunde svarende til merudgifterne ved de nye overenskomster, på 180 mill. kr.

Regeringens baggrund for bloktilskudsreduktionen er bl.a. forudsætningen om, at amtterne overholder udgiftsrammerne for 1987 og 1988, således som de opgøres af regeringen, herunder vedrørende tillæg for nye opgaver. Her skønner regeringen i bemærkningerne til lovforslaget om skatteloft m.v. et tillæg for nye opgaver på 200 mill. kr., medens Amtsrådsforeningen som bekendt skønner 850 mill. kr.

Her har amtet særlig store tab i forbindelse med familiepleje og omlægning af den sociale finansiering.

Ud fra regeringens tillæg for nye opgaver på 200 mill. kr. ville amternes overskridelse af rammen for 1987 have været på 1,6 mia. kr., hvoraf amtet ville tegne sig for godt 300 mill. kr.

Notatet giver endelig en oversigt over lovforslagenes dispensationsmuligheder, der dels vedrører lånemuligheder (ialt 800 mill. kr.)

- lån til afdrag (genbelåning)
- lån til sygehusbyggeri og -udstyr

og dels vedrører muligheder for øget skat (ialt 900 mia. kr.)

- forhøjelse af vækst i udskrivningsgrundlag fra 10 til 11 pct.
- forhøjelse af skatteprocenten.

Dispensation skal søges og gives af Indenrigsministeriet. Under omstændighederne er notatets skøn over de maksimale dispensationsmuligheder meget usikre. Dispensationsmulighederne og enkelte andre muligheder for yderligere finansiering i 1988 opgøres herefter i notatet til ligeledes godt 500 mill.

kr., således at finansieringsunderskuddet stort set skulle blive dækket.

I en sådan løsning ligger optagelse af lån på knap 250 mill. kr. Til foreløbig vurdering af rimeligheden i lånefinansiering er i særlig opstilling af 22. maj 1987, der ligeledes vedlægges, skønnet over den økonomiske situation i 1989. Under tilsvarende forudsætninger kan der for 1989 opgøres et tilsvarende finansieringsunderskud på godt 500 mill. kr.

Dette materiale er sendt til Folketingets kommunaludvalg som bilag til vedlagte skrivelse af 22. maj 1987.

KØBENHAVNS AMTSKOMMUNE

Økonomisk sekretariat

Notat

Konsekvenser af regeringens lovforslag af 21. maj 1987
om skatteloft og tilskudsændring for året 1988

Regeringen har fremsat lovforslag (L 247) om den kommunale og amtskommunale skatteudskrivning i 1988 (skatteloft) og lovforslag (L 246) om ændring af tilskud og udligning (ophævelse af deponering for 1987 og beskæring af amtskommunale bloktilskud for 1988).

Lovforslagene er identiske med regeringens seneste oplæg under forhandlingerne med de kommunale organisationer (ifølge ARF også vedrørende den adgang til at låne til afdrag, som ikke udtrykkeligt er nævnt i bemærkningerne til lovforslagene).

Lovforslagene indebærer ikke, at aftalen fra maj 1986 mellem regeringen og de kommunale organisationer om aktivitetsrammer for 1987 og 1988 ophæves, men blot at deponeringsordningen for 1987 ophæves. Den

finansielle styring i 1988, der lægges op til i lovforslagene, vil dog formentlig overflødiggøre aktivitetsstyringen i 1988.

1. Konsekvenser for amtet – uden dispensationer

De umiddelbare konsekvenser af lovforslagene for amtet illustreres nedenfor ved en sammenligning mellem forventet regnskab 1987 (FR 87) og budgetforslag 1988 (BF 88), hvor der forudsættes uændret aktivitet og – som i lovforslagene – uændret skatteprocent, vækst i skattegrundlag på 10 pct. og bloktilskudsreduktion på 2 mia. kr. fra 1987 til 1988.

Der tages ikke her hensyn til de dispensationsmuligheder, der ligger i lovforslagene.

mill. kr. årets priser	FR 87	BF 88	ændring
1. drift og anlæg	5.451	5.724	273
2. henlæggelse til kasse	-119	49	168
3. afdrag, renter, finansforskydninger	137	151	14
4. finansieringsbehov (uændret drift)	5.469	5.924	455
5. bloktilskud (reduktion på 2 mia. kr.)	-2.083	-1.918	165
6. udligning	1.796	1.998	202
7. efterregulering, onkologi m.v.	-144	16	160
8. HR	344	377	33
9. skatter 9,3 pct. m.v.	-5.377	-5.853	-476
10. andet	-5	-11	-6
11. finansiering (uændret skatteprocent)	-5.469	-5.391	78
12. finansieringsunderskud	0	533	533

Lovforslagene medfører umiddelbart et finansieringsunderskud på godt en halv milliard kroner for amtet i 1988.

2. Forklaring på finansieringsunderskuddet

Underskuddet skyldes særlig 3 ting, nemlig:

- a) Reduktionen af bloktilskudspuljen på 2 mia. kr.

Der er tale om en ny konjunkturregulering, der koster amtet ca. 320 mill.

kr. eller godt 180 mill. kr. mere end amtets faktiske konjunkturgevinst, opgjort ved en rund beregning:

	mill. kr.
pris- og lønstigninger (uændret aktivitet i amtet og i HR)	
273 + 33 mill. kr.	306
udligning, almindelig stigning	201
tilskud, almindelig regulering.	-165
skatteindtægtsstigning (uændret skat)	-476
»konjunkturoverskud«	-134
»konjunkturregulering«	320
tab	186

En sådan konjunktur-opstilling mellem 2 år forudsætter egentlig, at der er balance i udgangsåret. Det er der ikke i 1987, hvor skatteprocenten skulle have været noget højere end 9,3 for at dække merudgifterne ved de nye overenskomster. Resultatet rykkes dog ikke væsentligt.

b) Tilfældige efterreguleringer, tilskudsændringer m.v.

Efterregulering af tidligere års konjunkturregulering, ophør af tilbagebetaling af bunden opsparing, ophør af onkologitilskud betyder ialt

160

c) Kassehænlæggelse

De nye overenskomster giver amtet merudgifter i 1987 på 194 mill. kr. (205 mill. kr. i direkte merudgift, hvis taksttab i 1987 medregnes), som ikke var forudsat ved fastlæggelsen af budget og skatteprocent for 1987. Den budgettede kassehænlæggelse på 65 mill. kr. er bl.a. blevet til et kassetræk på 119 mill. kr. i forventet regnskab 1987. Der må nu budgetteres med en kassehænlæggelse på knap 50 mill. kr. i 1988 af hensyn til likviditeten. Forskellen er 49 - (-119) = 178 mill. kr. Regeringen har ikke villet ophæve den særlige konjunkturregulering (reduktion af bloktilskudspuljen) på 1 mia. kr. i

1987, hvis forudsætninger forsvandt med de nye overenskomster 178

De 3 ting forklarer tilsammen 524 af de 533 mill. kr. i finansieringsunderskud.

Det fremgår ikke af opstillingen, at lovforslagene også indebærer ophævelse af en deponering i 1988 på 240 mill. kr. (beregnet efter regeringens metode) på grund af en tilsvarende overskridelse af driftsrammen for 1987.

Baggrunden for regeringens fastholdelse af »konjunkturreguleringen« i 1987 på 1 mia. kr. og for »konjunkturreguleringen« på 2 mia. kr. i 1988 er først og fremmest forudsætningen om, at amterne overholder de aftalte driftsrammer for 1987 og 1988, således som de opgøres af regeringen, herunder med regeringens tillæg til rammerne for nye opgaver. Her forudsætter regeringen ialt rammetillæg til nye opgaver på 200 mill. kr. medens Amtsrådsforeningen har krævet godt 850 mill. kr.

I forhold til regeringens rammetillæg for nye opgaver på 200 mill. kr. ville amterne få en rammeoverskridelse i (forventet regnskab) 1987 på 1,6 mia. kr., hvoraf amtet ville tegne sig for 308 mill. kr. Med en skønnet kursværdi på 78 pct. medfører det en deponering på 240 mill. kr.

3. Dispensationsmuligheder

Lovforslagene åbner visse muligheder for yderligere finansiering (dispensationspuljer), som amtet skønnes maksimalt at kunne udnytte således (amtets ansøgninger skal godkendes i Indenrigsministeriet):

mill. kr.

13. lån til afdrag på lån (genbelåning)

amtet har en mulig låneramme i 1988 på 40 mill. kr. Ekstraordinært vil der i 1988 også være mulighed for at genbelåne det normale nettoafdrag på 1,5 promille af udskrivningsgrundlaget. Dette øger den mulige låneramme med 81 mill. kr. til ialt:

121

14. lån til sygehusbyggeri og -udstyr

puljen på 500 + 100 = 600 mill. kr. kunne tænkes fordelt mellem de 6 amter med væsentlige finansieringsunderskud i

- 1988 efter Amdrårdsforeningens foreløbige beregning; i så fald ville amtets andel udgøre godt 30 pct. eller $155 + 31 = 186$ mill. kr.; da amtets budgetramme for sygehusbyggeri (uden onkologi) kun er på 88 mill. kr. skønnes denne lånemulighed maksimalt til
15. forhøjelse af udskrivningsgrundlag 119
- stigningen i udskrivningsgrundlaget fra 1987 til 1988 er i lovforslagene fastsat til 10 pct., men der kan dispenseres op til 11 pct.; amtets eget skøn er på lige knap 11 pct.
16. forhøjelse af skatteprocent 39
- lovforslagene fastsætter samme skatteprocent i 1988 som i 1987, men fastsætter også en dispensationsspulje på 600 mill. kr. - ifølge bemærkningerne særlig tiltænkt amter med væsentlige finansieringsproblemer i 1988; ved en amtsandel på godt 30 pct., jf. bemærkningerne under sygehuslånene ovenfor, bliver det maksimale merskatteprovenu på
17. anvendelse af statens pris- og lønskøn 186
- staten skønner, at pris- og lønudviklingen udgør 6,0 pct. fra 1986 til 1987 og 4,8 pct. fra 1987 til 1988. Amtets vedtagne skøn udgør 6,3 pct. henholdsvis 5,3 pct. Amtets skøn er således 0,8 pct. højere end statens skøn i perioden 1986-88. Anvendes statens pris- og lønskøn, vil amtskommunens udgifter blive reduceret med
- 49
- De samlede yderligere finansieringsmuligheder andrager herefter maksimalt 514 mill. kr. I givet fald ville finansieringsunderskuddet reduceres til $533-514 = 19$ mill. kr.

Bilag

ØKONOMISK SEKRETARIAT

Den 22. maj 1987

	FR 87	B 88 1. be- hand- ling B. pulje 11,7 -depon. skat 9,3	B 89 1. be- hand- ling B. pulje 2,0 -depon. skat 12,2	Forskel B 88- FR 87	Forskel B 89-B 88
	1.	2.	3.	4.2-1	5.3-2
1. Drift + anlæg	5.451	5.724	6.020	273	296
2. Renter	55	42	32	-13	-10
3. Henlæggelse til kassen	-119	49	0	168	-49
4. Afdrag på lån	135	100	100	-35	0
5. Finans.forsk.	-53	9	13	62	4
6. Finansieringsbehov 1-5	5.469	5.924	6.165	455	241
7. B. opsparing	-29	0	0	29	0
8. Bloktilskud	-2.083	-1.918	-325	165	1.593
9. Udligning					
udgiftsb.	66	68	79	2	11
skatte.g.lag	1.430	1.583	1.615	153	32
10. Efterreg. af tilskud-udl.	-52	33	4	85	-29
11. Anlægsafgift.	6	0	0	-6	0
12. Ønkologi	-63	-17	0	46	17
13. Pensionstilsk.	-11	-11	-11	0	0
14. HR.	344	377	397	33	20
15. Momsudl.	300	347	371	47	24
16. Indkomstskat	-4.562	-5.018	-7.063	-456	-2.045
17. Novemberaftr.	-135	-161	-44	-26	117
18. Ejendomsskat	-680	-674	-708	6	-34
19. Deponering vedr. 87	0	0	0	0	0
20. Til finansiering	-5.469	-5.391	-5.685	78	-294
21. Underskud	0	533	480	533	-53

Budget 1988

Muligheder for at reducere underskuddet på 533 mill. kr.

1. optagelse af lån (gamle system)	-40
2. Anvendelse af statens P/L	-49
3. IM's dispensationspuljer:	
A. Lån til afdrag (pulje 200 mill. kr.)	-81
B. Lån til sygehusudstyr (pulje 100 mill. kr.)	-31
C. Lån til sygehusbyggeri (pulje 500 mill. kr.)	-88
D. Forhøjelse af udskrivningsgrundlag (fra 10 pct. til ca. 11 pct.)	-39

E. Forhøjelse af udskrivningprocent

(pulje 600 mill. kr.) -186

4. Muligt underskud 19

Samlet låneoptagelse på 240 mill. kr.

Arbejdstidsforkortelsen pr. 1. september 1988 er ikke indregnet (ved 100 pct. dækning ca. 25 mill. kr.).

Skatteprocenten i 1988 udgør $9,3 + 0,34 = 9,64$, idet de 186 mill. kr. under punkt 3. E medfører en skatteforhøjelse på 0,34.

Budget 1989

Underskuddet udgør 480 mill. kr. !!!! Heri er *ikke* indregnet forrentning og afdrag på lån optaget i 1988.

Indenrigsministerens kommentar til Københavns Amtskommunes skrivelse af 22. maj 1987

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 59, 60 og 68 (se bilag 1).

VEJLE AMTSKOMMUNE

Bilag 6

Den 22. maj 1987

Folketingets kommunaludvalg

I anledning af det i Folketinget den 21. maj 1987 fremsatte lovforslag om den kommunale skatteudskrivning for 1988 samt forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud, har Vejle Amtsråds økonomiudvalg fundet det påkrævet at anmode om foretræde for Folketingets kommunaludvalg. Man ønsker dermed på amtsrådets vegne at påpege de alvorlige problemer for løsningen af de amtskommunale opgaver, som en vedtagelse af lovforslaget ville indebære.

Amtsrådet er bekendt med Amtsrådsforeningens skrivelse af 21. maj 1987 til kommunaludvalget, og Vejle Amtsråd stiller sig bag Amtsrådsforeningens skarpe afstandtagen fra lovforslaget.

Vejle Amtsråd ønsker herudover at understrege, at lovforslaget, der er det hidtil alvorligste indgreb i amtskommunens finansieringsmuligheder, stiller amtsrådet i en særdeles vanskelig situation. Ifølge lovforslaget begrænses adgangen til skatteudskrivning samtidig med nye bloktilskudsbeskæringer. Dermed bliver det umuligt for amtsrådet at leve op til det fundamentale krav, nemlig: for 1988 at udarbejde et realistisk budget, der balancerer.

Afstanden mellem de konkrete finansieringsmuligheder, der fastlægges med lovforslaget, og de uafviselige udgiftsbehov, som amtsrådet må vedkende sig, hvis det skal leve op til sit ansvar, er simpelt hen for stor. Den kan ikke overvindes ved besparelsesindgreb af hidtil kendt art. Større og drastiske strukturindgreb, som i givet fald ville være nødvendige, kan ikke foretages med så kort varsel. Amtsrådet er i øvrigt ikke underrettet om, at der i Folketinget skulle være flertal for servicemæssige indgreb af så vidtrækkende karakter.

Det er amtsrådets opfattelse, at hvis regering og Folketing ønsker så vidtgående ind-

greb, bør der gå anderledes grundige og alvorlige overvejelser forud, både lokalt og på landsplan. Dermed sikres det, at landets øverste politiske organer fuldt ud er klar over, hvad der vil være konsekvensen for den offentlige service og for det niveau, som befolkningen generelt er indstillet på. Der tænkes her navnlig på sygehus- og sundhedsområdet samt miljøet, men også på socialforsorgen og de øvrige amtskommunale opgaveområder.

Det er efter amtsrådets opfattelse ganske urealistisk at lukke øjnene for det stadige udgiftspres, der er på sundhedsområdet. Dette pres afspejler ikke alene udviklingen i befolkningens aldersmæssige sammensætning, men også borgernes stigende krav til ydelser på sundhedsvæsenet. I takt med, at den medicinske og teknologiske udvikling giver mulighed for diagnosticering og behandling af stadigt flere sygdomme, vokser også befolkningens forventninger.

Sygesikringsområdet er som bekendt ikke direkte budgetstyret. Udgiftspreset bestemmes derfor i et kompliceret samspil mellem sygesikringsoverenskomster, patienternes efterspørgsel samt udbuddet af de forskellige lægeydelser og farmaceutiske præparater.

Men også inden for sygehusvæsenet mærkes det forøgede pres, efter at der i nogle år har været holdt stærkt igen på udgiftsudviklingen. Sygestatistikken i Vejle Amtskommune dokumenterer, at det samlede antal indlæggelser er steget med godt 13 pct. i femårsperioden 1981-85. Hertil kommer en endnu kraftigere vækst i antallet af ambulante undersøgelser. På grund af en meget stor effektiviseringsindsats fra både ledelsens og personalets side har dette kunnet ske uden forøgelse af det samlede sengetal og antallet af sengedage. Den reale udgiftsstigning har samtidig været ca. 10 pct. Selv om der således i perioden er sket en betydelig effektiv-

sering på sygehusene, har udgifterne ikke længere kunnet holdes i ro.

Hertil kommer imidlertid, at Vejle Amtskommune står over for en række *uafviselige* merudgifter, som det vil være uansvarligt at se bort fra ved budgetlægningen. Nævnes kan merudgifter til realisering af miljøhandlingsplanen, AIDS-behandling og -bekæmpelse, nye behandlingstilbud i form af hjerteoperationer og ægtransplantationer, som efter sundhedsstyrelsens anbefaling nu tilbydes som landsdelsbehandling. Hertil kommer merudgifter i forbindelse med patientforsikring samt de stigende udgifter for amtskommunen i forbindelse med etablering af kommunale boforanstaltninger (§ 66 og 68), som amtsrådet ikke har mulighed for at begrænse udgiftsmæssigt, og som staten ikke hidtil har vist villighed til at tage realistisk i betragtning ved kompensationsdrøftelserne.

Den bekymring for ventelisterne, som kommer til udtryk i bemærkningerne til lovforslaget, hvori der gives mulighed for et lånefinansieret byggeri og apparaturanskaffelser til nedbringelse af ventelister, opfatter amtsrådet som udtryk for erkendelse af, at sygehusvæsenet nødvendigvis skal tilføres flere ressourcer, end lovforslagets ordinære finansieringsmuligheder åbner adgang til. En lånefinansiering af en del af sygehusvæsenets (drifts)udgifter kan amtsrådet dog ikke acceptere som en seriøs mulighed; det er blot en kosmetisk udskydelse af problemerne.

Selv om Vejle Amtskommune af forskellige grunde bør kunne påregne en større andel af de nævnte dispensationspuljer end den gennemsnitlige, nærer amtsrådet ingen illusion om, at Vejle Amt skulle kunne få en så stor andel, som er fornøden, hvis et forsvarligt budget skal kunne lægges. Dertil er puljerne for små og andre amtskommuners problemer for åbenlyse.

I forbindelse med de finansieringsmæssige betragtninger ønsker amtsrådet klart at tage

afstand fra tanken om at lovgive om størrelsen af det forventede udskrivningsgrundlag i de enkelte amtskommuner. I Vejle Amt har amtsrådet haft som fast praksis at fastlægge skønnet over borgernes forventede indkomster på grundlag af helt saglige og loyale analyser, og man står helt uforstående over for en fremgangsmåde, der forlader dette naturlige princip.

Amtsskatteprocenten i Vejle Amt er med 8,6 den laveste i landet, bortset for Ringkjøbing Amt (8,4). Amtsrådets politik, der i mangan år har gået ud på ikke at opsamle en unødvendig kassebeholdning, placerer samtidig amtskommunens kassebeholdning blandt de mindste, set i forhold til driftsomfanget. Det er på denne baggrund ikke muligt for amtsrådet at efterkomme udgiftspresset med en uændret skatteprocent. Det vil derfor fremstå som aldeles urimeligt, hvis serviceniveauet over for amtskommunens indbyggere skal være lavere end ønsket af dem, fordi en lav skatteprocent skal fastholdes i en situation, hvor finansiering af kassebeholdning ikke er mulig, og hvor en genindførelse af bloktilskudsnedsettelse ved konjunkturregulering medfører et indtægtstab for amtskommunen svarende til 0,6–0,7 procentpoints.

Vejle Amtsråd må således sammenfattende advare mod de uoverskuelige konsekvenser af lovforslagets vedtagelse. Man henstiller, at det nødvendige samarbejde mellem staten og amtskommunerne baseres på både forhandlingsvillighed og realisme, herunder på en større forståelse for amtskommunernes særlige problemer med udgiftsstyringen, navnlig på sundhedsområdet. Man henstiller samtidig, at den fortsatte udhuling af amtskommunernes finansieringsgrundlag gennem stadige modregninger i tilskudspuljerne m.v. bringes til ophør, og at den allerede vedtagne lovgivning på tilskudsområdet, der sigter på større gennemskuelighed og ansvarlighed, fastholdes.

Med venlig hilsen

ERLING TIEDEMANN

amtsborgmester

Indenrigsministerens kommentar til skrivelse af 22. maj 1987 fra Vejle Amtskommune

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 59, 60 og 68 (se bilag 1).

Fyns Amtskommune

Amtsborgmesteren

Den 25. maj 1987

Bilag 7

Folketingets kommunaludvalg

Folketingsgrupperne

Statsministeren

Indenrigsministeren

Finansministeren

(Pressemeddelelse af dags dato vedlagt)

Som politikere må man være bekymret for, om vores børn og børnebørn risikerer at overtage en pantsat nation, der reelt styres udefra, fordi gælden til udlandet er for stor. Derfor må vi også tage regeringens og Folketingets bestræbelser på at holde styr på økonomien alvorligt.

Lige nu gælder den økonomiske diskussion kommunernes og sygehusenes – det vil sige amternes – økonomi.

Sygehusene og sygesikringen udgør om-

kring ¼ af amternes udgifter, og over hele landet er udgifterne på disse to områder voksende. Det medfører, at amternes udgifter – ligesom i øvrigt også kommunernes – langt overstiger de rammer, der er fastlagt.

Tabellen nedenfor viser stigningen i realudgifterne for de to største udgiftsområder i Fyns Amt. Ganger man Fyns-tallene med 10, får man et omtrentligt tal for amterne under ét.

Driftsbudgettets stigning fra 1986 til 1988 i Fyns Amt

Mill. kr. (1987-priser ekskl. moms)	Budget 86	Stigning	Pct.
Sygehusvæsen	1953	90	4,6
Sygesikring	504	62	12,3

Når væksten er så stor på de to mest udgiftskrævende områder, skyldes det, at lige netop på de områder har amterne umiddelbart meget begrænsede styringsmuligheder – og at ingen af disse meget få styringsmuligheder kan ændre ret meget ved udgiftsstigningen.

Sygesikringens vækst finder sted, fordi flere går mere til læge, og fordi flere får ordineret mere medicin. Det skyldes formodentlig især, at de nye generationer, som rykker op i aldersgrupperne, har andre og mere krævende normer, end tidligere generationer havde. Det gælder både børnefamilierne, de

60-årige og de 80-årige – og det er både patienter og behandlere, der ændrer normer.

F.eks vil børn med mindre udslæt i dag hyppigt blive tilset af speciallæge, måske endda både af en hudlæge og en allergispecialist, og der vil blive taget blodprøver og lavet andre prøver. Tidligere ville mange måske have klaret sig med lidt fugtighedscreme.

Gevinsten er, at nogle få børn får forebygget en allergi, og at de mange forældre har bevidstheden om, at der er gjort, hvad der kan gøres. Udgiften for at blive tilset og få taget prøver er omkring 1.000 kr. pr. barn.

Dette er blot ét af mange eksempler på, at kravene og forventningerne, men også mulig-

hederne, vokser. Og samtidig er det et eksempel på, at det ikke er urimeligheder, der er tale om. Det er samtidig et eksempel på, at udgifterne ikke styres ved politiske beslutninger.

Amtets eneste styringsmulighed på sygesikringsområdet er nemlig at nægte oprettelse af nye speciallægepraksis. Der sker en vis styring af udbuddet af ydelser på denne måde, da der er grænser for, hvor meget en læge kan eller vil arbejde.

Men selv om det er flere år siden, der er givet nye tilladelser i Fyns Amt, stiger forbruget af speciallægeydelser alligevel hvert år. Amtsrådet kan jo ikke beslutte, hvor syge borgerne skal føle sig, før de kan tillade sig at gå til læge/speciallæge, og derfor har amtsrådet heller ingen mulighed for direkte at styre udgifterne.

Noget helt andet er, at man ved at nægte oprettelse af nye speciallægepraksis kan frygte, at fundamentet under dansk sundhedspolitik, nemlig alles lige ret til behandling, bryder sammen. Vil de fleste lidt velstillede forældre med mistanke om allergi hos deres barn ikke gladeligt betale 1.000 kr. for at få af- eller bekræftet mistanken? Og vil de

Patienttallet på sygehusene i Fyns Amt er steget i de seneste år og nedenstående tabel viser stigningen.

	1983	1984	1985	1986
Indlæggelser.....	82.000	83.000	87.000	88.500
Gennemsnitlig liggetid pr. indbygger (dage)..	8,6	8,4	8,3	7,9

Når antallet af sengedage pr. indlæggelse er faldet med 8 pct. i perioden, skyldes det dels en effektivisering af behandlingen og øget samarbejde med de kommunale plejesystemer, dels et reduceret serviceniveau på grund af det stigende patientpres. Stigningen i antallet af behandlede patienter og faldet i antallet af sengedage pr. indlæggelse er reelt større, end tabellen viser, fordi flere og flere af de »lette« patientgrupper behandles ambulat.

Stigningen i patienttallet svarer til stigningen i de øvrige amter og skyldes kun for en beskeden del den voksende ældrebefolkning. Den største del af stigningen skyldes, at de praktiserende læger er mere og mere tilbøjelige til at henvise patienter til sygehusene. Nogen vil sige, at det skal forklares med en voksende sygelighed, men hovedårsagen er

mange nyuddannede speciallæger så ikke bare slå sig ned som private forretningsfolk?

Sygehusområdet er – på papiret – mere styrebart end sygesikringen. Det er nemlig amtsrådet, der bestemmer, hvor mange senge og hvor mange ansatte der skal være på de forskellige sygehusafdelinger.

Skal der spares store beløb, vil det derfor også ske ved at lukke sygehusafdelinger, enten periodisk eller permanent.

Sådanne lukninger vil selvfølgelig ikke berøre de akutte patienter, men antallet af planlagte operationer bliver reduceret, og det vil betyde voksende ventelister. Hvor meget ventelisterne vil vokse, er det umuligt at sige noget om, fordi der forhåbentlig så vil ske en vis prioritering af henvisningerne fra de praktiserende læger. Og efterhånden som de praktiserende læger erfarer, at ventetiden for behandling af denne eller hin vigtige, men sjældent livstruende lidelse, vokser, vil de i nogle tilfælde måske undlade at henvise patienter til denne behandling. Men det varer længe, inden en sådan effekt opstår – og står Folketings-flertallet reelt bag en sådan udvikling?

formodentlig dels ændringer i normerne, dels de mange nye behandlingsmetoder, der efterhånden gør det muligt at behandle flere og flere sygdomme.

Et konkret eksempel er udviklingen i holdningen til operation af ældre mennesker. For nogle årtier siden ville man ikke altid operere 60-årige for brok, og det er ikke mange år siden, 70-årige med brok blev afvist. I dag accepterer vi ikke at blive plaget af en sådan banal lidelse i vores alderdom.

Udgiften til en brokoperation overstiger ikke 10.000 kr., så det vil vel heller ikke være rimeligt at afvise en patient, der har behov for en sådan operation?

Men der er *mange* banale operationer, og det er én af årsagerne til den betydelige stigning i antallet af indlæggelser.

Man kan også beskrive baggrunden for stigningen ved at se på øjenområdet, hvor

antallet af operationer for grå stær er vokset eksplodivt.

	1983	1984	1985	1986	1987
Operationer for grå stær	360	425	755	683	1.000*

(Faldet i 1986 skyldes indskrænkninger i afdelingens aktivitet det år med det formål at overholde budgettet). *Planlagt.

Vi er glade for stigningen i antallet af grå stær-operationer – og oven i købet har den kunnet finde sted med et beskedent merforbrug af ressourcer. For her, som på så mange andre områder inden for kirurgien, er der udviklet en mere rationel teknik, sengetallet er uændret, og der er i det hele taget ikke truffet politiske beslutninger om at øge serviceniveauet.

I Fyns Amt har vi i dag omkring 420 på venteliste til operation for grå stær, og ventetiden er ca. 6 måneder. I Vejle Amt, hvor kapaciteten på dette område er særlig stor, bliver der opereret dobbelt så mange patienter som i Fyns Amt set i forhold til befolkningsunderlaget. Alligevel er Vejles venteliste og ventetid meget længere end på Fyn, fremgår det af Indenrigsministeriets opgørelse af november 1986.

Forklaringen er igen, at normerne for, hvor kraftig synsnedsettelsen skal være, før operation er relevant, flytter sig, når mulighederne for operation øges.

Forringer man derefter atter mulighederne, vil det tage mange år, før forventningerne og dermed tilbøjeligheden til at henvise til operation er tilpasset de forringede muligheder. Og der vil opstå lange ventelister og være stor utilfredshed, indtil man – måske – accepterer de nye vilkår.

Spørgsmålet er også, om det overhovedet er rimeligt at nægte ældre en synsforbedrende operation, som koster mindre end et godt farvefjernsyn?

I de lande, vi plejer at sammenligne os med, er antallet af synsforbedrende operationer pr. indbygger betydeligt højere end i Danmark.

Ifølge Indenrigsministeriets betænkning nr. 1.044 ligger sundhedsudgifterne da også relativt lavt i Danmark. Den andel af bruttonationalproduktet, der går til sundhedsudgifter, er kun 7 pct. i Danmark mod 10 pct. i Sverige og endnu mere i det stærkt privatise-

rede USA. Også både Frankrig og Vesttyskland har højere sundhedsudgifter, end vi har.

Der er derfor ikke baggrund for at fortvivle over det niveau, de danske sundhedsudgifter har, og befolkningen er også villig til at betale for de nye muligheder, sundhedssektoren giver. Men samtidig er der god grund til at diskutere, hvordan vi her i landet fremover skal prioritere inden for sundhedsvæsenet.

Behovet for en diskussion understreges af, at kun ganske få af de tillægsbevillinger, vi giver til sygehusvæsenet, er udtryk for politisk prioritering.

Langt de fleste merudgifter skyldes voksende patientpres, nye anbefalinger fra Sundhedsstyrelsen osv. – og er altså ikke udtryk for egentlige politiske beslutninger om at forbedre tilbuddet til denne eller hin patientgruppe.

Vi må se i øjnene, at sundhedsvæsenet har en betydelig indbygget »automatisk« vækst, og at den kun kan dæmpes gennem styringsmidler, vi ikke kender eller ikke accepterer i dag.

Reducerer vi sengetallet, så behandlingsskapaciteten f.eks. svarer til 1986-niveauet, vil dette ikke standse denne vækst, men betyde, at flere patienter bliver stillet på venteliste, og at patienterne kommer til at vente længere, end de tilsvarende patienter gjorde i 1986.

Der er nogle områder, hvor det er muligt at træffe nationale, politiske valg, som vil få stor indflydelse på de kommende års sundhedsudgifter. Det er f.eks. spørgsmål som,

- i hvor stort omfang skal vi give strålebehandling og kemoterapi til kræftpatienter med ingen eller små overlevelsesmuligheder?
- vil vi ændre dødsriteriet, så der åbnes for transplantationer af hjerte, lever og bugspytkirtel?
- hvilket serviceniveau skal der være for grå stær-operationer, hofte- og andre ledud-

skiftninger samt hjerteoperationer – tre områder, hvor Indenrigsministeriet har lagt op til en styrket indsats?

- hvordan skal narkoselæge-overvågningen af patienter være efter »Skagen-sagen«, som muligvis resulterer i et krav om kraftig forøgelse af lægebemandingen på de små og mellemstore sygehuse?
- hvordan skal vi behandle AIDS-patienter?
- hvilket serviceniveau skal vi give bløderpatienter?
- skal vi følge Sundhedsstyrelsens anbefaling af en fordobling af antallet af »bypass«-hjerteoperationer?

Nye behandlinger på de områder, der her er nævnt, er stort set ikke indregnet i amternes sygehusbudgetter. De indgår derfor heller ikke i den aktuelle diskussion mellem Amtsrådsforeningen og regeringen om sygehuse-nes økonomi, selv om de vil være væsentlige årsager til en stigning i sundhedsudgifterne i de kommende år.

Som det fremgår, er udgiftsstigningen i sundhedssektoren ikke et udtryk for amtskommunal ekstravagance, men et udtryk for større lægelig formåen og ændrede normer i befolkningen. Besparelser i den størrelesor-

den, der er lagt op til, vil tvinge amtsrådene til at gennemføre reduktioner i behandlingskapaciteten med konsekvenser, som ikke vil finde forståelse i befolkningen.

For at begrænse den fremtidige vækst i sygehusvæsenets udgifter bør vi selvfølgelig arbejde på en fortsat effektivisering. Men Folketinget bør også gå ind i et samarbejde om en overordnet prioritering af de nye dyre behandlingsmetoder. Prioriteringen må nødvendigvis ske på landsplan, da det er udelukket, at én behandlingsmetode tilbydes i det ene amt, men ikke i naboamtet.

Der er dog ingen tvivl om, at en vis vækst på området fortsat vil være et krav fra befolkningen og en forudsætning for at bevare et rent offentligt sundhedsvæsen.

Derfor klarer vi formodentligt også nogle af problemerne på Fyn i 1988 ved at bruge kassen op. – Men det løser jo ikke problemerne i 1989, for så er kassen brugt. Og det er ikke alle amter, der har den mulighed.

Det, at kassen bliver tømt, løser ikke landets økonomiske problemer, og derfor er det varslede udvalgsarbejde om styringsmuligheder på sundhedsområdet af langt større betydning end mere kortsigtede skattelofter eller lignende.

Venlig hilsen

JENS PETER FISKER
Amtsborgmester

Fyns Amtskommune

Den 25. maj 1987

Pressemeddelelse

Regering og Folketing får nu en fynsk advarsel mod at tvinge amtsrådene til at gennemføre besparelser i sundhedssektoren i den størrelsesorden, der er lagt op til i regeringens lovforslag.

Det sker i et brev mandag fra amtsborgmester Jens Peter Fisker til Folketingets kommunaludvalg, de enkelte partiers folketingsgruppe, statsministeren, finansministeren og indenrigsministeren.

Amtsborgmesteren anfører i brevet, at de besparelseskrav, der er indeholdt i lovforslaget, vil betyde reduktioner i behandlingsskapaciteten med konsekvenser, som ikke vil finde forståelse i befolkningen.

Han understreger, at udgiftsstigningen i sundhedssektoren ikke er et udtryk for amtskommunal ekstravagance, men et udtryk for større lægelig formåen og ændrede normer i befolkningen. Amtsborgmesteren henviser bl.a. til, at sundhedsudgifterne i Danmark ligger relativt lavt i forhold til de lande, vi plejer at sammenligne os med. Den andel af bruttonationalproduktet, der går til sundhedsudgifter, er således kun 7 pct. i Danmark mod 10 pct. i Sverige og endnu mere i USA. Også Frankrig og Vesttyskland har højere sundhedsudgifter end Danmark.

I brevet til regering og Folketing understreger den fynske amtsborgmester, at amterne selvfølgelig bør arbejde på en fortsat effektivisering for at begrænse den fremtidige vækst i sygehusvæsenets udgifter. – Men, hedder det videre, – Folketinget bør også gå ind i et samarbejde om en overordnet prioritering af de nye dyre behandlingsmuligheder.

Prioriteringen må nødvendigvis ske på landsplan, da det er udelukket, at én behandlingsmulighed tilbydes i det ene amt, men ikke i naboamtet.

Brevet nævner en række områder, hvor – som det hedder – det er muligt at træffe nationale politiske valg, der vil få stor indflydelse på de kommende års sundhedsudgifter. Det er bl.a., i hvor stort omfang man skal give strålebehandling og kemoterapi til kræftpatienter med ingen eller små overlevelsesmuligheder, hvilket serviceniveau man vil give bløderpatienter, hvordan AIDS-patienter skal behandles – og om man vil ændre dødskriteriet, så der åbnes for nye transplantationer.

– Der er dog ingen tvivl om, skriver amtsborgmesteren, – at en vis vækst på området fortsat vil være et krav fra befolkningen og en forudsætning for at bevare et rent offentligt sundhedsvæsen.

Han oplyser til slut i brevet, at Fyns Amt formodentlig klarer nogle af problemerne i 1988 ved at bruge kassen op – en mulighed, som ikke alle amter har. Han anfører, at det ikke løser problemerne i 1989, for så er kassen brugt, ligesom det heller ikke løser landets økonomiske problemer. – Derfor er det varselede udvalgsarbejde om styringsmuligheder på sundhedsområdet af langt større betydning end mere kortsigtede skatteletter og lignende, understreger amtsborgmester Jens Peter Fisker.

Vedlagt en kopi af brevet til regering og Folketing.

Indenrigsministerens kommentar til henvendelse fra Fyns Amtsråd af 25. maj 1987

Fyns Amtsråd giver, i lidt mere detaljeret form, udtryk for de samme synspunkter som Amtsrådsforeningen.

Amtskommunen har ikke haft tilstrækkelige muligheder for at styre udviklingen inden for sygesikringen og sygehusvæsenet.

Det fremgår imidlertid indirekte af amtsrådets skrivelse, at problemerne i 1988 vil kunne klares uden skatteforhøjelse.

Indenrigsministeriet henviser i den forbindelse til den tidligere afgivne redegørelse om lovforslagets konsekvenser for de enkelte amtskommuner.

I øvrigt er Indenrigsministeriet enig med Fyns Amtsråd i, at det varslede udvalgsarbejde om styringsmuligheder på sundhedsområdet er af afgørende betydning for det videre forløb.

Viborg Amtskommune

Amtsrådet

Den 25. maj 1987

Bilag 8

Folketingets kommunaludvalg

Indenrigsministeren har den 21. maj 1987 fremsat lovforslag om den kommunale og amtskommunale skatteudskrivning i 1988 og om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner.

Viborg Amtsråd må kraftigt tage afstand fra disse lovforslag, der vil indebære et fundamentalt indgreb i det kommunale selvstyre og samtidigt medføre en markant ubalance mellem indtægter og udgifter.

En foreløbig beregning for Viborg amtskommune viser, at udgifterne ved uændret aktivitetsniveau fra 1987 til 1988 vil ligge

mere end 100 mill. kr. over indtægterne. Såfremt en besparelse af denne størrelsesorden skulle findes inden for sygehusvæsenet, ville dette svare til at nedlægge ca. 175 senge og afskedige ca. 450 personer.

Amtsrådet er derfor fuldstændig enig i de bemærkninger, som Amtsrådsforeningen ved skrivelse af 21. maj 1987 og Storstrøms Amtskommune ved skrivelse af 22. maj 1987 har givet til Folketingets kommunaludvalg.

Amtsrådet skal på det stærkeste henstille, at der snarest optages forhandlinger på baggrund af det konkrete forslag af 14. maj 1987 til en budgetaftale for 1988, som Amtsrådsforeningen har fremsat.

Med venlig hilsen

P. E. ERIKSEN

/ K. Graversen

Indenrigsministerens kommentar til henvendelsen fra Viborg Amtsråd af 25. maj 1987

Amtsrådet henviser til en foreløbig beregning for Viborg Amtskommune, der skulle vise, at udgifterne ved uændret aktivitetsniveau vil ligge mere end 100 mill. over indtægterne.

Indenrigsministeriet må heroverfor gøre opmærksom på, at Viborg Amtskommune ved udgangen af 1986 havde en likviditet på næsten 500 mill. kr., og at likviditeten ved udgangen af 1987 skønnes til 350-400 mill.

kr.

Indenrigsministeriet skal desuden henvise til den tidligere afgivne redegørelse vedrørende lovforslagets konsekvenser for de enkelte amtskommuner. Heraf fremgår ikke noget underskud.

Da beregningsforudsætningerne ikke fremgår af amtsrådets brev, er det ikke muligt at vurdere, hvori forskellen består.

Bilag 9

Frederiksborg Amtsråd

Den 1. juni 1987

Folketingets Kommunaludvalg

Hoslagt følger til orientering kopi af Frederiksborg Amtsråds henvendelse af dags dato til Indenrigsministeriet vedrørende de eventuelle konsekvenser for amtskommunen

af det mellem regeringen og Det Radikale Venstre indgåede forlig om et lovindgreb vedrørende den amtskommunale økonomi.

Med venlig hilsen

JØRGEN CHRISTIANSEN

Amtsborgmester

/G. S. Mark

Amtsdirektør

FREDERIKSBORG AMTSRÅD

Den 1. juni 1987

Indenrigsministeriet

Frederiksborg Amtsråds økonomiudvalg har på et ekstraordinært møde mandag den 1. juni 1987 vedtaget at meddele Indenrigsministeriet og Folketingets kommunaludvalg eventuelle konsekvenser for Frederiksborg Amt af det mellem regeringen og Det Radikale Venstre indgåede forlig om et lovindgreb vedrørende den amtskommunale økonomi.

Et enigt økonomiudvalg må på amtsrådets vegne indtrængende advare mod en vedtagelse af en lovgivning, hvis konsekvenser må formodes ikke at have stået forslagsstillerne helt klart.

I det følgende vil blive redegjort for de konsekvenser, som forslaget eventuelt vil indebære for Frederiksborg Amt, såfremt forslaget vedtages.

Foreløbige beregninger viser, at det samlede besparelsesbehov som følge af aftalen andrager ca. 216 mill. kr., når der er taget hensyn til imødekomme af de nødvendige dispensationer. Antager man, at besparelserne gennemføres som en maksimal reduktion af anlægsbudgettet med ca. 75 mill. kr., vil der være et besparelsesbehov på driftsområdet på ca. 7 pct., opgjort netto. En reduktion af dette omfang vil medføre en personalereduktion på ca. 690 fuldtidsstillinger.

Dette vil på det tekniske område medføre, at alle nyanlæg af veje standses, samt at der vil blive gennemført en betydelig reduktion i amtets indsats på miljøområdet og i gennemførelsen af de trafikikkerhedsmæssige arbejder. Dette bevirker endvidere en reduktion af medarbejdere på dette område på 15 stillinger foruden et fald i beskæftigelsen hos de private entreprenører.

På undervisnings- og kulturområdet udgør besparelsen et omfang, der svarer til et stort gymnasium samt store reduktioner på enkelt-

fagsundervisningen, svarende til en reduktion på ca. 75 stillinger.

På sygehusområdet vil indgrebet bevirke, at vor igangværende ombygning af sygehuse må sættes i stå, samt at der foretages driftsbesparelser, svarende til lukning af et større sygehus eller to mindre med den konsekvens, at ventelisterne vil vokse yderligere, idet en reduktion af denne sektor vil svare til 320 stillinger.

Reduktionen på social- og sundhedsområdet udgør med det gældende finansieringssystem på dette område ganske store bruttobesparelser, der vil medføre et kraftigt tilbageskridt inden for særforsorgen og dermed for de svageste borgere i amtet. Den længe planlagte regionalisering af særforsorgstilbudene må således udskydes og afløses af reparation på det bestående forældede forsorgstilbud, hvor det vil betyde, at amtsrådet får meget svært ved at opfylde Arbejdstilsynets krav, der er stillet til de gamle og utidssvarende bygninger, som amtsrådet overtog fra staten ved udlægnen af særforsorgen. Driftsmæssigt vil det her blive nødvendigt at reducere personalet med ca. 240 personer, da amtsrådet har forsorgsforpligtelser også over for andre amter.

På det administrative område må indsatsen vedrørende edb-udvikling stilles i bero. Samtidig har økonomiudvalget her regnet med en reduktion af personalet på 40 stillinger.

Med dette brev håber Frederiksborg Amtsråd, at forslagsstillerne og Folketinget vil tage hensyn til de fremførte synspunkter, idet amtsrådet henviser til de tidligere fremførte synspunkter over for Folketingets kommunaludvalg ved mødet den 25. maj 1987.

Frederiksborg Amtsråd ønsker ikke uhammet at hæve skattetrykket, men besparelserne

må hvile på et realistisk grundlag, hvor vi tager hensyn til de svagest stillede, hvis velfærd netop amterne er sat til at varetage.

Med venlig hilsen

JØRGEN CHRISTIANSEN

Amtsborgmester

/ G. S. Mark
Amtsdirektor

Indenrigsministerens kommentar til Frederiksborg Amtsråds skrivelse af 1. juni 1987

I skrivelsen advarer Frederiksborg Amtsråds økonomiudvalg mod vedtagelse af L 247. Desuden redegøres der for de konsekvenser, som forslaget efter økonomiudvalgets opfattelse vil medføre for Frederiksborg Amt.

Det samlede besparelsesbehov opgøres til ca. 216 mill. kr. efter hvad der betegnes som »nødvendige dispensationer«. Det antages, at der gennemføres en reduktion af anlægsbudgettet på ca. 75 mill. kr., således at der vil være et resterende besparelsesbehov på ca. 140 mill. kr. Det angives, at dette vil nødvendiggøre en række indskrænkninger i den service, der stilles til rådighed for borgerne, samt en personalereduktion på ca. 690 fuldtidsstillinger.

Hertil bemærkes indledningsvis, at der stort set er overensstemmelse mellem Indenrigsministeriets opgørelse af amtskommunens underskud ved uændret skat og økonomiudvalgets opgørelse af sparekravet, jf. Indenrigsministeriets svar på spørgsmål 59, 60 og 68. Dernæst bemærkes, at amtskommunen

har en betydelig rammeoverskridelse i 1987 og har budgetteret med et kasseforbrug i 1987.

Derudover henvises til Indenrigsministeriets kommentar til Frederiksborg Amtsråds tidligere henvendelse til udvalget (L 247-bilag 14) samt til besvarelsen af spørgsmål 60 og 68. Det fremgår heraf, at Frederiksborg Amtsråd kan forventes at have en vis likviditet ved udgangen af 1987, at eventuelle finansieringsproblemer må forventes at kunne løses ved forhandlinger mellem amtsrådet og regeringen om dispensation til skatteforhøjelser udover det gennemsnitlige og lånetilladelse, samt at det i denne forbindelse vil indgå i regeringens overvejelser, at Frederiksborgs udskrivningsprocent ligger under landsgennemsnittet.

Det er derfor regeringens opfattelse, at de af amtsrådet påtænkte besparelser (som regeringen i øvrigt ikke mener at burde tage stilling til) ikke er en nødvendig følge af lovforslaget.

Bilag 10

KØBENHAVNS AMTSKommune

2. juni 1987

Folketingets kommunaludvalg

Til regering og Folketing

Københavns Amtsråd har på et ekstraordinært amtsrådsmøde i dag drøftet en foreløbig redegørelse for konsekvenser for Københavns Amt af et lovgivningsindgreb svarende til aftalen mellem regeringen og Det Radikale Venstre om amternes økonomi i 1988.

På baggrund af redegørelsen og den stedfundne drøftelse udtaler amtsrådet:

Københavns Amtsråd ønsker drifts- og anlægsaktiviteten i budgettet for 1988 baseret på et i princippet uændret service- og aktivitetsniveau i forhold til niveauet i 1987.

Under henvisning til de uoverskuelige følger for service- og aktivitetsniveauet i Københavns Amt henstiller amtsrådet til regering og Folketing, at den i henhold til aftalen mellem regeringen og Det Radikale Venstre bebudede lovgivning om den kommunale økonomi i 1987 og 1988 *ikke* gennemføres. (A + B + F + Y + G).

Et mindretal erkender behovet for at drifts- og anlægsaktiviteten også i Københavns Amt reduceres i 1988.

Mindretallet kan på grundlag af det forelagte, foreløbige materiale ikke tilslutte sig flertallets forslag om en henvendelse til regering og Folketing.

Mindretallet er indstillet på i det forestående budgetarbejde at medvirke positivt til at udarbejde et budget inden for de af lovgivningen afstukne rammer. (C + V).

Et mindretal ønsker at amtet iværksætter en informationskampagne om den bebudede lovgivnings konsekvenser i Københavns Amt. (F + Y + G).

Redegørelsen har belyst konsekvenserne af besparelser på 320 mill. kr. i budget 1988 i forhold til uændret videreførelse af aktiviteten i indeværende år.

Amtet har tidligere over for Folketingets kommunaludvalg påvist at aftalen for amtets vedkommende fører til et finansieringsunderskud på godt 530 mill. kr. i 1988. Ved udnyttelse af sædvanlige lånemuligheder og de forventede dispensationsmuligheder vedrørende skatteforhøjelse på 0,2 pct. m.v. kan amtet formentlig bringe underskuddet ned på de nævnte 320 mill. kr.

Besparelserne på 320 mill. kr. i 1988 fordeles sig foreløbigt på kulturforvaltningen med 59 mill. kr., sygehusforvaltningen med 233 mill. kr., socialforvaltningen med 20 mill. kr. og teknisk forvaltning med 8 mill. kr.

Der er tale om særdeles følelige nedskæringer, både i forhold til borgerne, dvs. patienter, klienter, elever m.v., og i forhold til de ansatte – ialt 1.200 heltidsstillinger svarende til 2.000 ansatte.

Fra forvaltningernes foreløbige redegørelser kan nævnes:

- beskæringer vedrørende den specialpædagogiske bistand til handicappede og voksenundervisning
- nedlæggelse af 3 gymnasier, forhøjelse af klassekvotienten fra 24 til 28 elever og bortfald af forsøgsvirksomhed
- nedlæggelse af 1 teater
- besparelser på 130 mill. kr. på amtets egne sygehuse, dvs. en 30-40 mill. kr. på hvert af de store sygehuse i Glostrup, Gentofte og Herlev
- besparelser på 100 mill. kr. på amtets benyttelse af fremmede sygehuse, heraf 50 mill. kr. på Rigshospitalet, hvor amtet halverer sit forbrug, og 40 mill. kr. på Lukas Hospitalet, hvor amtet helt ophører med benyttelsen fra midt på året 1988
- sygehusbesparelserne svarer til bortfald af 11-12.000 patientindlæggelser og 120.000 sengedage

- ventelisterne vil stige med 11.000-12.000 patienter svarende til en fordobling
- udtyndingen af de store, tidligere særfor-sorgsinstitutioner Lillemosegård og Vangedehuse sættes i bero
- 24 daghjemspadser for handicappede nedlægges
- etablering af genoptræningsafsnit sættes i bero
- vejvedligeholdelsen reduceres med 10 pct.,

herunder glatførebekæmpelse og vejbelysning.

Der vedlægges til orientering kopi af den foreløbige redegørelse af 1. juni 1987 samt af udskrift af amtsrådets beslutningsprotokol.

Der vedlægges yderligere til orientering kopi af notat og bilag til redegørelsen.

Ensydende skrivelse er sendt til indenrigsministeren.

Med venlig hilsen

PER KAALUND

/J. B. Pileborg

K Ø B E N H A V N S
A M T S K O M M U N E

MØDESAG

Møde i	Dato	Dagsordenens punkt	Journal nr.
Stående udvalg			
Økonomiudvalg	2.6.1987	4	1-41-0/1-87
Amtsrådet	2.6.1987	1	

Dagsorden

(sægt fremstilling - motivering - indstilling anføres evt. på vedlagte mødesagebilag)

Foreløbig redegørelse for konsekvenserne for Københavns amt af forliget mellem regeringen og Det radikale Venstre om amternes økonomi i 1988.

Beslutninger - framsendelsespåtegn.

Amtsborgmesterens indstilling forelægges i økonomiudvalgets møde.

Den 1.6.1987

Per Kaalund

1/1

Bilag til tillægsbet. o. lovf. vedr. kommunal udligning m.m.

K Ø B E N H A V N S
A M T S K O M M U N E

MØDESAGSBILAG

nr. 1 side 1

Møde i	Dato	Dagsordenens punkt	Journal nr.
Økonomiudvalget	2.6.1987	4	1-41-0/1-87 (98)

Centralforvaltningen,
den 1. juni 1987.

Besparelser med i alt ca. 320 mill. kr. i forslaget til budget 1988.

1. Forvaltningerne er anmodet om foreløbigt at belyse konsekvenserne af en besparelse i budget 1988 med ca. 320 mill. kr.

Forvaltningernes bidrag og den forudsatte fordelings"nøgle" er særskilt udsendt som bilag.

2. Der er tale om særdeles følelige neskæringer, både i forhold til borgerne (patienter, klienter, elever m.v.) og i relation til de ansatte (i alt godt 1.200 heltidsstillinger, svarende til ca. 2.000 ansatte).

Resumerende kan de væsentligste konsekvenser belyses således:

KULTUREL FORVALTNING

16 mill. kr. spares på anlæg, 41 mill. kr. på driften. Samlet svarer det til ca. 90 heltidsstillinger (hertil kommer ca. 80 stillinger i vedkommende kommuner).

Af de enkelte besparelser fremhæves:

Alle 3 observationsskoler nedlægges pr. 31. juli 1988.

Der foretages omfattende beskæringer vedrørende den specialpædagogiske bistand til handicappede, i alt ca. 7½ mill. kr. Bl.a. særlig bistand til hørehandicappede småbørn, den særlige fysioterapibistand m.v. Klassekvotienterne øges.

Voksenundervisningen beskæres (i alt godt 2 mill. kr.).

Der nedlægges 3 gymnasier og gennemføres en række øvrige besparelser på gymnasiernes drift. Klassekvotienten forhøjes fra 24 til 28. Al forsøgsvirksomhed bortfalder. (Området beskæres med i alt godt 17 mill. kr.).

Der nedlægges 1 teater under landsdelsscenen.

En lang række tilskud og bidrag bortfalder. Især rammes Turistforeningen (godt 1 mill. kr.), arbejdet blandt unge Grønlandere (½ mill. kr.) og en række idrætsformål (i alt ca. 1½ mill. kr.).

De påtrængende *istandsættelsesarbejder på tidligere statsgymnasier* og forskellige andre anlægsarbejder udskydes (i alt 16 mill. kr. i 1988).

Sygehusforvaltningen

Der spares i alt 233 mill. kr. på driften, fordelt med godt 100 mill. kr. på fremmede institutioner og godt 130 mill. kr. på amtets egne sygehuse m.v. I alt svarer besparelserne til nedlæggelse af ca. 940 heltidsstillinger, heraf mere end 500 ved amtets egne sygehuse.

Sygehusforvaltningen skønner, at *ventelisterne* ved de somatiske sygehuse dermed fordobles. De vil stige med ca. 11.500 personer.

Den bortfaldende behandlingskapacitet svarer til ca. 120.000 sengedage (eller 11.–12.000 patienters behandling).

Besparelserne er foreløbig fordelt i »blokke« på amtets *egne sygehuse*, uden at der endnu er peget på konkrete specialer og områder. For de fremmede sygehuse omfatter konsekvenserne *halvering* af amtets forbrug på *Rigshospitalet* og *ophør* fra medio 1988 med indlæggelser på *Skt. Lukas Stiftelsen*. Også henvisningen af neurosepatienter til

Montebello standses.

Social- og sundhedsforvaltningen

Nettobesparelsen på 20 mill. kr. svarer i skitsen til en bruttobesparelse på ca. 37 mill. kr. (da kommuner m.fl. yder takstmæssig betaling for en væsentlig del af institutionernes udgifter). Nedsættelsen svarer til ca. 150 heltidsstillinger. Af konsekvenserne fremhæves:

Samtlige 7 *fysiurgiske klinikker* nedlægges.

Der nedlægges 2–3 *døgninstitutioner* for børn og unge (der påregnes ventelister, idet der ikke afsættes yderligere midler til familiepleje eller andre alternativer).

Udtyndingen af Lillemosegård/Vangedehuse sættes i bero.

24 *daghjemspladser* for handicappede nedlægges (klienterne må blive på boinstitutionerne eller i deres hjem i dagtimerne).

Etableringen af *genoptræningsafsnit* (amtsplejehjemmet i Gentofte, filialen i Tårnby) sættes i bero.

Hjælpemiddelcentralen nedlægges.

Tilskud m.v. bringes til ophør (gæstearbejdernes fællesråd, Døvekirken og idrætsklinikkerne).

K Ø B E N H A V N S
A M T S K O M M U N E

MØDESAGSBILAG

nr. 1 side

Møde i	Dato	Dagsordenens punkt	Journal nr.
Økonomiudvalget	2. juni 1987	4.	1-41-0/1(88)

Budgetkontoret
Den 1. juni 1987
202/B1/28

Notat

Foreløbig redegørelse for konsekvenserne for Københavns amt af forliget mellem regeringen og Det radikale venstre om amternes økonomi i 1988.

(Teknisk gennemgang)

Indledning:

Regeringen fremsatte den 21. maj 1987 2 lovforslag, nemlig lovforslag (nr. 247) om den amtskommunale skatteudskrivning i 1988 (skatteloft) og lovforslag (nr. 246) om ændring af tilskud og udligning (ophævelse af deponeeringsordningen vedrørende 1987 samt midlertidig genetablering af bloktilskuddet i 1988). Konsekvenserne for amtskommunen er beskrevet i budgetorientering 1988 (siderne 21-24), således som det forelægges økonomiudvalget den 3. juni 1987 (dagsordenens pkt. 4.40).

Amtsrådsforeningen har senest i skrivelse af 27. maj 1987 overfor Folketingets kommunaludvalg bl.a. redegjort for amternes økonomi, navnlig indenfor sundhedssektoren og sygehusvæsenet.

Efterfølgende har regeringen og Det radikale venstre indgået aftale om den kommunale økonomi i 1987 og 1988. For amtskommunernes vedkommende medfører det, at de oprindeligt fremsatte lovforslag - med visse præciseringer vedrørende anvendelse af dispensationspuljerne - fastholdes.

En l. konsekvensberegning af den indgåede aftale viser et "finansieringsunderskud" på 553 mill.kr. Efter modregning af visse finansieringsmuligheder (se senere) udgør "finansieringsunderskuddet" herefter ca. 320 mill.kr. Grundet den alvorlige budgetsituation 1988 blev forvaltningscheferne den 29. maj 1987 anmodet om skitsemæssigt at angive, hvorledes der kan tilvejebringes begrænsninger indenfor driftsvirksomhed i 1988. Status for bl.a. disse begrænsninger fremgår af dette notat.

✓

Teknisk forvaltning

Der spares 6½ mill. kr. på driften, 2 mill. kr. på anlæg. Der nedlægges knap 20 heltidsstillinger.

Besparelserne omfatter overvejende vejvedligeholdelsen, der reduceres med ca. 10 pct. (herunder glatførebekæmpelse og vejbelysning).

Endvidere opgives ombygningen af krydset mellem Ring 3 og Herlev Bygade, ligesom en række støjafskærmninger sættes i bero.

Den nu indgåede aftale medfører visse ændringer af de fremsatte lovforslag af 21. maj 1987. Ændringsforslagene forventes fremsat snarest.

Resumé af seneste lovforslag:

Lovforslag (nr. 247) om skatteefterskud må forventes ændret for så vidt angår anvendelsen af merprovenu grundet en eventuel forhøjelse af udskrivningsprocenten. Det foreliggende lovforslag kan resumeres således:

- a. Uændret udskrivningsprocent fra 1987 til 1988,
- b. uændret grundskyldpromille og promiller for dækningsafgift fra 1987 til 1988,
- c. udskrivningsgrundlaget fra budget 1987 til 1988-niveau kan højst stige med 10 procent (mulig dispensation op til en stigning på 11 procent), og
- d. der åbnes mulighed for dispensation for fastsættelse af udskrivningsprocentens størrelse (dispensationen skal dels først og fremmest gives til amtskommuner, som

ikke vil kunne opretholde aktiviteter på sygehus- og sygesikringsområdet, dels gøres betinget af, at det øgede provenu efter amtskommunens vurdering anvendes til nedbringelse af ventelisterne).

– punkt d kan udledes af den indgåede aftale –.

Hovedpunkterne i lovforslag (nr. 246) om ophevelse af deponeringsordningen vedrørende 1987 og midlertidig genetablering af bloktilskuddet i 1988 er følgende:

- a. Bloktilskuddet »genetaberes« for 1988, idet tilskuddet fastsættes til 11,5 mia. kr. mod nu 2 mia. kr. I 1989 udgør tilskuddet på ny 2 mia. kr. I.f.t. bloktilskuddet i 1987 er der reelt tale om en inddragelse af ca. 2 mia. kr. fra 1987 til 1988 (såkaldt »konjunkturoverskud« i 1988). Det er ikke mindst denne regulering, der nu skaber problemer. Reguleringen gør påstanden om, at bloktilskuddene videreføres i 1988, urigtig.
- b. Deponeringen i 1988 for eventuel overskridelse af driftsrammen 1987 bortfalder. Deponeringen for 1988 fastholdes.

Lovforslagene, inkl. ændringsforslag, forventes vedtaget af Folketinget i denne uge.

Økonomiske konsekvenser for amtskommunen i 1988 og 1989:

De økonomiske konsekvenser for amtskommunen i 1988 fremgår af følgende oversigt (det skal pointeres, at der er tale om en foreløbig beregning):

	(mill. kr.)
I »Finansieringsoverskud«	
a. »Finansieringsunderskud« i budgetforslag 1988, 1. behandling	0
b. »Genetablering« af bloktilskuddet i 1988	÷ 1.623
c. Bortfald af deponeringen for 1987	÷ 200
d. Efterreguleringer vedrørende bloktilskud m.v.	34
e. Maximal à conto skatteprovnu i 1988	2.322
f. Konsekvens af arbejdstidsnedsættelsen pr. 1. september 1988 (foreløbig beregning)	ca. 20
g. »Finansieringsunderskud«	553
II Mulige finansieringskilder:	
h. Hjemtagelse af lånerammen 1988 m.v.	÷ 40
i. Anvendelse af Indenrigsministeriets pris- og lønskøn	÷ 49

j. Forhøjelse af stigningen i udskrivningsgrundlaget fra 10 til ca. 11 pct.	÷ 39
k. Forhøjelse af udskrivningsprocenten fra 9,3 til 9,5	÷ 108
Merprovenuet forudsættes anvendt til	
– videreførelse af niveau inden for sygehus- og sygesikringsområdet og	
– ventelisteforanstaltninger.	
1. Mulige finansieringskilder	÷ 236
III»Finansieringsunderskud«	317
÷ = Forbedringer.	

Hvorvidt den under pkt. k. mulige finansiering (54 mill. kr.) skal anvendes til nye ventelisteforanstaltninger eller helt eller delvis videreførelse af igangværende foranstaltninger fremgår ikke ganske klart af aftalen.

I forannævnte beregning er det forudsat, at de 54 mill. kr. hovedsageligt anvendes til videreførelse af ventelisteforanstaltninger fra 1987 til 1988 (38,8 mill. kr.).

I konsekvensberegningen er der ikke taget hensyn til den likviditetsmæssige effekt af bortfald af deponeringen (deponeringsbeløbet skulle være afregnet i december 1988) og genetablering af bloktilskuddet i 1988 (udbetales med ½ månedligt). Skal amtskommunen være likvid i hele 1988 skal der henlægges ca. 100 mill. kr. udover de allerede budgetterede 49 mill. kr. Tillige bliver renteindtægten godt 10 mill. kr. mindre i 1988.

Ved udarbejdelse af oplæg til rammer 1988, 2. behandling, vil budgetkontoret foretage en fornyet konsekvensberegning for 1988.

I 1989 er »finansieringsunderskuddet« forløbigt opgjort til 540 mill. kr.

Budgetreduktioner i 1988:

Når henses til, at anlægsvirksomhed 1988 ligger inden for maksimale ramme, og at der i 1988 alene er arbejder i idefasen for godt 50 mill. kr. (ekskl. onkologiudbygningen), blev forvaltningscheferne anmodet om skitse-mæssigt at tilvejebringe (fortrinsvis) driftsbesparelser på 320 mill. kr. Fordelingen på forvaltningerne fremgår af følgende oversigt:

	(mill. kr.)
Kulturel forvaltning	58,6
Sygehusforvaltningen	233,2
Social- og sundhedsforvaltningen	19,8
Teknisk forvaltning	8,4

I alt 320,0

Der er ikke forudsat tilvejebragt budgetreduktioner inden for de budgetposter, der p.t. er defineret som lovbundne m.v. ved fordeling af de 320 mill. kr. I øvrigt vil disse budgetposter i det videre budgetarbejde 1988 blive vurderet nærmere ud fra seneste regnskabstendenser for 1987.

Forvaltningernes skitse:

Forvaltningernes skitse er udsendt til økonomiudvalgets medlemmer.

Af skitserne fremgår bl.a.:

- De enkelte punkter er specificeret mindst på bevillingsniveau (amtsrådets styringsniveau),
- hvornår de enkelte punkter skal gennemføres for at få fuld virkning i 1988,
- nettobesparelsen i 1988,
- bruttolønbesparelsen i 1988 (herunder antal personer), og
- konsekvenserne af gennemførelse af forslagene (dvs. serviceforringelserne).

Reduktionerne kan resumeres således:

(mill.kr.)

	Nettobesparelse			Bruttoløn- besparelse	1) Færrer personer
	Drift	Anlæg	Ialt		
<u>Kulturel forvaltning</u>					
	41,0 3)	16,0	57,0	16,7	176 2)
<u>Sygehusforvaltningen</u>					
	233,2	0	233,2	186,6	940 4)
<u>Socialforvaltningen</u>					
	19,8	0	19,8	28,9	150
<u>Teknisk forvaltning</u>					
	6,4	2,0	8,4	3,4	19
Total	300,4	18,0	318,4	235,6	1.285

- 1) Der er tale om "heltidspersoner".
- 2) Incl. ca. 80 personer i primærkommunerne.
- 3) Heraf er allerede indarbejdet 4 mill.kr. i budgetforslag 1988, 1. behandling.
- 4) Incl. 420 personer på fremmede institutioner.

Det skal understreges, at der er tale om en skitse, ikke om endelige forslag. Tiden har ikke tilladt en mere detaljeret konsekvensberegning, indbyrdes afstemning m.v. Samarbejdsudvalgene har ikke haft lejlighed til at udtale sig, og skitserne har ikke været forevist i de stående udvalg.

KØBENHAVNS AMTSRÅD

2. juni 1987.

UDSKRIFT AF FORHANDLINGSPROTOKOLLEN FOR MØDET DEN
Medlemmerne mødte med undtagelse af O. Mernø og Bjarne Prangsgaard.

J. NR.

FORHANDLINGSPROTOKOLLERS NR. 1

SAGENS GENSTAND

Foreløbig redegørelse for konsekvenserne for Københavns amt af forliget mellem regeringen og Det radikale Venstre om amternes økonomi i 1988.

Økonomiudvalget har den 2. juni 1987 drøftet den foreløbige redegørelse af 1. juni 1987.

Økonomiudvalget anbefaler, at amtsrådet udtaler:

"Københavns amtsråd ønsker drifts- og anlægsaktiviteten i budgettet for 1988 baseret på et i princippet uændret service- og aktivitetsniveau i forhold til niveauet i 1987.

Under henvisning til de uoverskuelige følger for service- og aktivitetsniveauet i Københavns amt henstiller amtsrådet, til regering og folkeeting, at den i henhold til aftalen mellem regeringen og Det radikale Venstre bebudede lovgivning om den kommunale økonomi i 1987 og 1988 ikke gennemføres."

Den konservative gruppes repræsentanter (2) erkender behovet for, at drifts- og anlægsaktiviteten også i Københavns amt reduceres i 1988.

(fortsættes)

AMTSRÅDETS BESLUTNING

Økonomiudvalgets indstilling tiltrådt, idet dog 9 (C og V) stemte imod og henviste til den konservative gruppes mindretalsudtalelse i økonomiudvalget.

6 (F, G og Y) tilsluttede sig den bemærkning, som socialistisk folkepartis repræsentant har fremsat i økonomiudvalget.

Mindretallet kan på grundlag af det forelagte, foreløbige materiale ikke tilslutte sig flertallets forslag om en henvendelse til regering og folketing.

Mindretallet er indstillet på i det forestående budgetarbejde at medvirke positivt til at udarbejde et budget inden for de af lovgivningen afstukne rammer.

Socialistisk folkepartis repræsentant (1) ønsker, at amtet iværksætter en informationskampagne om den bebudede lovgivnings konsekvenser i Københavns amt.

BILAG TIL

Foreløbig redegørelse for konsekvenserne for Københavns Amtskommune af forliget mellem regeringen og Det Radikale Venstre om amternes økonomi i 1988

(Økonomiudvalgets møde den 2. juni 1987, dagsordenens pkt. 4. Amtsrådets møde den 2. juni 1987, dagsordenens pkt. 1)

Vedhæftet:

1. Aftale mellem regeringen og Det Radikale Venstre om den kommunale økonomi i 1987 og 1988.
2. Nøgle for fordeling af besparelser på i alt 320 mill. kr. i Københavns Amts budgetforslag 1988.
3. Kulturel forvaltnings skitse af 1. juni 1987.
4. Sygehusdirektoratets modelforslag af 1. juni 1987.
5. Social- og sundhedsforvaltningens skitse af 29. maj 1987.
6. Teknisk forvaltnings skitse af 29. maj 1987.
7. Amtsrådsforeningens skrivelse til Folketingets kommunaludvalg den 27. maj 1987, bilagt Amtsrådsforeningens notat om amternes udgifter.

INDENRIGSMINISTERIET

30. maj 1987

Til samtlige amtsråd

Folketingets kommunaludvalg har som led i behandlingen af lovforslag L 246 og L 247 anmodet Indenrigsministeriet om at indhente svar på følgende spørgsmål:

»Ministeren bedes indhente en kommentar fra hver enkelt amtskommune samt Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark til aftalen af 29. maj 1987 mellem regeringen og Det Radikale Ven-

stre.«

Aftalens tekst vedlægges til orientering.

Indenrigsministeriet skal af hensyn til Folketingets behandling anmode om, at amtsrådets skriftlige kommentar fremsendes med telefax til ministeriet snarest belejligt og om overhovedet muligt mandag den 1. juni inden kl. 11. Man beklager den korte tidsfrist.

P. M. V.

E. B.

MARIUS IBSEN

København, den 29. maj 1987

Aftale mellem regeringen og Det Radikale Venstre om den kommunale økonomi i 1987 og 1988

1. Der er enighed mellem regeringen og Det Radikale Venstre om, at den samlede kommunale udskrivningsprocent ikke bør stige fra 1987 til 1988, og at udgifterne i den samlede kommunale sektor bør svare til de aftaler, der i maj 1986 blev indgået mellem regeringen og de kommunale parter.

2. Hvad angår *primærkommunerne*, er der enighed om, at dette mål kan nås uden lovindgreb, hvis de enkelte *kommuner* gør en tilstrækkelig indsats; og parterne har tillid til, at det vil lykkes kommunerne at reducere udgifterne, så rammen under ét viser sig at blive overholdt. Det vil i så fald betyde, at kommunerne ikke kommer til at betale noget deponeringsbeløb i 1988.

Der er enighed om, at deponeringsordningen for kommunerne bør opretholdes.

Regeringen og Det Radikale Venstre vurderer, at langt de fleste kommuner under disse omstændigheder vil vise sig i stand til at fastholde udskrivningsprocenten i 1988, hvorfor den af regeringen foreslåede lovgivning ikke anses for nødvendig. Der er på denne baggrund enighed om for primærkommunerne at videreføre fælleserklæringen af 13. maj 1986 med følgende forudsætninger:

- Bloktilskuddet og udgiftsrammen forhøjes med 600 mill. kr. i både 1987 og 1988. Det forudsættes herved, at der er gjort op med de kommunale kompensationskrav vedrørende asbest, karensdag, flygtninge og skattereformen. Endvidere reguleres tilbuddet på normal måde for andre kompensations spørgsmål, der måtte blive rejst i forhandlingerne herom til juni.
- Udgiftsrammen forhøjes som følge af arbejdstidsforkortelsen i 1988 svarende til kompensation for arbejdstidsforkortelsen efter de retningslinjer, der anvendes inden for statens område.

- Der sker en opstramning af statens vejledningsvirksomhed over for kommunerne, idet ressortministerierne forpligtes til at drøfte økonomiske konsekvenser af henstillinger, vejledninger m.v. med Kommunernes Landsforening og Finans- og Indenrigsministeriet, forinden disse udsendes, selv om de ikke har bindende karakter.

- I forbindelse med gennemførelsen af handlingsplanen for vandmiljøet vil regeringen sikre låneadgang vedrørende anlægsudgifter til rensningsanlæg for kommuner med lav likviditet. Regeringen vil inden udgangen af juni udsende retningslinjer til kommunerne om finansiering af rensningsanlæg, omfattende en præcisering af låneadgangen og de regler om fuld brugerfinansiering, der påregnes gennemført ved lov i løbet af efteråret.

- Der sker ingen ændringer i regelsættet vedrørende deponering og likviditetsforbrug.

3. For *amtskommunernes* vedkommende stiller sagen sig anderledes. Det er under arbejdet i Folketingets kommunaludvalg sandsynliggjort, at amtskommunernes rammeoverskridelse, selv under forudsætning af korrektion for nye opgaver m.v., vil blive på over 1½ mia. Henvendelser fra Amtsrådsforeningen giver desuden anledning til at forvente en yderligere vækst i forhold hertil.

Regeringen og Det Radikale Venstre ser derfor ingen vej uden om lovgivning vedrørende amtskommunerne i overensstemmelse med regeringens forslag.

Regeringen og Det Radikale Venstre har noteret, at budgetlægningen for 1988 efter Amtsrådsforeningens opfattelse bør tage udgangspunkt i det faktisk konstaterede udgiftsniveau i 1987.

Efter hidtil gældende lovgivning ville dette udgiftsniveau indebære en deponering af ca. 1,5 mia. kr. (og en tilsvarende finansiel belastning) i 1988. Denne deponering ophæves efter lovforslaget.

Dispensationsmuligheder vedrørende skatteforhøjelse
 Det beregnede overskud ved uændret skat
 Lånemuligheder
 Dette udgør i alt

ca. 600 mill. kr.
 ca. 500 mill. kr.
 ca. 600 mill. kr.
 ca. 1,7 mia. kr.

Det fremhæves, at regeringens forslag giver finansiel mulighed for en udgiftsvækst i forhold til den aftalte ramme for 1987 på over 1½ mia. eller 3-4 pct. Regeringen og Det Radikale Venstre har i den forbindelse lagt vægt på, at denne realvækst anvendes til nedbringelse af ventelisterne.

For amtskommunernes vedkommende er der derfor enighed om at gennemføre de fremlagte lovforslag. Dette indebærer at:

- Der gennemføres et loft over den amtskommunale skatteudskrivning i 1988. Hver amtskommunes udskrivningsprocent må højst svare til udskrivningsprocenten i 1987.
- Der fastsættes en overgrænse på 10 pct. for den stigning i udskrivningsgrundlaget, amtskommunerne kan budgettere med.
- Samtidig suspenderes deponeringsordningen vedrørende 1987. Herved sparer amtskommunerne skønsmæssigt 1,5 mia. kr. i 1988.
- Der afsættes en dispensationspulje for skatteforhøjelse på i alt 600 mill. kr. Dispensationen gives først og fremmest til amtskommuner, som ellers ikke ville kunne opretholde aktiviteten på sygehus- og sygesikringsområdet.
- Der afsættes endvidere en dispensationspulje (svarende til 1 pct. af udskrivningsgrundlaget) til amtskommuner, der kan dokumentere en vækst i udskrivningsgrundlaget udover 10 pct.
- Bloktilskudsafdelingen gennemføres gradvis, således at det amtskommunale bloktilskud for 1988 fastsættes til 11,5 mia. kr.
- Det amtskommunale bloktilskud og udgiftsrammen forhøjes dog med 200 mill. kr. i både 1987 og 1988. Det forudsættes herved, at der er gjort op med samtlige de kompensationsspørgsmål, der er behandlet i notat til kommunekontaktudvalgets møde

Regeringen og Det Radikale Venstre er enige om, at de nu fastsatte finansielle rammer gør det muligt at opretholde dette udgiftsniveau, idet finansieringsmulighederne udover rammen udgør:

den 30. april, dog bortset fra den sociale finansieringsomlægning, der efterreguleres efter de sædvanlige regler. Endvidere reguleres tilskuddet på normal måde for andre kompensationsspørgsmål, der måtte blive rejst til forhandlingerne herom til juni.

- Udgiftsrammen forhøjes som følge af arbejdstidsforkortelsen i 1988 svarende til kompensation for arbejdstidsforkortelsen efter de retningslinjer, der anvendes inden for statens område.
- Der sker en opstramning af statens vejledningsvirksomhed over for amtskommunerne, idet ressortministerierne forpligtes til at drøfte økonomiske konsekvenser af henstillinger, vejledninger m.v. med Amtsrådsforeningen og Finans- og Indenrigsministeriet, forinden disse udsendes, selv om de ikke har bindende karakter.
- Der nedsættes et udvalg under Indenrigsministeriet til behandling af udgifts- og styringsmuligheder inden for det amtskommunale udgiftsområde.

4. Af hensyn til at fremme en hurtig nedbringelse af *ventelisterne til hospitalsbehandling*, er regeringen og Det Radikale Venstre endvidere enige om følgende:

- Der afsættes for 1988 en pulje på 600 mill. kr. til lån til amtskommunerne til sygehusbyggeri, apparatur og andre midlertidige udgifter, som efter amtskommunernes vurdering kan nedbringe ventelisterne.
- Halvdelen af den afsatte dispensationspulje vedrørende skatteforhøjelser - svarende til ca. 300 mill. kr. - gøres betinget af, at beløbet efter amtskommunens vurdering anvendes til nedbringelse af ventelisterne.

Der tænkes hermed bl.a. på følgende foranstaltninger, hvor en kortvarig (ekstraordinær) indsats kan hjælpe amtskommunerne i bestræbelserne på at nedbringe ventelisterne:

- nyindretning eller udvidelse af operationsstuer for så vidt angår hjerte-, hofte-, knæ-, øjenoperationer m.v.,
- nyindretning eller udvidelse af intensivafsnit til hjertekirurgi,
- udvidelse eller etablering af forundersøgelseskapacitet, herunder røntgenudstyr,
- udvidelse eller etablering af genoptræningsfaciliteter, der kan aflaste de sengeafsnit, der tager sig af hoftepatienter,
- midlertidig etablering af ekstra personaleressourcer, eksempelvis ekstra operationshold til afvikling af ventelistepatienter,
- eventuel midlertidig ansættelse af udenlandske hjertekirurger på afdelinger, der i øvrigt har den fornødne kapacitet, og hvor hjertekirurgerne altså er flaskehalsen. Herved styrkes også oplæringen af danske hjertekirurger,
- betaling af danske kirurgers uddannelse på udenlandske hjertekirurgiske centre,
- forsøg med mere udbredt anvendelse af ambulante øjenkirurgi (respektive 1 døgn

indlæggelser),

- betaling for benyttelse af udenamtslig kapacitet til afvikling af ventelistepatienter,
- betaling for benyttelse af udenlandsk kapacitet til afvikling af ventelistepatienter,
- anskaffelse af apparatur, der kan medvirke til at patienterne har kortere indlæggelsestider.

Med samme formål afsættes i finansårene 1987 og 1988 et beløb til *Rigshospitalet* til bl.a. indkøb af apparatur og andre midlertidige udgifter i forbindelse med en særlig indsats til nedbringelse af ventelisterne for bl.a. kar- og øjenkirurgi samt hofte- og knæledsoperationer.

5. Spørgsmålet om vilkårene for det særlige tilskud til *København* optages til forhandling mellem Indenrigsministeriet og Københavns Kommune.

Der optages særskilt forhandling med *Frederiksberg* Kommune.

Bilag 2

BUDGETKONTORET

Den 29. maj 1987

Fordelingsnøgle – besparelser på 320 mill. kr. i forhold til Forslag til Københavns
Amtskommunes budget 1988 ved 1. behandling

Fordelingsnøgle

Udvalg	(mill. kr.)						
	Budgetforslag 1988		Ekskl. lovbundne m.v.		Takstkorrektion ³⁾		Fordeling af be- grænsnin- gen
	Mill. kr.	pct.	Mill. kr.	pct.	Mill. kr.	pct.	
Kulturelt udvalg	775,9	14,1	682,2 ¹⁾	17,6	682,2	18,3	58,6
Sygehusudvalg	2.849,1	51,5	2.725,1 ²⁾	70,2	2.725,1	72,9	233,2
Socialudvalg	1.626,0	29,4	370,1 ³⁾	9,6	230, ⁵⁾	6,2	19,8
Teknisk udvalg	107,5	1,9	102,3 ⁴⁾	2,6	102,3	2,6	8,4
Øvrige udvalg	169,3	3,1	–	–	–	–	–
I alt	5.527,8	100,0	3.879,7	100,0	3.739,6	100,0	320,0

	mill. kr.
1) Private skoler m.v.	61,2
Indvandrerundervisningen	32,5
2) Rigshospitalet + A.I.D.S.	124,0
3) Social finansiering	228,7
Familieplejen	119,2
Rådgivende institutioner	6,2
Vaccinationer m.v.	10,6
Offentlig sygesikring	874,1
Arbejdsformidlingen	17,1
4) Kemikalieaffald og miljøforanstaltninger	5,2
5) Alene socialudvalget (for at reducere den reelle bruttoudgiftsbegrænsning, da primærkommuner m.fl. betaler væsentlige dele af institutionsudgifterne).	

KØBENHAVNS KOMMUNE

Kulturel forvaltning

Den 1. juni 1987

Vedrørende budget 1988

Under henvisning til forvaltningschefmødet på Amtsgården den 29. maj 1987 fremsendes kulturel forvaltnings beregninger med specifikationer af pålagte sparemaal til budget 1988 beløbende sig til ca. 57 mill. kr.

Beløbet indbefatter sparemalet på 4 mill. kr. til 1. behandling, idet det er fremgået, at det totale sparemaal på ca. 57 mill. kr. skulle baseres på det ajourførte budget. De manglende 13 mill. kr. på grund af demografiske ændringer har det ikke været muligt at konkretisere, jf. bemærkningerne i mødesagsbi-

lag til budget 1988, 1. behandling.

Forvaltningen må klart præcisere, at en række af posternes virkning i 1988 er helt afhængige af, at der træffes politiske beslutninger i løbet af juni måned 1987, således at visse foranstaltninger kan iværksættes allerede pr. 1. august 1987.

Materialet er udarbejdet i forvaltningens chefgruppe, og det er dennes opfattelse, at en gennemførelse af de omtalte forslag vil medføre væsentlig forringelse af amtets serviceniveau.

Med venlig hilsen

CARL JØRGENSEN

Konsekvenser af pålagte sparemål

Budgetområde	Begrænsningens art	Mill. kr. 1988-priser			Konsekvens af begrænsningen
		I alt		Heraf bruttoløn	
		Brutto	Netto		
3.xx.3.	Generelt bygge- og anlægsstop herunder for aldeles nødvendige arbejder på de overtagne statsskoler ekskl. aktuelle påbudte arbejdstilsyns krav og edb-udstyr	16,0	16,0	-	Se budgetnotat ved mødesag UKU 26. maj 1987
3.x.x1.	Allerede indarbejdede besparelser til 1. behandling af driftsbudget 1988		4,0		
0.22.1. Vestskoven	Bortfald af tilskud 100 pct.		0,6		
3.02.1. Folkeskolen	Skoleidræt 100 pct.			0,2	
3.06.1. Amtscentralen	Lejemål opsiges, flytning til ledig gymnasiebygning (forudsat sammenhængende lokaler) 1. august 1988			0,2	
3.08.1. Observationskoler	Nedlæggelse af alle 3 skoler 1. august 1988			4,7	
3.11.1. Speciel pædagogisk bistand	Hørehandicappede småbørn (0-7 år) daginstitution i Ballerup Reduktion af konferencetimer for lærere fra 2 til 0,5 time pr. uge pr. lærer (302 normerede stillinger)		0,288	200	
			3,042	3.800	5/12 5/12 helårsvirkning 11,3 mill. kr. kræver forhandling med kommunerne af indgåede aftaler (Ca. 60 stillinger i primærkommunerne) 1 stilling undervisning ophører 1. august 1988 Fra 1. august 1987 21 stillinger (næppe afskedigelser bl.a. på grund af arbejdstidsforkortelsen)

3.26.1. Kommunale støtteordninger
3.37.1. PFU

3.41.1. Gymnasier

Nedlæggelse af fysioterapifunktionen (ekskl. overfysioterapeut)	1,040	1.300	Fra 1. januar 1988, 7 stillinger
Ophør af speciel pædagogisk bistand til enkeltintegrerede småbørn inkl. Jægerhytten og Lupinmarken	0,3		1. august 1988 (4 stillinger i primærkommunerne)
Reduktion af antal enkeltintegrerede elever 12,5 pct. (7-16 årige)	1,284		1. august 1988 (16 stillinger i primærkommunerne)
Forhøjelse af holdstørrelser ved kompenserende specialundervisning for voksne (4-7 i gennemsnit) ordblinde hos private initiativtagere	1,373		1. januar 1988
Bortfald af tilskud til foreninger m.v. 100 pct.	1,2		1. januar 1988
Stramning af administrationen af holdoprettelsesreglerne	1,5	1,5	1. august 1987, 9 stillinger
Driftskonti diverse	0,2		
Opsigelse af lejemål forudsat indflytning i ledige gymnasielokaler og omlægning af undervisningen til eftermiddag og aften	0,4		1. august 1988
Ændring af klassekvotient fra 24 til 28 elever pr. 1. august 1987 for 1. g-klasser (14 klasser) på egne gymnasier	8,0	8,0	31 lærerstillinger (forudsat ny fordeling ved Kontaktudvalgets foranstaltning tilendebragt senest 25. juni 1987)
Stop for optagelse af elever til 3 gymnasier pr. 1. august 1987, eleverne fordeles på øvrige amtskommunale gymnasier			
Genbrug af samlinger, inventar m.v. medfører reduktion af budget på øvrige gymnasier	1,0		
Fusion af 6 gymnasier til 3 gymnasier og samtidig overflytning af et antal 3. g-klasser til øvrige gymnasier forudsætter gennemførelse af pkt. 2 pr. 1. august 1987. (faste udgifter f.eks. ejendom)	4,0		1. august 1988

	Genbrug af samlinger, inventar m.v.	2,0		
	Konsekvenser af gymnasiereform, såfremt Undervisningsministeriets minimumsniveau fastholdes (skønnet på basis af foreliggende oplysninger)	0,6	0,6	1. august 1988, 6 stillinger
	Stop amtskommunal forsøgsvirksomhed	0,5	0,5	1. august 1987, 0 stillinger
	Sammenlægning af 2 HF-kurser pr. 1. august 1987 og 1. august 1988	0,3		Forudsat konkret omfordeling af elever ved HF-fordelingsudvalget
	Stram administration af oprettelse af grene/hold (skøn)	0,8	0,8	1. august 1988, 8 stillinger
3.60.1. Museer	Bortfald af tilskud	0,070		
3.62.1. Teatre	Bygningsvedligeholdelse, reklame og inventar (teknik)	0,5		25 pct.
	Nedlæggelse af et teater under landsdelsscenen (gennemsnitlig størrelse)	0,7		1. juli 1988
3.63.1. Musik	Tilskud efter ansøgning (kommunerne betaler skolekoncerter på egne skoler)	0,2		50 pct.
3.64.1. Kultur	Turistforeningen	1,100		100 pct.
	Bortfald af tilskud til Grønlandernes Hus	0,5		100 pct.
	Fools (KIT) og Ungdomsringen	0,1		100 pct.
	Kulturfond og idræt	0,3		50 pct.
	Samlet beløb	56.997	16.700	

KØBENHAVNS AMTSKOMMUNE

Sygehusdirektoratet

Den 1. juni 1987

I overensstemmelse med amtsborgmesterens og centralforvaltningens anmodning fredag den 29. maj 1987 har sygehusforvaltningen i løbet af weekenden udarbejdet vedlagte skitsemæssige oplæg af 31. maj 1987 om virkningerne af en beskæring af sygehusforvaltningens foreliggende 1. behandlingsforslag til budget 1988 med i alt 233,2 mill. kr.

Der er foreløbig på grundlag af en række gennemsnitsberegninger udarbejdet 2 alternative modelskitser, hvorefter der vil blive tale om nedsættelse af antallet af heltidsbeskæftigede, svarende til ca. 940, hvilket inden for sygehusvæsenet vil svare til et betydeligt større antal personer. Dette betyder i praksis, at ca. hver 10. beskæftigede må afskediges.

I modelskitse 1 er beskæringen på 233,2 mill. kr. fordelt med 103 mill. kr. på fremmede institutioner (Rigshospitalet, Skt. Lukas hospital (totalt ophør med benyttelse af hospitalet fra medio 1988) og Montebello Helsingør) og med 130,2 mill. kr. på egne institutioner. Nedgangen i antallet af heltidsbeskæftigede på i alt ca. 940 vil efter beregningerne herefter ske med ca. 420 på fremmede institutioner og med ca. 520 på egne institutioner.

I modelskitse 2 er hele beskæringen på 233,2 mill. kr. fordelt på egne institutioner, og nedgangen i antallet af heltidsbeskæftigede på ca. 940 vil fuldt ud ramme egne institutioner.

Opmærksomheden henledes på, at der forudsættes helårsvirkning, hvorfor det af hensyn til overholdelse af gældende regler om varsling er nødvendigt snarest – formentlig inden 2. behandling af 1988 budgettet – at få udpeget de pågældende, konkrete medarbejdere og afgivet meddelelse om opsigelse. Det

kan ikke anses for praktisk muligt at få stillinger i det angivne omfang frigjort ved naturlig afgang, omplacering eller lignende.

Der bliver efter modelskitserne endvidere tale om, at patientventelisterne på 1 år vil stige med ca. 11.500–14.600 patienter, hvilket vil svare til ca. en fordobling af det nuværende niveau. Det er ud fra de foretagne, meget overordnede beregninger ikke muligt nærmere at præcisere, hvilke patientkategorier der vil blive tale om.

I begge modelskitser er udlodningen af nedskæringsbeløbet på egne institutioner foretaget efter en fordelingsnøgle, der bygger på størrelsen af lønudgifterne. Det må antages, at en videre bearbejdelse af materialet vil føre til udpegning af specifikke projekter, funktioner og aktiviteter, der foreslås ændret. En sådan konkretisering vil kunne medføre omfordeling af sparepuljerne mellem de enkelte sygehuse og til strukturelle ændringer (specialeomlægninger m.v.).

I begge modelskitser er hele nedskæringsbeløbet henført til driftsbudgettet, idet en gennemgang af forslag til anlægsbudget 1988 ikke umiddelbart har givet mulighed for udtagelse af bestemte enkeltprojekter. En videre bearbejdelse vil eventuelt kunne føre til forslag om, at dele af anlægsbudgettet bør bidrage til opnåelse af de krævede besparinger.

Endelig bemærkes, at direktoratet forudsætter, at der i forbindelse med endelig fastsættelse af sparerammer for budget 1988 foretages en nærmere gennemgang af de enkelte fagforvaltningers evne og mulighed for at realisere sparemålene, herunder navnlig sker en revurdering af begrebet lovbundne udgifter.

Med venlig hilsen

V. SYLVEST LARSEN

/Gert Rasmussen

KØBENHAVNS AMTSKOMMUNE

Sygehusdirektoratet

Notat

Skitse til gennemførelse af beskæring af sygehusvæsenets udgifter i 1988

1. Baggrund

På baggrund af forventning om lovgivning, der betyder at amtets udskrivning af indkomstskat maksimalt kan stige med 0,2 pct.-points (9,3 pct. til 9,5 pct.) i 1988, er det – ud fra de nu kendte forudsætninger – nødvendigt at beskære sygehusvæsenets udgifter i 1988 med 233,2 mill. kr.

På denne baggrund er sygehusdirektoratet den 29. maj 1987 blevet anmodet om skitse-mæssigt at angive, hvorledes en sådan beskæring kan gennemføres.

2. Skitse

Der er opstillet 2 modeller for gennemførelse af beskæringen.

Model 1

Beskæringen er fordelt mellem fremmede institutioner og egne institutioner. Beskæringen på fremmede institutioner udgør 103,0 mill. kr. og beskæringen på egne institutioner

130,2 mill. kr.

Konsekvensen for behandlingskapaciteten vil være i størrelsesorden:

- 10.800 udskrevne patienter
- 119.200 sengedage
- 11.500 afsluttede patienter (cpr.nr.) (kan alene beregnes for somatiske sygehuse)

Stigningen i ventelisten på de somatiske sygehuse vil blive i størrelsesorden 11.500 patienter, hvilket ca. svarer til en fordobling af det nuværende niveau.

På *egne institutioner* vil *antallet af beskæftigede* skulle reduceres med, hvad der svarer til ca. 520 heltidsbeskæftigede.

På *egne og fremmede institutioner tilsammen* vil antallet af beskæftigede skulle reduceres med, hvad der svarer til ca. 940 heltidsbeskæftigede.

Omstående oversigt viser, hvorledes beskæringen i model 1 er fordelt på budgetområder. På oversigten er desuden anført summariske beskrivelser af konsekvenserne ved gennemførelse af beskæringen.

Den 31. maj 1987

Forvaltning:
 Sygehusforvaltningen
 Model 1

Skitse (model 1) til gennemførelse af beskæring af sygehusvæsenets udgifter i 1988

Budgetområde	Begrænsningens art	Netto i mill. kr., 1988-priser		Konsekvens af begrænsningen
		I alt	Heraf bruttolønninger	
AS Gentofte	Beskæringer i sygehusets kapacitet	39,8	31,9	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 2.300 udskrevne ptt. ÷ 16.000 sengedage ÷ 3.400 afsl. ptt. (cpr. nr.) <i>Venteliste (ca.)</i> + 3.400 ptt. <i>Antal beskæftigede (heltids) (ca.)</i> ÷ 160 personer
AS Glostrup	Beskæringer i sygehusets kapacitet	34,7	27,7	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 2.400 udskrevne ptt. ÷ 17.000 sengedage ÷ 2.700 afsl. ptt. (cpr. nr.) <i>Venteliste (ca.)</i> + 2.700 patienter <i>Antal beskæftigede (heltids) (ca.)</i> ÷ 140 personer

AS Herlev	Beskæringer i sygehusets kapacitet	30,7	24,6	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 1.600 udskrevne ptt. ÷ 12.300 sengedage ÷ 1.800 afsl. ptt. (cpr.nr.) <i>Venteliste (ca.)</i> + 1.800 patienter <i>Antal beskæftigede (heltds) (ca.)</i> ÷ 125 personer
AS Skt. Elisabeth	Beskæringer i sygehusets kapacitet	5,1	4,1	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 390 udskrevne ptt. ÷ 3.100 sengedage ÷ 320 afsl. ptt. (cpr. nr.) <i>Venteliste (ca.)</i> + 320 patienter <i>Antal beskæftigede (heltds) (ca.)</i> ÷ 20 personer
AS Nordvang og AS Ballerup	Beskæringer i sygehusets kapacitet	13,6	10,9	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 260 udskrevne ptt. ÷ 9.000 sengedage ÷ ? ambulante behandlinger <i>Antal beskæftigede (heltds) (ca.)</i> ÷ 55 personer
AS Stolpegård	Beskæringer i sygehusets kapacitet	1,4	1,1	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 50 udskrevne ptt. ÷ 2.300 sengedage ÷ ? ambulante behandlinger <i>Antal beskæftigede (heltds) (ca.)</i> ÷ 6 personer
Andre områder inkl. afdelingen for multihandicappede (eget sygehusvæsen)	Beskæring af kapacitet	4,9	3,9	- Forringet lægedækning på afdelingen for multihandicappede - Manglende opfyldelse af Sundhedsstyrelsens retningslinjer for tilrettelæggelsen af svangreprofylaksen og fødselshjælp

Rigshospitalet	Reduktion af sengedagsforbrug m.v. »Aftalebrud«	50,0	<ul style="list-style-type: none"> - Forringet indsats på indkøbsområdet (CIK) - Nedsat kapacitet på røntgenklinikken - Forringelse af mulighederne for budgetopfølgning og økonomisk styring <i>Antal beskæftigede (heltds) (ca.)</i> ÷ 15 personer <i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 2.200 udskrevne ptt. ÷ 17.000 sengedage ÷ 2.200 afsl. ptt. (cpr. nr.) <i>Venteliste (ca.)</i> + 2.200 ptt.
Skt. Lukas Stiftelsens hospital	Ophør med benyttelse af hospitalet til behandling og pleje af patienter fra Københavns Amtskommune Anvendelse af driftsoverenskomstens § 24. (Kan først få virkning medio 1988, hvorfor er anført 40 mill. kr. i stedet for 80 mill. kr. - helårsvirkning.)	40,0	<i>Aktivitet i 1988 (ca.)</i> ÷ 1.100 udskrevne ptt. ÷ 25.000 sengedage ÷ 1.100 afsl. ptt. (cpr. nr.) <i>Venteliste (ca.)</i> + 1.100 patienter
Montebello, Helsingør	Ophør med benyttelsen af Montebello Helsingør til behandling af neurosepatienter <i>uden</i> etablering af erstatningskapacitet i amtets eget sygehusevnen	13,0	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 500 udskrevne ptt. ÷ 17.500 sengedage ÷ ? ambulante behandl.

Model 2

Beskæringen er fordelt på egne institutioner.

Konsekvensen for behandlingskapaciteten vil være i størrelsesorden:

- 12.700 udskrevne patienter
- 106.300 sengedage
- 14.600 afsluttede patienter (cpr.nr.) (kan alene beregnes for somatiske sygehuse)

Stigningen i ventelisten på de somatiske

sygehuse vil blive i størrelsesorden 14.600 patienter, hvilket svarer til en fordobling af det nuværende niveau.

På *egne institutioner* skal antallet af beskæftigede reduceres med, hvad der svarer til ca. 940 heltidsbeskæftigede.

Omstående oversigt viser, hvorledes beskæringen i model 2 er fordelt på budgetområder. På oversigten er desuden anført summariske beskrivelser af konsekvenserne ved gennemførelse af beskæringen.

Forvaltning:
Sygehusforvaltningen
Model 2

Skitse (model 2) til gennemførelse af beskæring af sygehusvæsenets udgifter i 1988

Budgetområde	Begrænsningens art	Netto i mill. kr., 1988-priser		Konsekvens af begrænsningen
		I alt	Heraf bruttolønninger	
KAS Herlev	Beskæring af sygehusets kapacitet	55,0	44,0	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 2.900 udskrevne ptt. ÷ 22.000 sengedage ÷ 3.300 afsl. ptt. (cpr. nr.) <i>Venteliste (ca.)</i> + 3.300 ptt. <i>Antal beskæftigede (heltids) (ca.)</i> ÷ 220 personer
KAS Skt. Elisabeth	Beskæring af sygehusets kapacitet	9,1	7,3	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 700 udskrevne ptt. ÷ 5.500 sengedage ÷ 600 afsl. ptt. (cpr. nr.) <i>Venteliste (ca.)</i> + 600 ptt. <i>Antal beskæftigede (heltids) (ca.)</i> ÷ 40 personer
KAS Nordvang og KAS Ballerup	Beskæring af sygehusets kapacitet	24,3	19,5	<i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 500 udskrevne ptt. ÷ 16.100 sengedage ÷ ? afsl. ptt. (cpr. nr.) <i>Antal beskæftigede (heltids) (ca.)</i> ÷ 100 personer

KAS Stolpegård	Beskæring af sygehusets kapacitet	2,5	2,0 <i>Aktivitet (ca.)</i> ÷ 100 udskrevne ptt. ÷ 4.100 sengedage ÷ ? ambulante behandlinger Antal beskæftigede (heltids) (ca.) ÷ 10 personer
Andre områder inkl. afdelingen for multihandicappede (eget sygehusvæsen)	Beskæring af kapacitet	8,8	7,0 – Forringet lægedækning på afdelingen for multihandicappede – Manglende opfyldelse af sundhedsstyrelsens retningslinjer for tilrettelæggelsen af svangreprofylaksen og fødselshjælp – Forringet indsats på indkøbsområdet (CIK) – Nedsat kapacitet på røntgenklinikken – Forringelse af mulighederne for budgetopfølgning og økonomisk styring <i>Antal beskæftigede (heltids) (ca.)</i> ÷ 30 personer

*Bilag 5***KØBENHAVNS AMTSKOMMUNE****Social- og Sundhedsforvaltningen****Den 29. maj 1987****Att.: Amtskommunaldirektør J. B. Pileborg****Vedlagt fremsendes social- og sundhedsforvaltningens forslag til besparelsesinitiativer i alt ca. 19,8 mill. kr.****Med venlig hilsen****F. AHLBERG**

Den 29. maj 1987

Forvaltning:
SSF

Budgetområde	Begrænsningens art	Netto i mill. kr., 1988-priser		Konsekvens af begrænsningen
		I alt	Heraf bruttolønninger	
4.22.1.	<i>Fysiurgiske Klinikker</i> Nedlæggelse af 7 klinikker: Gladsaxe Lyngby (inkl. idrætssklinik) Ballerup (inkl. idrætssklinik) Glostrup Hvidovre (inkl. idrætssklinik) Rødovre Tårnby	10,0	8,9	Nedlæggelse af 42 fuldtidsstillinger. Det bliver dyrere for borgerne og samtidig kan der ikke opfyldes ønsker fra handicaporganisationerne vedrørende vedligeholdelsesbehandlinger.
5.23.1.	<i>Døgninstitutioner for børn og unge</i> Nedlæggelse af ca. 30-40 børnepladser svarende til en bruttobesparelse på ca. 10,0 mill. kr. (2-3 institutioner)	3,1	7,5	Nedlæggelse af 40 fuldtidsstillinger. Der må forudses vanskeligheder med at få revisiteret et så stort antal børn og unge, ligesom det fremover - specielt på baggrund af de seneste års institutionsnedlæggelser og stigende antal anbringelser udenfor hjemmet - vil være vanskeligt at undvære disse pladser. En stigning i udgifterne til familiepleje m.v. må forudses, alternativt ventelister.

5.33.1.	<p><i>Døgninstitutioner for voksne</i></p> <p>a) Stop for udtynding af centralinstitutionerne. Bruttobesparelse ca. 4,0 mill. kr.</p> <p>b) Undladelse af etablering af sygeafdeling for voksne. Bruttobesparelse ca. 4,0 mill. kr.</p>	2,3	7,0	<p>Vedrørende pkt. a): Målsætningen om afskaffelse af 3-4 sengsstuer opgives (§ 7 planen)</p> <p>Vedrørende pkt. b): Målsætningen om hurtigere hjemskrivning fra sygehus samt undgåelse af mindre svære indlæggelser må opgives.</p>
5.35.1.	<p><i>Plejhjem</i></p> <p>Opgivelse af etablering af ambulant genoptræningsafsnit i tilknytning til KAP-Gentofte. Bruttobesparelse ca. 2,0 mill. kr.</p>	0,5	2,0	<p>Nedlæggelse af 10 fuldtidsstillinger. Længere hospitalsophold samt flere plejhjemsanbringelser. Ringere service for Tårnby/Dragør kommuner.</p>
5.41.1.	<p><i>Beskyttede virksomheder</i></p> <p>Nedlæggelse af 24 daghjemsplasser (særforsorgen). Bruttobesparelse ca. 3,7 mill. kr.</p>	1,0	2,4	<p>Nedlæggelse af 15 fuldtidsstillinger. Klienterne må blive på boafdelingerne også i dagtimerne. Øgede ventelister for hjemmeboende.</p>
5.43.1.	<p><i>Hjælpecentraler</i></p> <p>Nedlæggelse af hjælpemiddelcentralen</p>	2,0	1,1	<p>Nedlæggelse af 6 fuldtidsstillinger. Større usikkerhed ved tildeling af hjælpemidler, ringere service for kommunerne og brugere.</p>
5.99.1.	<p><i>Tilskud til sociale formål</i></p> <p>Tilskud bortfalder vedrørende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sekretariatet for gæstearbejdernes fællesråd - Det grønlandske Rådgivningskontor, POK - Døvekirken på Frederiksberg - Idrætsklinikkerne 	0,9	-	<p>Risiko for at aktiviteterne må ophøre.</p>
I alt	Bruttobesparelse ca. 36,6 mill. kr.	19,8	28,9	Nedlæggelse af ca. 150 fuldtidsstillinger

Nøgletal vedrørende institutionsområderne
Konsekvenser pr. 1,0 mill. kr. nettobesparelse:

	Bruttobesparelse i mill. kr.	Nedlæggelse af stillinger	Nedlæggelse af pladser
5.23.1. Det trad. børne- og ungdomsarbejde	2,3	9	7
5.23.1. Særforsorgen – børn	4,0	15	9
5.33.1. Særforsorgen – voksne	5,0	19	15
5.39.1. Særlige plejehjem	5,0	19	15
5.40.1. Revalideringsinstitutioner	2,5	10	15
5.41.1. Beskyttede virksomheder	4,0	15	40
5.42.1. Forsorgshjem m.v.	4,0	15	30

Initiativer inden for de lovbundne udgifter

Forvaltningen har ved gennemgang af aktivitetsniveauet med henblik på konkretisering af det ønskede sparemål selvsagt alene beskæftiget sig med de foranstaltninger amtsrådet har direkte mulighed for at påvirke.

Herudover har forvaltningen imidlertid tillige vurderet, om der i lovgivning m.v. er fastsat et serviceniveau, som i den aktuelle situation bør revurderes.

I den forbindelse skal peges på, at *Københavns Amt årligt yder ca. 10,0 mill. kr. til rejsesygesikring* (lægehjælp, medicin, hjemtransport m.v. ved ferierejser i Europa), hvilket i forhold til de af forvaltningen foreslåede besparelser må betragtes som urealistisk at opretholde.

På den baggrund anbefales, at amtskommunen tager initiativer med henblik på at søge sygesikringslovens bestemmelser om rejsesygesikring ophævet/ændret.

*Bilag 6***KØBENHAVNS AMTSKOMMUNE**

Teknisk forvaltning

Den 1. juni 1987

Med henvisning til det ekstraordinære forvaltningschefmøde den 29. maj 1987 fremsendes hermed det ønskede bidrag (4 sider) fra teknisk forvaltning.

Med venlig hilsen

BENT HØI JENSEN

Den 29. maj 1987

Forvaltning:
Teknisk

Budgetområde	Begrænsningens art	Netto i mill. kr., 1988-priser		Konsekvens af begrænsningen
		I alt	Heraf bruttolønninger	
2.08.1.	Løn til vejformænd, vejmænd m.m.	2,4	2,4	Nedsættelsen af lønbudgettet kræver, at der nedlægges 14 arbejdspladser i vejvæsenets markttjeneste. Konsekvensen vil være en standardforringelse af vedligeholdelsen af vejene, herunder en forringet vintervedligeholdelse.
2.12.1.	Vedligeholdelse af færdselsbaner	3,0		Budgettet til driftsopgaver på vejnettet nedsættes fra ca. 40 mill. kr. til ca. 37 mill. kr. Det vil bl.a. gøre det påkrævet at udskyde nødvendige fornyelser af slidlag. Nye cykelfelter må ligeledes udskydes og standarden for vedligeholdelse af cykelstier og fortove forringes. Der vil ikke kunne foretages nyplantninger. Endelig vil det blive nødvendigt at mindske udgifterne til vejbelysning ved slukning af belysningen på en række vejstrækninger.
2.13.1.	Vedligeholdelse af øvrige vejarealer			
2.15.1.	Vejbelysning			
2.16.1.	Færdselsregulerende og sikkerhedsfremmende foranstaltninger			
2.17.1.	Renholdelse			
2.18.1.	Broer, tunneler m.v.			
2.21.1.	Vintervedligeholdelse			
2.23.1.	Andre driftsudgifter og -indtægter			
6.07.1.	Løn til administrationspersonale	1,0	1,0	Besparselsen nødvendiggør nedlæggelse af 4,5 stillinger i administrationen.

Anlæg	Ombygning af krydset Ring 3/Herlev Bygade. Planlægning af støjafskærmning	}	2,0	8,4	3,4	Nedlæggelsen af stillingerne vil være en alvorlig kapacitetsforringelse, som får til følge, at planlagte aktivitetsmål ikke kan opfyldes.
						Forvaltningen skal særligt henlede opmærksomheden på, at der ikke i budgettet er afsat midler til at gennemføre vandmiljøhandlingsplanen (anslået årlig udgift) Ombygningen af krydset Ring 3/Herlev Bygade må yderligere udskydes. Der afsættes ikke midler til planlægning af støjafskærmning.

AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK

Den 27. maj 1987

Samtlige Amtsråd

Amtsrådsforeningen har d.d. tilskrevet Folketingets kommunaludvalg således:

»I fortsættelse af Amtsrådsforeningens henvendelse til Folketingets kommunaludvalg af 21. maj 1987 og Amtsrådsforeningens foretræde for udvalget den 25. maj 1987 fremsendes vedlagt et notat om amternes udgifter.

Til spørgsmålet om, hvad det er, der siden maj 1986 har medført, at amterne ikke har kunnet holde den oprindelige aftale med regeringen om udgiftsudviklingen for 1987, skal Amtsrådsforeningen bemærke følgende:

På sygesikringsområdet viser udviklingen nogenlunde konstant aktivitetsniveau fra 1982 til 1985. I 1986 eksploderede udgifterne, idet søgningen til alment praktiserende læger fra 1985 til 1986 er steget med 10 pct. Væksten i realudgifterne har imidlertid været 5 pct. Den mindre stigning i udgifterne end i ydelserne skyldes, at lægernes honorarer for halvdelens vedkommende reguleres i takt med antallet af ydelser, mens den anden halvdel fastsættes som et bestemt kronebeløb pr. tilmeldt patient. Lægerne har i øvrigt under overenskomstforhandlingerne stillet krav om genopretning af denne ubalance.

Udviklingen inden for sygesikringen, særlig almen lægehjælp, var i maj 1986 helt uforudset, også fordi Folketinget havde lagt et loft over realvæksten i udgifterne på 1 pct.

Inden for sygehusvæsenet har der, som det også fremgår af finansministeriets budgetredegørelse for 1987, været en vækst i antallet af udskrivninger på ca. 2 pct. om året, mens driftsudgifterne fra 1982 til 1986 har været

konstante.

Fra 1986 til 1987 synes sygehusudgifterne at vise en real stigning på 2 pct. udover den kompensation, der følger af arbejdstidsforkortelsen pr. 1. januar 1987. Årsagen hertil er, at der mod forventning fortsat er stigning i antallet af akutte indlæggelser som følge af større sygelighed. De ældres træk på sygehusvæsenet er også langt større end det, der umiddelbart følger af den demografisk betingede udvikling. Det skyldes bedre behandlingstilbud til ældrebefolkningen. Samtidig forsøger amterne at leve op til fælleserklæringens mål om at nedbringe ventelisterne.

Det er et grundlæggende princip, at alle, der har et behandlingsbehov, får dette opfyldt. Derfor forstærkes presset på sygehusvæsenet yderligere af nye sygdomme som f.eks. AIDS samt nye befolkningsgrupper med et andet sygdomsmønster, f.eks. flygtninge. Disse udgifter kan ikke fuldt ud og slet ikke på kort sigt neutraliseres ved omprioriteringer og effektiviseringsbestræbelser.

Det fundamentale problem er, om man vil fastholde det hidtidige princip i det danske sundhedsvæsen om, at enhver, der har behov for lægelig behandling, skal have dette opfyldt.

Rammerne for den amtskommunale økonomi må fastsættes på et realistisk grundlag, og amterne må sikres mulighed for at kunne finansiere udgifterne via amtskommunale skatter. Finansieringen af udgifterne i 1988 bør ikke løses ved kunstige låneordninger.«

Hvilket hermed meddeles.

Med venlig hilsen

KRESTEN PHILIPSEN

fg.

/Otto Larsen

AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK

Amternes udgifter

Amternes udgifter er i perioden fra 1980 til 1987 steget med 1,1 pct. om året. Det svarer stort set til den vækst, der har været nødvendig for at opretholde uændret serviceniveau, bl.a. som følge af væksten i antallet af ældre. Ikke mindst det stigende antal ældre har bidraget til en vækst i udgifterne særligt på sundhedsområdet (sygehuse og sygesikring). Men også antallet af gymnasieelever er steget, bl.a. fordi en større andel af en ungdomsårgang nu går i gymnasiet.

Til sammenligning kan det nævnes, at primærkommunernes udgifter har haft en årlig gennemsnitlig vækst på 1,2 pct. Her har der således været tale om en vækst i serviceniveauet, fordi det faldende børnetal kan neutralisere den vækst i udgiftsbehovet, der er på ældreområdet.

Staten har stort set haft uændrede udgifter fra 1982 til 1987. Det skyldes fald i udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge, tilskud til kommuner og amter samt postvæsenets merindtægter. Ses der bort fra disse områder, har der på det statslige område været en årlig realvækst på 1,4 pct. Set i dette lys har udviklingen været parallel i stat, kommune og amter.

Ifølge finansministeriets netop udsendte budgetredegørelse for 1987 skal amterne for at opretholde uændret serviceniveau forhøje udgifterne i de kommende år, mens kommunerne fortsat vil have mulighed for at reducere udgifterne.

Langt størstedelen af amternes udgifter vedrører sundhedssektoren. I 1987 udgjorde amternes udgifter til sygehusvæsenet og til

sygesikring henholdsvis 53 og 16 pct. af amternes samlede udgifter. Og 62 pct. af alle amtskommunalt ansatte er ansat inden for sygehusvæsenet.

I det følgende er der derfor nærmere redegjort for udviklingen i udgifter og produktion inden for henholdsvis sygehusvæsenet og sygesikringen.

Sygehusvæsenet

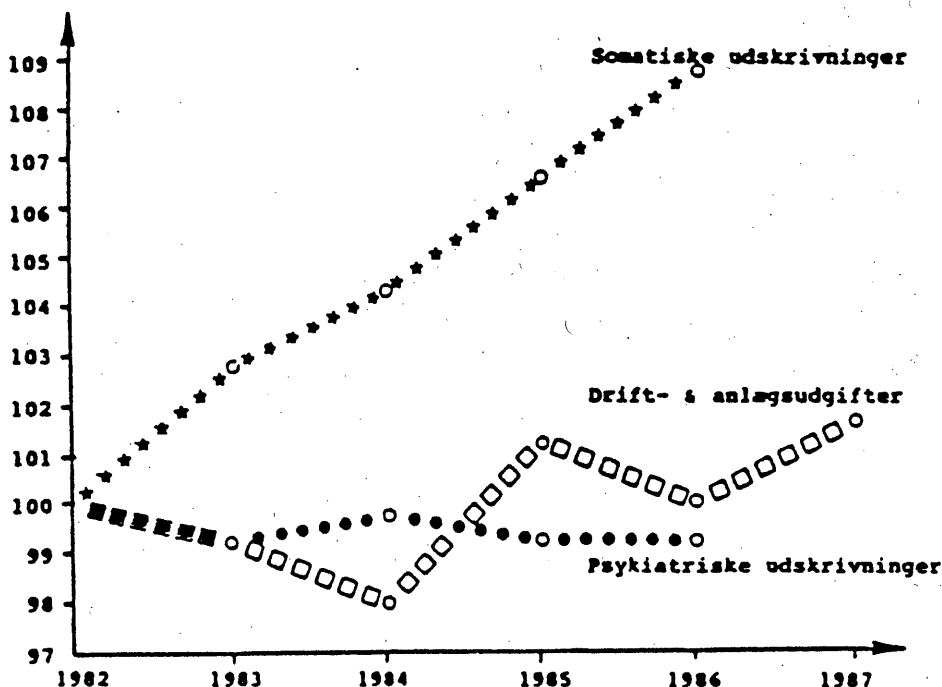
Ifølge Finansministeriets budgetredegørelse 1987 er de offentlige udgifter inden for sygehusvæsenet for perioden 1982-1986 stort set konstante på ca. 24,7 mill. kr. Der har imellem de enkelte år kun været små variationer.

Fra 1986 til 1987 forventes der ifølge indberetninger fra amterne en vækst i amternes sygehusudgifter på ca. 10 pct. Heraf udgør prisstigninger 6 pct. og arbejdstidsforkortelsen pr. 1. januar 1987 2 pct. Tilbage bliver der en realvækst på 2 pct. Det er denne realvækst, der ligger udover henstillingen i Fælleserklæringen fra maj 1986 vedrørende amternes udgifter i 1987.

Samtidig med, at sygehusudgifterne i perioden fra 1982 til 1986 har været konstante, har der været en stigning i antallet af udskrivninger fra sygehusene på ca. 9 pct. Antallet af udskrivninger kan anvendes som udtryk for den produktion, der finder sted i sygehusvæsenet. Herudover har der været en stigning i antallet af ambulante behandlinger på 5-6 pct.

Udviklingen i antallet af udskrivninger og udgifter er illustreret i figur 1.

Figur 1.

UDGIFTER OG UDSKRIVNINGER 1982 - 1987

Sygehusvæsenet har i de senere år undergået en betydelig omstilling:

- Antallet af sygehuse er fra 1980 til 1985 nedbragt fra 131 til 117.
- Antal normerede senge er i de samme 5 år reduceret med 15 pct. fra 42.500 til 36.700.
- Den gennemsnitlige liggetid er samtidig reduceret fra 9,9 sengedage til 8,4 sengedage.

Den betydelige omlægning i sygehusvæsenets funktioner er naturligvis fulgt af en forskydning i personalesammensætningen. Det samlede personale er ifølge budgetredegørelsen fra 1982 til 1986 steget med ca. 4 pct. Væksten har derfor naturligt fundet sted inden for gruppen læger og sygeplejersker. I takt med reduktionen i antallet af senge er antallet af ansatte i øvrige personalegrupper

blevet reduceret.

Den demografiske udvikling

Antallet af ældre - 65 år og derover - er fra 1980 til 1986 steget med godt 5 pct. Denne udvikling slår stærkt igennem i sygehusvæsenet, ikke mindst fordi ældrebefolkningens træk på sygehjælp er betydelig større end den øvrige befolknings. Hertil kommer, at behandlingstilbuddene, ikke mindst til ældrebefolkningen, er blevet betydeligt udvidet, nye behandlingsmetoder er kommet til, sygdomme, der ikke tidligere har kunnet behandles, kan nu behandles. Ældrebefolkningens øgede træk på sygehusvæsenet er derfor større end den demografiske betingede merudgift. Antallet af personer over 65 år lægger nu beslag på ca. halvdelen af samtlige sengedage, jf. tabel 1.

Tabel 1. Sengedage fordelt på tre aldersgrupper. 1980 og 1985

Aldersgrp.	1980		1985		Ændring 1980-85 pct.
	Antal	pct.	Antal	pct.	
0-14.....	825.000	10	675.000	9	÷ 15
15-64.....	3.747.000	45	3.392.000	43	÷ 9
65-.....	3.798.000	45	3.816.000	48	1
I alt.....	8.370.000	100	7.903.000	100	÷ 6

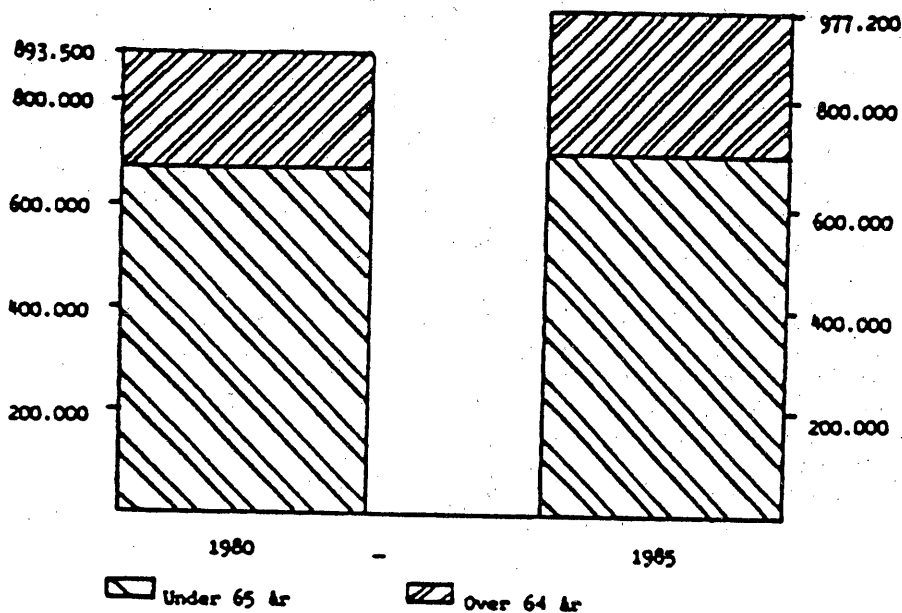
Mens antallet af sengedage er blevet reduceret med 6 pct. i perioden, er antallet af sengedage for ældre steget med 1 pct.

Selv om der altså har været et fald i forbruget af antallet af senge, er antallet af udskrivninger steget fra 1980 til 1985. Det samlede antal udskrivninger er fra 1980 til 1985 som nævnt steget med 9 pct. samtidig med,

at udgifterne stort set kun har været konstante. Men det er særligt de ældre, der oftere kommer på sygehus. Fra 1980 til 1985 er der sket en stigning i behandlingen af ældre på 20 pct., mens stigningen for personer under 65 år har været på 4 pct. Andelen af alle udskrivninger for personer over 65 år er således steget til 28 pct. i 1985, jf. figur 2.

Figur 2

Samlede antal udskrivinger 1980 og 1985

Samlede antal udskrivinger 1980 - 1985.

Over 65 år 20%

0 - 64 år 4%

I alt 9%

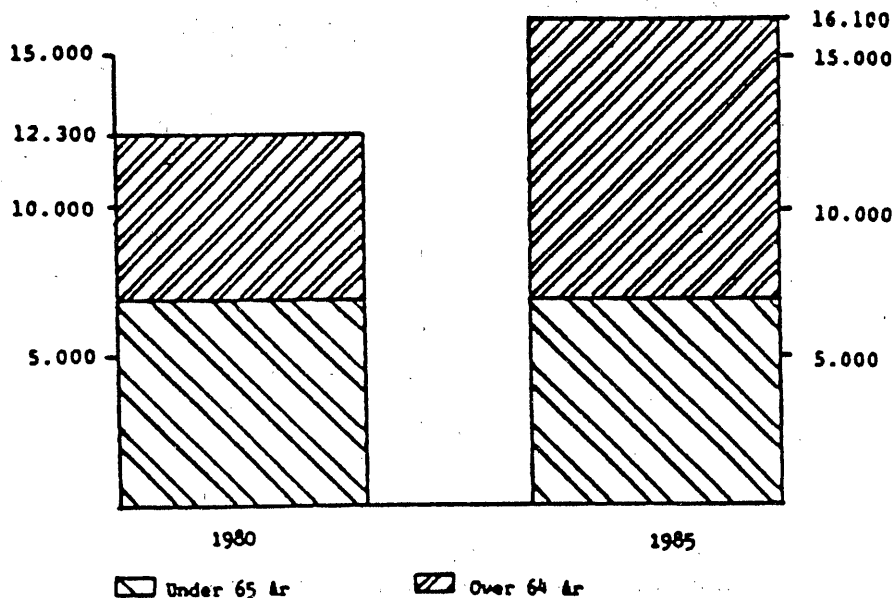
På nogle områder er udviklingen særlig markant. Der har været talt om kapacitetsproblemer i forbindelse med øjenssygdomme, hofteoperationer og hjertebehandlinger. En gennemgang af disse diagnosegrupper viser, at kapaciteten er udvidet betydeligt, jf. tabel 2 nedenfor.

Tabel 2. Antal udskrivinger for udvalgte diagnoser 1980 og 1985. Aldersgruppen 65 år og derover og total

Diagnose	1980			1985			Stign. 1980-85		
	over 65 år	øvrigt	total	over 65 år	øvrigt	total	over 65 år	øvrigt	total
Øjensygd.	5.579	6.750	12.329	9.271	6.828	16.099	40 pct.	1 pct.	23 pct.
Bevægeapp.	10.967	32.612	43.579	15.520	36.447	51.967	29 pct.	11 pct.	16 pct.
Hjerner	30.088	20.359	50.447	35.836	22.991	58.827	16 pct.	11 pct.	14 pct.
Total	221.798	671.642	893.440	275.533	701.630	977.163	20 pct.	4 pct.	9 pct.
Total pct.fordelt	25 pct.	75 pct.	100 pct.	28 pct.	72 pct.	100 pct.			

For øjensygdomme har der været en samlet stigning i antallet af behandlinger på 23 pct., for ældre dog 40 pct., jf. figur 3.

Figur 3

Stigning i øjensygdomme 1980 - 1985.

Over 65 år 40%

0 - 64 år 1%

I alt 23%

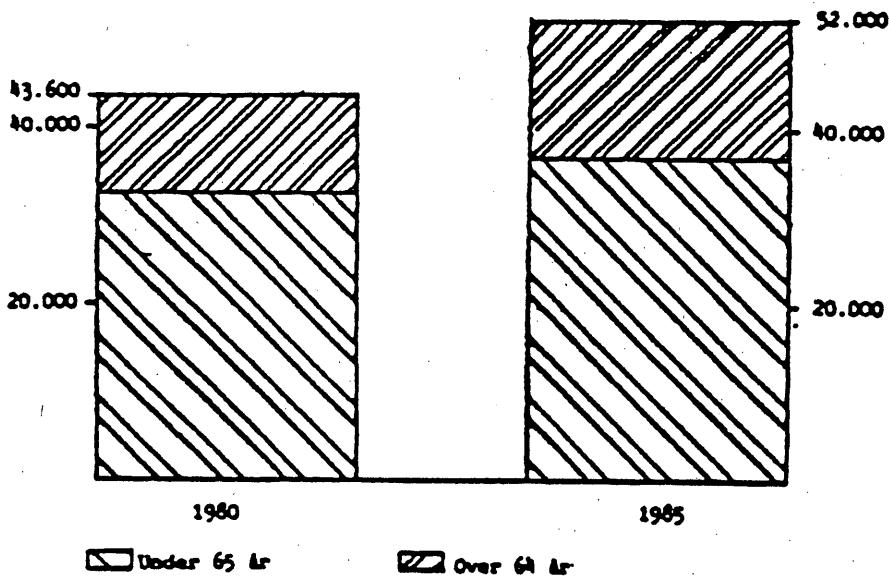
I 1985 blev der foretaget øjenoperationer svarende til 1,2 pct. af alle personer over 65 år. I 1980 var det 0,7 pct. For personer under 65 år ligger det på 0,1-0,2 pct. i begge år.

Også antallet af behandlinger vedrørende

bevægeapparatet har vist en betydelig stigning. På fem år er antallet af behandlinger steget med 16 pct. For ældre har væksten været 29 pct., jf. figur 4.

Figur 4

Sygdomme i bevægeapparat

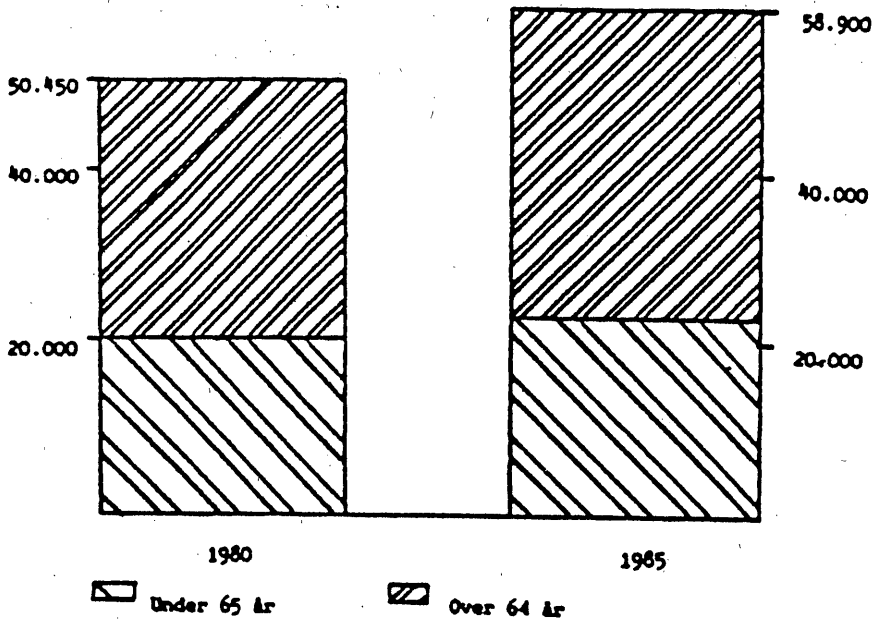
Stigning i sygdomme i bevægeapparat 1980 - 1985.	
Over 65 år	29%
0 - 64 år	11%
I alt	16%

For hjertesygdommernes vedkommende har væksten været lidt mere beskeden - kun 14 pct. Også her tegner ældrebefolkningen sig

for den største stigning på 16 pct., jf. i øvrigt figur 5.

Figur 5

Sygdomme i hjertet og store kar

Sygdomme i hjertet og store kar 1980 - 1985.

Over 65 år	16%
0 - 64 år	11%
I alt	14%

Omstående eksempler illustrerer, at der har fundet en betydelig vækst og omstilling sted inden for sygehusvæsenet. I det såkaldte ustyrbare sygehusvæsen har det altså i realiteten været muligt at opnå en produktivitetsstigning, der tåler sammenligning med den produktivitetsstigning, budgetdepartementet nu ønsker gennemført på det statslige område.

Amtsradene arbejder fortsat på at opnå effektiviseringer af sygehusdriften. Men effektiviseringer løser ikke problemerne, hvis sygehusudgifterne fortsat ikke må stige. Dette erkendes da også af budgetdepartementet.

I Finansministeriets budgetredegørelse hedder det bl.a.: »Den medicinsk-teknologi-

ske udvikling vil fremover skabe nye muligheder for både diagnostisering og behandling af stadig flere sygdomme og åbner for nye udgiftskrævende behandlingsformer, som det bl.a. kan ses inden for transplantationsområdet.« Videre hedder det: »Udviklingen i mulighederne for diagnose og behandling skaber i sig selv en voksende forventning om behandling, hvor behandling tidligere blev anset for at være udsigtsløs.«

Samtidig erkender budgetdepartementet også, at nye sygdomme vil få betydning for udgiftspresset. Det hedder herom: »I de kommende år er det ikke mindst sygdommen AIDS, der vil sætte sundhedsvæsenet under pres. Med den nuværende fordobling i antal-

let af AIDS-patienter på ca. 13 måneder kan der forventes et udgiftspres på sundhedsvæsenet af størrelsesordenen ½ mia. kr. i 1990 og stærkt voksende i årene derefter.«

Budgetdepartementet konkluderer på det grundlag: »De offentlige udgifter må også de kommende år holdes inden for snævre rammer. Det vil næppe blive økonomisk muligt at udnytte udviklingen i den medicinske teknologi fuldt ud. Spørgsmålet om prioritering inden for sundhedsvæsenet vil derfor i de kommende år melde sig med stadig større kraft.«

Amterne har i de senere år vist, at de magter at foretage en betydelig omstilling, men

amterne kan ikke også samtidig udvide de eksisterende muligheder og løse de nye opgaver, som den medicinske teknologi nu åbner for. Når udgifterne fra 1986 til 1987 vil stige realt med ca. 2 pct., er det, fordi amterne nu forsøger at imødekomme regeringens ønske om at nedbringe ventetid og ventelister, samtidig med at der mod forventningerne er en fortsat stigning i de akutte indlæggelser.

Sygesikring

De offentlige sygesikringsudgifter udgjorde i 1986 godt 6 mia. kr. og omfattede 16 pct. af de samlede amtskommunale udgifter. Sygesikringsudgifterne kan opgøres således:

Tabel 3. Sygesikringsudgifter 1986

	Mia. kr.	pct. fordelt
Lægehjælp	2,5	40
Medicin	1,8	29
Speciallægehjælp	0,9	14
Tandlægehjælp	0,8	13
Andre udgifter	0,2	4
I alt	6,2	100

Amterne finansierer fuldt ud udgifterne til almen lægehjælp og speciallægehjælp. Derimod ydes der kun tilskud til de øvrige områder.

Fra 1982 har amternes udgifter – i faste priser – til sygesikringen været konstante. Det skyldes bl.a., at der har været tilskuds-nedsættelser inden for områderne tandlægehjælp, fysioterapi, fodterapi, kiropraktik og medicin. Hertil kommer, at der har været en lavere prisudvikling på sygesikringens ydelser end den generelle prisudvikling. Samtidig

har udgifterne været afdæmpet i forbindelse med de perioder, hvor det ikke har været muligt at opnå en overenskomst mellem Sygesikringens Forhandlingsudvalg og de pågældende ydere. Det drejer sig bl.a. om fysioterapeuterne siden juni 1982 og praktiserende læger i oktober kvartal 1984 samt speciallægerne fra 1. april 1987.

I tabel 4 er der vist en oversigt over udvalgte ydelser inden for den offentlige sygesikring.

Tabel 4. Udvalgte ydelser inden for den offentlige sygesikring. 1982, 1985 og 1986

	Årlige ydelser mill.	Gnm.snitl. årlig vækst 1982-85	1985-86
		pct.	
Antal kontakter til alment praktiserende læger	25,6	0,5	9,8
Antal behandlinger og laboratorieydelser hos alment praktiserende læger	5,9	6,8	11,0
Antal henvisninger til speciallæger	1,9 ¹⁾	3,0	3,0 ¹⁾

Antal operationer hos speciallæger	0,4	5,5	5,7
Antal undersøgelser hos tandlæge	3,9	0,2	1,4

1) Skøn

Mens væksten i antallet af kontakter til alment praktiserende læger i årene fra 1982 til 1985 kun steg med 0,5 pct. årligt, eksploderede udgiftsudviklingen i 1986. Fra 1985 til 1986 steg antallet af kontakter til alment praktiserende læger med 10 pct. Samtidig steg antallet af behandlinger og laboratorieydelser med 11 pct.

Udviklingen i antallet af henvisninger til speciallæger er igennem alle årene vokset med 3 pct. om året. Ligeledes er antallet af operationer hos speciallægerne nogenlunde konstant steget med 5,5-5,7 pct. årligt. På tandlægeområdet har der været en relativt begrænset vækst i årene fra 1982 til 1985 på 0,2 pct. om året, men også på dette område har der været en betydelig realvækst i 1986 på 1,4 pct.

Denne vækst i ydelsesomfanget var ikke kendt i maj 1986, da Amdtsrådsforeningen indgik aftale med regeringen om udgifterne for 1987. Tværtimod havde Amdtsrådsforeningen grund til at tro, at den ved lov fastlagte begrænsning af væksten i udgifterne til almen lægehjælp ville blive overholdt eller fulgt op af lovinitiativer.

Udgifterne til almen lægehjælp måtte maksimalt reelt stige med 1 pct. fra 1985 til 1986. Realvæksten i udgifterne blev imidlertid 5 pct., og den reelle stigning i søgnigen til lægehjælp har været 10 pct. Den lavere stigning i udgifterne end i ydelserne skyldes, at halvdelen af lægernes honorarer reguleres i takt med udviklingen i antallet af leverede ydelser. Den anden halvdel af lægernes honorarer udbetales som et fast kronebeløb pr. tilmeldt sygesikret.

Mulighederne for at styre udgifterne kan tage udgangspunkt i følgende forhold:

1. Serviceniveauet, f.eks. patientbehandling.
2. Påvirkning af læger og patienter til en mere økonomisk adfærd.
3. Begrænsning i antallet af læger.
4. Lægernes honorarer pr. ydelse.

Det er regeringen og Folketinget, der fastlægger serviceniveauet. Reglerne om betaling for lægehjælp, tilskudsregler på medicin- og

tandlægeområdet er fastlagt i sygesikringsloven og bekendtgørelser.

Derimod kam amterne i forbindelse med oplysningskampagner påvirke læger og patienter til en mere økonomisk adfærd. Det er sket gentagne gange i form af oplysningskampagner m.v.

Amterne kan begrænse tilgangen af alment praktiserende læger, men har med de gældende regler ingen mulighed for at styre de enkelte lægers indtjening. Det afhænger af patienternes træk på lægeydelser. Ved naturlig afgang er antallet af alment praktiserende læger fra 1985 til 1986 blevet reduceret fra 2.910 til 2.898.

Endelig forhandler Sygesikringens Forhandlingsudvalg på amternes vegne med lægeorganisationerne om deres honorarer. Sygesikringens Forhandlingsudvalg har under forhandlinger med såvel Praktiserende Lægernes Organisation som med Foreningen af Speciallæger i foråret 1987 fastholdt, at de samlede økonomiske rammer for sygesikringen skal overholdes. Sygesikringens Forhandlingsudvalg har således krævet, at der skal indgås en aftale, der sikrer, at udgifterne til sygesikring skal holdes inden for en realvækststramme på 1 pct., uanset udviklingen i antallet af ydelser.

Forhandlingerne med alment praktiserende læger fortsætter på baggrund af en uopsagt overenskomst. Alment praktiserende læger får reguleret deres honorarer på samme måde som højere tjenestemænd.

For at undgå et udgiftsløft på 40 mill. kr. opsigde Sygesikringens Forhandlingsudvalg overenskomsten med Foreningen af Speciallæger om speciallægehjælp. Her har det ikke været muligt at indgå en aftale.

Under en konflikt fastsætter indenrigsministeren det tilskud, amterne skal refundere patienterne. Som konsekvens er det muligt for lægerne at kræve et beløb udover tilskud. Herved er der ad bagdøren indført patientbetaling. Men mulighederne for via forhandlinger at tilvejebringe sundhedspolitiske og faglige forbedringer i den primære sundhedssektor bortfalder.

Afslutning

Det kan derfor konkluderes, at der har været produktivitetsforbedringer, og der har fundet omstillinger sted. Naturligvis kan der gennemføres mere efter samme metoder. Men det er sværere. De sidste to års udvikling viser nemlig, at udgifterne udelukkende er steget som følge af et større forbrug af ydelser, som hverken amtsråd, Folketing eller regering har mulighed for at ændre uden lovgivning.

Årsagen hertil er, at der mod forventning fortsat er stigning i antallet af akutte indlæg-

gelser som følge af større sygelighed. De ældres træk på sygehusvæsenet er også langt større end det, der umiddelbart følger af den demografisk betingede udvikling. Det skyldes bedre behandlingstilbud til ældrebefolkningen.

Det drejer sig måske i virkeligheden meget mere om holdninger. Regering, Folketing og amtsrådene må nu i gensidig tillid drøfte den fremtidige udvikling og i forbindelse hermed tage stilling til, om alle sygdomme skal behandles, og hvordan de skal behandles. Det kræver en bred og fordomsfri drøftelse med alle parter og i fuld offentlighed.

Indenrigsministerens kommentar til brev fra Københavns Amtskommune af 2. juni 1987

Københavns Amtsråd har på et møde den 2. juni 1987 med et flertal bestående af (A + B + F + Y + G) besluttet at henstille til regering og Folketing, at den bebudede lovgivning om den kommunale økonomi *ikke* gennemføres.

Et mindretal (C + V) er indstillet på at medvirke positivt til at udarbejde et budget inden for de af lovgivningen afstukne ram-

mer.

Amtsrådet har drøftet en foreløbig redegørelse for konsekvenserne for Københavns Amt, hvis der skal spares 320 mill. kr.

Hertil bemærkes, at forudsætningerne for opgørelsen af sparekravet er ændret i forhold til amtsrådets skrivelse af 22. maj til udvalget, hvori der peges på, at underskuddet kunne dækkes ved:

Lån til afdrag	120 mill. kr.
Lån til sygehusbyggeri m.v.	120 mill. kr.
Dispensation til forhøjet udskrivningsgrundlag	40 mill. kr.
Dispensation til forhøjelse af skatteprocent	190 mill. kr.
Anvendelse af statens p/1-skøn	50 mill. kr.
<hr/>	
I alt	520 mill. kr.

Bilag 11

ÅRHUS AMTSRÅD

3. juni 1987

Folketingets kommunaludvalg

Hermed følger skrivelse fra Århus Amtsråd vedrørende lovforslaget om amtskommunalt skatteloft.

Det kan oplyses at afstemningsresultatet i

amtsrådet var følgende:

For at sende skrivelsen 17 stemmer

Imod at sende skrivelsen 7 stemmer

7 medlemmer var fraværende.

Med venlig hilsen

IB FREDERIKSEN

ÅRHUS AMTSRÅD

3. juni 1987

Regering, Folketing og Folketingets kommunaludvalg

Århus Amtsråd har på et ekstraordinært amtsrådsmøde den 3. juni 1987 vedtaget følgende udtalelse til regering og Folketing vedrørende lovforslaget om kommunal og amtskommunal udskrivning m.v.:

»Århus Amtsråd må beklage, at det ikke lykkedes at opnå en aftale mellem amtsrådsforeningen og regeringen og må på det grundlag protestere mod det fremsatte lovforslag.

Lovforslaget og aftalen vil betyde, at Århus Amtskommune – ved uændret aktivitet fra 1987 til 1988 – vil få et underskud i budgettet for 1988 på mindst 222 mill. kr.

Herudover må der påregnes merudgifter i 1988 på mindst 70 mill. kr. i forhold til budget 1987 på følgende områder, som amtsrådet ikke har indflydelse på:

- familiepleje
- indvandrerundervisning
- flere gymnasieelever
- socialfinansiering
- havmiljøplanen
- arbejdstidsforkortelsen pr. 1. september 1988.

Det vil sige et underskud på mindst 290 mill. kr.

Hovedårsagen hertil er, at lovforslaget indebærer, at bloktilskuddene for amterne under ét beskæres med 2 mia. kr. i 1988, hvilket for Århus Amtskommune svarer til ca. 210 mill. kr. Endvidere er den compensation, som gives for virkningen af ny lovgivning m.v. helt ude af trit med de faktiske merudgifter, som den nye lovgivning rent faktisk påfører amtskommunerne. Endelig skal nævnes, at de nye overenskomster betyder merudgifter på 175 mill. kr. i 1987 i forhold til

det vedtagne 1987-budget – udgifter, som videreføres i 1988.

En meget væsentlig del af stigningen i amtskommunens udgifter i 1987 og 1988 skyldes således udefra kommende forhold, som Århus Amtsråd ikke har indflydelse på. I 1987 og 1988 vil det alene for Århus Amtskommune betyde merudgifter på ca. 350 mill. kr., hvoraf der indtil nu kun er givet bloktilskudskompensation for under 100 mill. kr., jf. vedlagte bilag 2.

Hertil kommer, at patienttallet på sygehuse stiger langt hurtigere end aldersforskydningen betinger. Alene fra 1985 til 1986 er antallet af indlagte patienter steget med ca. 4 pct., medens aldersforskydningen kun kan forklare en stigning på ¾ pct.

Århus Amtsråd er opmærksom på dispensationsmulighederne med hensyn til skatteudskrivningen og låneoptagelse. Men selv med udnyttelse af Århus Amtskommunes forholdsmæssige andel af disse muligheder, vil lovforslaget nødvendiggøre besparelser på ca. 150 mill. kr. Det vil kræve drastiske reduktioner i serviceniveauet på sundhedsområdet og i indsatsen for de handicappede medborgere.

Sådanne reduktioner vil ramme særligt hårdt i Århus Amtskommune, fordi Århus Amtskommune har en udskrivningsprocent, som er den tredje laveste i landet, og fordi amtskommunens udgifter pr. indbygger ligger under landsgennemsnittet. Dette har kun været muligt på grund af en fornuftig og rationelt tilrettelagt driftsvirksomhed, hvilket selvsagt gør budgetreduktioner som ovenfor omtalt endnu vanskeligere.

Det er amtsrådets opfattelse, at de konsekvenser, som vil blive en følge af det indgæ-

de forlig, næppe har været klare for forligs-
parterne.

Konsekvenserne af besparelserne på 150

mill. kr. vil være nedsættelse af service-ni-
veauet på 3½ pct. eller eksempelvis i en stør-
relsesorden som angivet på bilag 1.«

Med venlig hilsen
På amtsrådets vegne

IB FREDERIKSEN

**Bilag 1. Eksempler på konsekvenser af at spare 150 mill. kr.
i Århus Amtskommune**

at Århus Amtskommunes andel af havmiljøplanen ikke kan finansieres

at det vil være nødvendigt at reducere drifts- og anlægsudgifterne til vejene, hvilket yderligere vil forringe vejenes standard kraftigt

at der inden for undervisnings- og kulturområdet må lukkes en række institutioner. Da ca. 80 pct. af amtsrådets udgifter på dette område er direkte eller stærkt lovregulerede, må reduktionerne ske inden for de resterende 20 pct., hvilket betyder, at der må lukkes 5-6 voksenuddannelsescentre, 3-4 afdelinger af amtscentralen, ligesom tilskuddene til museer, musik, det frivillige idræts- og ungdomsarbejde, teaterforeningen, Voksenpædagogisk Center m.v. stort set må bortfalde.

Da det ikke kan anses for muligt at spare det nødvendige beløb inden for det ikke lovregulerede område, kan det blive nødvendigt at lukke et gymnasium. Dette forudsætter dog, at reglerne om det frie skolevalg og de maksimale klassekvotienter ændres.

at der inden for sygehusvæsenet må findes reduktioner på 90-100 mill. kr. Det svarer

til de årlige driftsbudgetter for f.eks. Skanderborg og Ebeltoft sygehuse tilsammen. Alternativt skal antallet af indlæggelser reduceres andre steder med 4-7.000 indlæggelser, svarende til 30-45.000 senge dage.

at der på social- og sundhedsområdet – ekskl. sygesikringen – skal nedlægges f.eks. 15 sociale institutioner, bl.a. døgninstitutioner for handicappede børn og voksne, revalideringsinstitutioner og forsorgshjem

at amtskommunen ophører med at yde tilskud til anlæg og udvidelser af tekniske skoler, specialarbejderskoler m.v.

at amtskommunens indsats for at reducere ungdomsarbejdsløsheden må reduceres væsentligt.

Den samlede beskæftigelseseffekt heraf skønnes at være mindst 800 stillinger.

Det er amtsrådets håb, at ovenstående eksempler illustrerer, at en realisering af forliget vil medføre en *meget betydelig reduktion af serviceniveauet på stort set alle amtskommunale udgiftsområder*. Amtsrådet kan ikke forestille sig, at forligsparterne har været bekendt med eller ønsker dette.

Bilag 2

ÅRHUS AMTSKommUNE

Centralforvaltningen

1. juni 1987

Merudgifter til ny lovgivning og lovbundne udgifter m.v. 1987 og 1988 i Århus amtskommune

I. Ny lovgivning i 1987 (opgjort på budgetteringstidspunktet)

	Mill. kr.	Bloktilskuds kompens.
Vandløbsrestaurering	0.3	
Miljøtilsynsændringer	0.7	
Ændrede regler for lediges deltagelse på enkeltfagskurser	1.3	
Indvandrerundervisning	29.8	24.0
MFR-vaccination	3.3	3.0
Socialfinansiering	145.0	71.0
I alt	180.4	98.0

II. Andre udefrakommende merudgifter (lovbundne områder, overenskomster)

Sygesikring		
– B 1986–B 1987	21.1	
– B 1987–FR 1987	30.0	51.1
Familiepleje		10.0
Gymnasieundervisning		
– B 1986–B 1987	10.3	
– B 1987–FR 1988	9.5	19.8
Indvandrerundervisning		
– Merudgifter i 1987 (og i 1988) i forhold til budget 1987:		
– ny læreroverenskomst ca.	3.5	
– flere indvandrere end forudsat	9.5	13.0
Arbejdstidsforkortelsen pr. 1.1.1987		55.4
Arbejdstidsforskellen pr. 1.9.1988		22.0
I alt II		171.3
I + II i alt		351.7

Anm: B = budget, R = regnskab, FR = forventet regnskab

I 1987 og 1988 skal bloktilskuddet ifølge lovforslaget forhøjes med 200 mill. kr. til alle amter til dækning af alle merudgifter. Det svarer til ca. 21 mill. kr. til Århus amtskommune i hvert af årene.

I 1987 er rammen forhøjet med ca. 22

mill. kr. som følge af ændret aldersfordeling (demografi). Det svarer til en aktivitetsstigning på knap en procent pr. år for sygehuse- ne. Fra 1985 til 1986 har stigningen i antallet af indlæggelser dog været på ca. 4 pct.

Indenrigsministerens kommentar til brev fra Århus Amtsråd af 3. juni 1987

Århus Amtsråd har på et møde den 3. juni med 17 imod 7 stemmer vedtaget at fremsende en protest imod det fremsatte lovforslag.

Det anføres, at lovforslagets gennemførelse vil kræve besparelser af størrelsesordenen 150 mill. kr., idet det forudsættes at amtskommunen kun får en forholdsmæssig andel af dispensationsmulighederne.

Som det fremgår af besvarelsen på spørgsmål 59, 60 og 68 er det også Indenrigsministeriets vurdering, at Århus Amtskommune vil få et underskud ved uændret skat. Som det ligeledes fremgår, skyldes en væsentlig del af amtskommunens problemer, at aftale-

rammen for 1987 er overskredet. Regeringen vil optage forhandling med amtsrådet om, hvilken kombination af dispensation til skatteforhøjelse, låneoptagelse samt eventuelt likviditetsforbrug, der vil kunne løse amtskommunens finansielle problemer.

Herudover rejser amtsrådet en række spørgsmål om udgifternes styrbarhed.

Disse spørgsmål vil indgå i det mellem regeringen og Det Radikale Venstre aftalte udvalgsarbejde om udgiftspres og styringsmuligheder på det amtskommunale udgiftsområde.